

Täysistunto

Tiistai 17.10.2017 klo 14.00—17.34

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 17.34.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (14.00—16.00) ja toinen varapuhemies Arto Satonen (16.00—17.34).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Toimenpidealoitteet

Puhemiesneuvosto on 13.10.2017 päättänyt lähettää valiokuntiin toimenpidealoitteet TPA 20-25/2017 vp.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 137/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan. Tästä asiakohdasta käydään keskustelua enintään kello 14.30 saakka. Mikäli puhujalistaa ei ehditä annetussa ajassa käydä loppuun, keskustelu ja asian käsittely keskeytetään ja keskustelua jatketaan päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Jos keskustelu asiasta puolestaan päättyy ennen sille varatun määrärajan päättymistä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan eli 4. asiakohtaan.

Keskustelu

14.02 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Esittelen eduskunnan käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Esityksen taustalla on luottolaitosdirektiivi. Valtaosa direktiiviin sisältyneistä velvoitteista laitettiin toimeen vuonna 2014 säädetyllä luottolaitoslailla.

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

EU-lainsäädäntöön sisältyy optiona niin sanotun harkinnanvaraisen lisäpääomavaatimuksen asettaminen pankeille ja sijoituspalveluyrityksille. Tätä esitystä on valmisteltu valtiovarainministeriössä jo vuoden päivät, [Hälinää — Puhemies koputtaa] ja huolellisen valmistelun jälkeen olemme nyt tuoneet tämän teidän eli eduskunnan käsittelyyn. Minä pidän esityksen antamista hyvin perusteltuna, sillä myös OECD ja Euroopan keskuspankki ovat nostaneet esille huomionsa siitä, että muut Pohjoismaat ja valtaosa unionin jäsenvaltioista ovat sisällyttäneet puskurin kansalliseen lainsäädäntöön.

Ennen itse hallituksen esityksen sisällön käsittelemistä pari sanaa pankkijärjestelmämme tilasta. Tämä esityshän käsittelee ennen kaikkea niitä työkaluja, joiden tavoitteena on vahvistaa rahoitusjärjestelmämme vakautta... [Hälinää]

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo, pahoittelen, odotatteko hetken. — Hyvät edustajat, pyydän teitä siirtämään nämä kaikki muut keskustelut tämän salin ulkopuolelle. Keskitytään täällä tähän asiaan.

Eli tavoitteena on siis edistää vakautta. Vaikka nyt esitämme uuden vakaustyökalun käyttöönottoa, on Suomen pankkijärjestelmä hyvässä kunnossa ja vakavaraisuus Suomen pankkijärjestelmässä on vahvaa. Pankit ovat hoitaneet asioitaan erinomaisesti, ja siitä kiitos heille. Tällä hetkellä vaarallisia epätasapainotiloja ei ole meidän pankkijärjestelmässämme nähtävissä. Meidän tehtävämme on kuitenkin varmistaa, että rahoitusjärjestelmämme säilyy vakaana tulevaisuudessakin ja että viranomaisillamme on riittävät vakaustyökalut käytössään. Kyse on viime kädessä suomalaisen veronmaksajan ja yritystemme tilanteen turvaamisesta, kun kansantaloutemme vakaus voidaan turvata parhaalla mahdollisella tavalla.

Arvoisa puhemies! Luottolaitoslakiin lisättäisiin esityksellä tarpeelliset säännökset rahoitusjärjestelmän rakenteellisten ominaisuuksien perusteella määrättävästä lisäpääomavaatimuksesta eli järjestelmäriskipuskurista. Lakiin tuotavalla uudella lisäpääomavaatimuksella katettaisiin suhdannevaihteluista riippumattomien eli pitkäaikaisten rahoitusjärjestelmää tai kokonaistaloutta uhkaavien tekijöiden muodostamaa riskiä. Puskurin tavoitteena on vähentää tallettajien ja veronmaksajien riskejä pankkikriisien vaikutuksilta, sillä puskurilla pyritään kattamaan riskejä, joita pankkijärjestelmän rakenteesta voi aiheutua koko rahoitusjärjestelmälle ja kansantalouden vakaudelle.

Meidän on huomattava, että ehdotetut vaatimukset eivät tule suoraan lain nojalla sovellettaviksi vaan Finanssivalvonnan johtokunta päättäisi mahdollisen lisäpääomavaatimuksen asettamisesta jokaisen luottolaitoksen osalta erikseen. Mikäli Finanssivalvonta päättäisi asettaa vaatimuksen voimaan, olisi luottolaitoksilla aikaisempien pääomavaatimusten lisäksi oltava ydinpääomaa 1—5 prosenttia järjestelmäriskin kattamiseksi. Jos Finanssivalvonta päättäisi myöhemmin asettaa lisäpääomavaatimuksen, olisi sillä kuitenkin valtiovarainministeriön arvion mukaan vähäinen vaikutus talouskasvuun sekä kotitalouksien ja yritysten luoton saantiin.

Arvoisa puhemies! Vielä totean sen, että meidän järjestelmämme on siis tällä hetkellä vakaa eikä ole näkyvissä riskejä. Viime aikoina — Nordean kiitettävän päätöksen jälkeen, kun he päättivät siirtää pääkonttoritoimintonsa Suomeen — on käyty keskustelua pankkijärjestelmään liittyvistä riskeistä. Tämä esitys ei ole liitännäinen Nordean päätökselle. Tämä on ollut vuoden valmistelussa ja perustuu EU-lainsäädäntöön. Muutenkin voi yleisesti sanoa, että Nordean tulo Suomeen ei merkittävällä tavalla lisää meidän pankkisekto-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

rimme riskejä. Meillä on eurooppalainen pankkijärjestelmä kriisinratkaisumekanismeineen ja kriisirahastoineen sekä Euroopan keskuspankin valvontoineen, jota sitten kotimaan viranomaiset hoitavat, joka luo vakautta, uskottavuutta ja jonka tavoitteena on vähentää riskejä. Ja tarvittaessa tämä järjestelmä pystyy myöskin kriisejä ratkomaan.

Pidän tätä perusteltuna ja eurooppalaisen yleisen linjan mukaisena.

14.08 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Todellakin silloin, kun on rauhan aika ja tyyntä ja tyventä, on aihe miettiä myös myrskyvaihtoehtoja, ja tässä mielessä myös pankkisektorin riskien läpikäynti Suomessa on perusteltua. Kun julkisessa keskustelussa on paljon ollut huolta ja huomiota nimenomaisesti tavallisten kansalaisten asuntoluototuksesta, on kuitenkin aihe palauttaa mieleen, että Suomessakin 90-luvun alun pankkikriisin ajalta tappiot tulivat yritysluototuksesta. Pankkien, rahalaitosten, tappiot yksityisen sektorin asuntoluototuksesta ovat olleet hyvin minimaalisia. Näin tässäkin keskustelussa on siis aihe korostaa sitä, ettei käy niin, että lähdetään tekemään ratkaisuja, jotka heikentävät tavallisen kansalaisen mahdollisuuksia hankkia asunto, ja kohdisteta näitä toimia luottokelpoisuuden tai riskienhallinnan merkeissä niin, että siinä kärsijänä ovat tavalliset asuntoluottojen hakijat. Siis riskien todellinen arvio on se, joka täytyy tehdä, eikä niin, että nämä kiristävät toimet suuntautuvat tavallisiin kansalaisiin niissä olosuhteissa, että tavallisella kansalaisella ei ole todellisesti kyse keinotteluluontoisesta toiminnasta. Siksi toivonkin, että tämän käsittelyn yhteydessä valiokunta ja eduskunta käyvät lävitse nämä todelliset riskipainot, jotka pankeilla on luototuksestaan, ja katsotaan tarkasti, mikä osuus siellä on esimerkiksi asuntoluototuksen puolella todellista riskiä ja mikä osuus on yritystoimintaan liittyvää riskiä.

14.10 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! On aivan erinomaista, että Euroopan unionin direktiivistä lähtien lähdetään siitä, että eurooppalaista pankkijärjestelmää vahvistetaan. Vaikka, niin kuin valtiovarainministeri Orpo totesi, suomalaiset pankit ovat tällä hetkellä vakaita ja hyvässä kunnossa, niin kaikkien tiedossa on, että kaikki eurooppalaiset pankit eivät välttämättä ole hyvässä kunnossa. Meidän lähialueillamme saattaa tapahtua hyvinkin poikkeavia tapahtumia, jotka vaativat ja edellyttävät, että suomalainen pankkijärjestelmä pystyy vastaamaan omasta kansallisesta luotonannosta ja toimimaan sillä tavalla, että täällä kaikki asiat hoituvat hyvin.

Toivon, että kun valiokunta tätä sitten käsittelee, varmistetaan se, että erityisesti Nordeaan suurena pankkina liittyvät uudet riskit tulevat siellä selkeästi huomioiduiksi ja tässä kokonaisuudessa voimme kaikki sitten nukkua yömmme rauhassa, kun tällainen suurpankki on tänne Suomeen saatu, mikä on hieno asia.

14.11 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Sinänsähän tällä esityksellä annetaan Finanssivalvonnalle uusi työkalu tarvittaessa turvata sitten pankkien tämmöistä riskinsietokykyä. Sinänsä varmasti ymmärrämme historiaa — lähihistoriaa ja vähän kauemminkin kurkistaessa — että tämänkaltaiset mekanismit ovat tarpeen, koska meillä on ikäviä kokemuksia finanssikriisistä, jossa tosiasiaa kävi niin, että pankkien riskit siirtyivät veronmaksajien maksettaviksi, ja näinhän ei missään nimessä pidä olla, ei saa olla eikä voi olla tulevaisuudessakaan, ja siksi tämänkaltaisia työkaluja on hyvä ja pakko kehittää ihan tietynlaisen vakauden turvaamiseksi.

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

Voin osaltani tässä puheenvuorossa myös yhtyä niihin terveisiin, joita täällä esitettiin valiokuntakäsittelyn suhteen. Varmaan on hyvä ja paikallaan katsoa sitten kaiken kaikkiaan tätä analyysia, että mistä nämä pankkien riskit tosiasiasa isoimmiten muodostuvat, mutta sinänsä ymmärrän tämän säätelyn taustan sen tarpeen johdosta, joka nimenomaan finanssikriisistä on lähtenyt, ja myös niiden kehittämistarpeiden näkökulmasta, mitä meillä kaiken kaikkiaan on pankkijärjestelmämme riskien hallitsemiseksi ja nimenomaan sijoittajavastuun vahvistamiseksi.

14.12 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Luottolaitostoiminnasta annettua lakia tarkennetaan ja luodaan lisäinstrumentteja sille, että voidaan hallita mahdollisia kriisejä tulevaisuudessa paremmin. Mutta kun katsoo tätä eurooppalaista pankkijärjestelmää, voi suoraan sanoen kaunistelematta sanoa, että se ui syvällä velkojen suossa eikä varmaan sieltä lähivuosina pääse nousemaan. Euroopan keskuspankkihan tunnetusti lyö vauhtia lisää, kun markkinoille dumpataan rahaa jatkuvasti lisää ja korko on edelleen nolla. Varmaan jokainen ison pankin johtaja ymmärtää, että kysymyksessä on eräänlainen poikkeustilanne koko ajan.

Tässä yritetään hoitaa järjestelmäriskiä, joka on aivan jättiläismäisen suuri. Jokainen tietää, että näillä pienillä muutamilla murusilla, mitä tänne ollaan lisäämässä, ei ole kriisin tullen mitään merkitystä. Euroopan pankithan ovat keräämässä sitä kriisirahastoa noin 50 miljardia euroa, ja siihen ei tarvita kuin yksi eurooppalainen pankki, joka menee nurin — sen ei tarvitse olla edes iso — niin silloin koko rahasto on käytetty. Toivoisin, että kun valtiovarainministeri asioi Ecofinin kokouksissa ja monessa muussa paikassa, hän pitää yllä tässä asiassa sitä suomalaista näkökulmaa, että ei missään tapauksessa Suomen vastuita lisätä tässä asiassa vaan jokainen maa kantaa pankkiriskinsä itse.

Kolmas asia on sitten talletussuoja: Kun tavallisen ihmisen rahat on talletettu pankkiin, ne palkalla tai eläkkeellä saadut pienet roposet siellä, niin niistä ei ruvettaisi sitten maksamaan näille suurille pankeille niitä valtavia riskejä, jotka ne ovat pörssissä keinottelemalla hankkineet ja tehneet semmoisia manööverejä, jotka eivät varmasti kaikki päivänvalokaan kestä. Toivoisin, että tässä asiassa pidetään suomalaisten ihmisten puolta, ettei näihin ylettömiin vakuuksiin ja erilaisiin riskijärjestelmiin lähdetä mukaan vaan pidetään siitä kiinni, että me huolehdimme talletussuojan itse ja pidämme pankkimme kunnossa, ja jos jossakin Etelä-Euroopan maassa menee kaikki päin honkia, niin siihen konkurssipesään emme ole osallisia.

14.14 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Asia on juuri niin kuin ministeri Orpo sanoi: tämä lainsäädäntö ei liity ajankohtaiseen Nordean tilanteeseen ja sinänsä tervetulleeseen saapumiseen Suomeen. Mutta se onkin nyt syy siihen, että me käymme tätä lähetekeskustelua harvinaisen huonolla keskusteluaineistolla, koska tätä muuttunutta tilannetta ei näissä hallituksen esityksen perusteluissa mainita. On tietenkin selvää, että valiokuntakäsittelyssä päästään paremmin kiinni siihen, mikä on tämänhetkinen riskitilanne Nordean tulon jälkeen. Ja auta armias, voihan Suomeen tulla vielä lisääkin suuria pankkeja. Kuinka me sitten vastaamme näihin riskeihin — positiivinen ongelma periaatteessa sekin.

Ministeri vetosi siihen, että kriisinhallintamekanismit ovat meillä käytössä. Itse näkisin asian niin, että rakennelma on vielä aika voimakkaasti kesken. Viime viikolla Luxemburgissa kokoontui euroryhmä, ja siellä keskusteltiin EVM:n tulevaisuudesta. Puheenjohtaja Dijsselbloem sanoi, että siitä oltiin yhtä mieltä, että EVM tulevaisuudessa olisi tämän

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

pankkien kriisirahaston viimekätinen julkinen takaaja. Tämä kuulostaa minusta yhteisvastuun lisäämiseltä, ja minusta yhteisvastuuta tarvitaan juuri näitten finanssikriisien estämiseksi. Mutta voisiko ministeri selventää sitä, että jos hallituksen linja on yhteisvastuun välttäminen, niin millä tavalla tämä EVM:n takuurooli siihen istuu?

Sinänsä Suomen etu on edistää pankkiunionia ja talletussuojaa, ja olemme, ikävä kyllä, nyt kaksi ja puoli vuotta saaneet kuulla sitä, että asiassa ei voida edetä, kun eräät maat eivät hoida pankkijärjestelmäänsä kuntoon. Olisiko nyt, ministeri Orpo, kuitenkin tilanne se, että ne maat, joissa tämä talletussuoja on kunnossa, voisivat yhdessä toimia, mutualisoida sen riskin keskenään, ja muut tulevat sitten mukaan, kun ehtivät kyytiin?

14.16 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Sinänsä tämä lähetekeskustelu, kuten edustaja Harakka totesi, on hyvin aiheellinen. On aivan selvää, että Finanssivalvonta, jos kuka, tarvitsee uusia työkaluja. Se on hyvä lähtötilanne. Mutta kuten tässä keskustelussa on tullut jo moneen otteeseen esille, meidän pitää elää sitä maailmaa, mikä on tässä ja nyt ja millä tulevaisuus näyttää. Otan itsekin tämän Nordean tapauksen esille sillä tavalla ensinnäkin todeten, että minusta on hyvä asia, että Nordea tulee Suomeen. Tilanne on kuitenkin se Nordean osalta, että riskejä on olemassa paljon. Esimerkiksi Tukholmassa asuntomarkkinat ovat ylikuumentuneet. Mitä tapahtuu, jos Tukholman kupla puhkeaa?

Aivan kuten edustaja Harakka aloitti, niin kysyn samaa asiaa vähän toisella tavalla: Oletteko te, arvoisa ministeri, pohtinut sitä tilannetta, että Nordean lisäksi tulee myös toinen pohjoismaalainen rahoituskonserni Suomeen? Oletteko te miettinyt tällaista vaihtoehtoa? Mitä se tarkoittaisi ja mihin toimenpiteisiin aiotte silloin ryhtyä?

14.18 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Olemme varmaan yhtä mieltä siitä, että selaiset toimenpiteet, joilla vältetään uusia finanssikriisejä, ovat aina hyviä. Mutta vanha sanonta on, että mitalilla on kaksi puolta. Niin on rahalla ja rahoituksessakin. Tässä on useissa puheenvuoroissa kannettu huolta tavallisesta kansalaisesta. Siinä yhteydessä sopinee pohtia, mitä sillä tarkoitetaan. Kuka on se tavallinen kansalainen ja kuka on se epätavallinen kansalainen? Entä pienyrittäjä, joka tarvitsee rahoitusta, onko hän tavallinen vai epätavallinen kansalainen? Nyt lakiin lisättäisiin säännökset erityisestä lisäpääomavaatimuksista, jolla katettaisiin pitkäaikaisten ja suhdannevaihteluista riippumattomien rahoitusjärjestelmää tai kokonaistaloutta uhkaavien tekijöiden muodostamaa riskiä. Kysyn ministeriltä: vaikeutuuko pienyrittäjien luotonsaanti näiden lisädirektiivijärjestelyjen jälkeen?

14.19 Harri Jaskari kok: Arvoisa rouva puhemies! Ollaan nyt, arvoiset kollegat, ensinnäkin tyytyväisiä siitä, että Suomeen on tulossa pankkeja ja Suomi on tulossa siihen keskittymään pankkipuolella. Nythän on mielenkiintoinen tämä keskustelu, kun meillä pitkän aikaa, monta vuotta sanottiin, että ei oikein minkäänlaista yhteisvastuuta. Nyt kun Suomeen on ruvennut tulemaan tietyllä tavalla pääomia, yrityksiä ja pankkeja, nyt me rupeamme puhumaan, että yhteisvastuussa on jotain hyviäkin piirteitä. Tämä keskustelun muutos on jännä.

Olisin arvoisalta ministeriltä kysynyt kahta asiaa, vähän samalla tavalla kuin edustaja Östman: nyt kun täällä todellakin tulee tiettyihin systeimiriskisiin pankkeihin lisäpääomavaatimuksia, niin onko tässä myöskin se riski, että yritysrahoituksen saatavuus voi heikentyä, koska tietyllä tavalla täytyy laittaa rahaa suojaamaan, että näitä riskikeskittymiä ei tulisi?

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

Toinen keskustelu tulee varmaan olemaan se Fivan, Finanssivalvonnan rooli. Kuinka paljon Finanssivalvonnalle annetaan suoraan mahdollisuuksia puuttua nopeasti? Onko se myöskin sellainen tekijä, joka kenties heikentää pankkien mahdollisuutta tulla, jos annetaan nopeasti mahdollisuus puuttua, mikä muuttaa toimintaympäristöä? Fivan rooli suhteessa lainsäädäntöön olisi tietysti mielenkiintoista tietää.

14.20 Matti Vanhanen kesk: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on hyvä panna merkillä se, että elämme nyt Suomessa sillä tavalla vakaata talouden aikaa, että tämänkaltaisia muutoksia voidaan tehdä ilman että niistä aiheutuu mitään erityistä hermostumista missään. Itse näen tämän ennalta ehkäisevänä toimenpiteenä. Tämä antaa mahdollisuuden Finanssivalvonnalle pankkikohtaisesti esittää lisäpääomavaatimuksia ja sillä tavalla tietysti ohjata kyseisen pankin riskinottoa.

Meidän pitää myös olla avoimia sille, että tällä hetkellä ehkä ainoa iso mittari, joka tiettyllä tapaa vilkuttaa keltaista meidän taloudessamme, on kotitalouksien velkaantuminen. Se on tosiasia. Asuntoluototuksen suhteen minusta on ylläpidettävä tervettä ennalta säästämisen ja omavastuun vaatimusta. Nykyään ei voi välttyä siltä käsitykseltä, että sitä pyritään kiertämään sillä, että yhtiölainojen osuus kasvaa, jopa tontteja rahoituksessa lainoitetaan erikseen, autotalliosakkeita erikseen, eli tuntuu, että eri tavoin kierretään kokonaisvelan määrää. Siksi on tarpeellista, että Finanssivalvonnalla on tällainen tämän lain myötä tuleva mahdollisuus käydä rakentavaa vuoropuhelua pankin kanssa sen luototuspolitiikasta ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin.

14.22 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Tällä esityksellä tosiaankin annetaan Finanssivalvonnalle mahdollisuus harkita lisäpääomavaatimuksen lisäämistä, ja tällainen harkinnanvarainen lisäpuskuri saattaa olla toki tarpeenkin. Mutta aivan niin kuin täällä edustajat Jaskari ja Östman ovat miettineet, onko mahdollista, että tällä on kuitenkin sitten heijastusta talouskasvuun lyhyellä ajalla? Ja sitten kuinka paljon tällä voi olla vaikutusta esimerkiksi luottojen korkojen tasoon, koska todennäköisesti viime kädessä kuitenkin yritykset ja tavalliset kansalaiset ovat ne, jotka ovat sitten nämä lisääntyneet kulut maksamassa?

Noissa pankkien lausunnoissa tulee esille se huoli siitä, että suomalaisten pankkien taseet ovat koko lailla toisentyypisiä kuin monien eteläeurooppalaisten ja keskieuropplaisten riskipankkien taseet. Meillä esimerkiksi asuntolainojen osuus on kohtuullisen suuri tavallisten pankkien taseissa, ja suomalainen on se, joka vaikka hampaat irvessä maksaa sitten sen asuntolainansa, ja niitten riskitaso on varsin matala. Siinä mielessä ymmärrän kyllä tämän pankkien valituksen tästä, että jollakin tavalla niille nyt tässä tulee ylimääräistä maksettavaa.

Mutta aivan niin kuin täällä muutamissa puheenvuoroissa, haluaisin tässä yhteydessä myöskin puhua tästä kriisinhallinta-arkkitehtuurista laajemminkin eurooppalaisella tasolla ja siitä, että meillä on otettu nyt aika myötäsukaisia kantoja sen suhteen, että edetään kohti yhteistä talletussuojaa tietyillä edellytyksillä. Kuitenkin näyttää siltä, että tämä lainsäädäntö on monissa maissa hyvin keskeneräisesti laitettu toimeen, ja meillä on paljon evidenssiä siitä, kuinka edelleenkin siellä on mukana pankkeja, joilla on korkeat riskitasot ja joitten taseita ei suinkaan ole vielä laitettu kuntoon. Mielelläni kuulisinkin ministerin näkemyksiä vähän tarkemmin myöskin tästä puolesta, [Puhemies koputtaa] eli tämä eu-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

rooppalaiseen kriisinhallintarakenteeseen... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

14.24 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! Se seikka, että Suomen pankkisektori hurjasti kasvaa suhteessa bkt:hen, kun Nordea tulee meille, ei tarkoita sitä, että Suomen pankkisektori on huonommassa kunnossa. Suomen pankkisektori on hyvässä kunnossa, ja meillä on tilanne hyvä ja ei ole syytä erityiseen huoleen. Mutta Euroopan osalta tietenkin riskien vähentäminen on tärkeää. Minusta tämä liittyy myöskin aina tärkeään omavastuun ensisijaisuuteen. Ei pidä antaa siimaa sille, että esimerkiksi vaikka italialaiset pankit haluaisivat, että perustettaisiin jonkinlainen eurooppalainen roskapankki, jonne sitten siivotaisiin eurooppalaisten kurapankkien riskit. Sille ei pidä antaa pienintäkään siimaa, ja silloin myöskin on tärkeää, että Suomi itse hoitaa mallikkaasti oman pankkisektorinsa, joka on kunnossa, ja silloin meidän puhevaltamme on näissä asioissa aina vahvempi.

14.25 Mauri Pekkarinen kesk: Arvoisa puhemies! Viime vaalikauden roolistani johtuen oikeastaan ensin toteamus ja sitten kysymys.

Toteamus ensinnäkin: Viime vaalikauden aikaan tai kriisin jälkeen oikeastaan tehtiin ratkaisuja, joilla sekä parannettiin kansallista näitten kriisien sietokykyä läpi Euroopan — näin toimittiin — että tehtiin myös sitten näitä yhteisiä toimia. Yhteisiin toimiin liittyi muun muassa sekä kansallinen että eurolaajuinen kriisinhallintajärjestelmä kriisirahastointeen. Siinähan tietysti valtioiden veronmaksajien kontolta siirrettiin pankkien asiakkaitten kontolle vastuuta. Tuo ratkaisu tarkoittaa esimerkiksi sitä, että jos jossakin maassa euroalueella tapahtuu iso kriisi, sen viimekätiset maksajat eivät ole Euroopan valtioiden veronmaksajat, vaan kaikkien Euroopan maiden, myös Suomessa, pankkien asiakkaat osallistuvat silloin sen vaikkapa portugalilaisen kriisiin ajautuneen pankin ongelmien hoitamiseen. Tätähän tarkoitti kriisiratkaisujärjestelmä ja tämä 55 miljardin euron kriisirahasto.

No nyt sitten, kun edetään tästä eteenpäin, tuleekin tavallaan kysymys vastaan, että kun se backstop, se perälauta, jäi päättämättä, miten se rakennetaan, ja kun talletussuojajärjestelmä jäi rakentamatta, miten se rakennetaan. Tässä yhteydessä uskon, että eduskuntaa kiinnostaa, kuinka selkeä periaatteellinen linja Suomen hallituksella on suhtautumisessa näihin sekä talletussuojajärjestelmään että ennen kaikkea nyt tämän perälaudan hoitamiseen. Siis perälauta tarkoittaa sitä, että kun ei se 55 miljardia riitä itse asiassa mihinkään, hoidetaanko se tällä samalla tavalla kuin on tämä kriisirahasto, jolloin eurooppalaisten pankkien asiakkaat siihen osallistuvat, vai hoidetaanko, niin kuin täällä vilahti se asia esille, tämä EVM:n kautta, koska EVM:n kautta hoidettuna kaikkien maiden valtioiden veronmaksajat osallistuvat tämän homman hoitoon.

Puhemies Maria Lohela: Keskustelulle tältä erää varattu aika alkaa lähestyä loppuaan, joten tähän nyt ministeri Orpon puheenvuoro, 3 minuuttia. Muihin puheenvuoroihin palataan sitten myöhemmin.

14.27 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Erittäin hyviä puheenvuoroja, kiitos niistä. Paljon kysymyksiä, koetan tiivistää vastaustani.

Ensinnäkin eurooppalaisesta tilanteesta: Kuten edustaja Pekkarinen totesi, viime kaudella pankkikriisien keskellä ja niiden jälkeen me olemme rakentaneet kriisinhallinta- ja ratkaisumekanismeja. Voi olla tyytyväinen, että ne ovat olemassa ja että me olemme osa

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

pankkiunionia. Se keskeinen ajatus on ollut, että veronmaksajien ja pankkien kohtalonyhteys katkaistaan. Eli kun liian usein, meilläkin kotimaassa on tietoa siitä, pankkikriisin jäljiltä veronmaksajat olivat ne, jotka maksoivat laskun, niin tämä kohtalonyhteys on pyritty katkaisemaan. Ja kun meillä on iso eurooppalainen järjestelmä, niin silloin myöskin, jos jossakin kriisi käy, se jakaantuu todella laajasti koko euroalueelle. Tämä on toiminut nyt jo menestyksekkäästi Espanjan osalta: viime keväänä tehtiin kriisinhallintamekanismin kautta onnistunut pankin järjestely. Italiassa on kaksi ongelmapankkia hoidettu, toinen meni vähän rimaa hipoen siinä, voivatko veronmaksajat osallistua, mutta Italiassakin on siis edetty ongelmien ratkaisussa. Eurooppalainen pankkijärjestelmä, edustaja Hoskonen, on paljon paremmassa kunnossa kuin mitä se oli esimerkiksi vuosi kaksi kolme sitten ja menee parempaan suuntaan näiden järjestelmien myötä. Eli on valvontaa sekä mekanismeja myöskin ratkaista ongelmia, ja on ollut kykyä ja näyttöä nyt siitä, että nämä toimivat.

Sitten tämä tuleva eli pankkiunionin kehittäminen kokonaisuudessaan: Riskejä alas, se on meidän ensimmäinen tavoitteemme. Riskejä alas. Ja meillä on selkeä kanta siitä, että talletussuojajärjestelmä voidaan ottaa käyttöön vasta, kun riskitasot ovat merkittävästi nykyistä alempana. Minusta se on ehdottomasti myöskin suomalaisten etu, että jonain päivänä nämä riskit olisi painettu alas ja meillä olisi niin terve pankkisektori eri puolilla, että talletussuojajärjestelmä voisi olla silloin käytössä. Mutta nyt on selvää, että vastuullisuutta tätä kautta ei voida lisätä ennen kuin riskit on merkittävällä tavalla saatu vähentymään. [Eero Heinäluoma: Oikein!]

EVM:n, Euroopan vakausmekanismin kehittämisestä todellakin puhuttiin: Ehkä Dijsselbloemin kommentti kuvaa sitä, että mielipiteitä oli yhtä paljon kuin puhujia, mutta siitä on yhteinen näkökulma, että se toimii hyvin ja siihen ollaan tyytyväisiä. Se on ennen kaikkea tarkoitettu talouskriisien ratkaisuihin eri maissa, ei niinkään pankkikriisien vaan maita koskevien talouskriisien. Sille pitää antaa vahvemmat työkalut, ja se pitää pitää itsenäisenä. Tästä voitaisiin mielellään keskustella joskus pidempäänkin.

Sitten nämä vaikutukset: Siis tallettajien riski pienenee. Siis tallettajien riski pienenee, omistajien vastuu kasvaa, ja se ei ole vähäinen. Jos oman pääoman vaadetta nostetaan 1:stä 5:een, se ei ole vähäinen, se on merkittävää, koska pankit käyttävät niin valtavaa lainaviipua omassa toiminnassaan. Mutta omistajien riski on se, joka kasvaa. Tällä ei pitäisi olla vaikutuksia kotitalouksien lainansaantiin tai sen hintaan, mikä on hyvä asia. Eli riskejä vähennetään koko järjestelmästä. Se on viime kädessä veronmaksajan ja pankin asiakkaan, tallettajan tai pankin asiakasyrityksen, etu.

Puhemies! Uskon, että tästä tulee hyvä valiokuntakäsittely ja sitten pystytään paneutumaan myöskin tähän Nordea-kysymykseen, koska se tuli nyt niin tähän samaan aikaan.

Puhemies Maria Lohela: Nyt keskustelu keskeytetään. Tätä keskustelua jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Keskustelu keskeytettiin kello 14.31.

Keskustelua jatkettiin kello 17.33.

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt jatketaan aiemmin tässä istunnossa keskeytetyn asiakohdan 3 käsittelyä.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettujen lakien liitteiden muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 138/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

14.31 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osana hallituksen tänä syksynä tekemää työn verotuksen keventämisen kokonaisuutta lämmityspolttoaineiden verotusta esitetään nostettavaksi nettomääräisesti 45 miljoonalla eurolla vuoden 18 alusta. Tämä on vastaavan suuruinen kuin vuoden 17 alussa voimaan tullut korotus. Tämä on korvaava toimenpide, jonka hallitus on päättänyt toteuttaa sen sijaan, että yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon eli niin sanotun CHP:n hiilidioksidiveron alennus poistettaisiin vaiheittain, niin kuin hallitusohjelmassa päätettiin. Yhdistetyn tuotannon verotuen poistamisella katsottiin olevan vaikutuksia Suomen energiatalouteen, ja verotuen poistaminen ei edistäisi sille hallitusohjelmassa asetettuja ympäristö- ja energiapolitiittisia tavoitteita. Lämmityspolttoaineiden veronkorotusten katsotaan paremmin tukevan näiden tavoitteiden saavuttamista.

Veronkorotus kohdennettaisiin sekä veron energiasisältöosuuteen että veron hiilidioksidiosuuteen, mutta korotusta painotettaisiin hiilidioksidiveroon, kuten tehtiin myös vuoden 2017 alusta voimaan tullessa korotuksessa. Tällä tavoitellaan kannustamista vähäpäästöisten lämmityspolttoaineiden käyttöön ja samalla pyritään parantamaan maakaasun kilpailuasemaa suhteessa kivihiileen.

Bioperäisten nestemäisten lämmityspolttoaineiden verotuksen rakenne säilyisi ennallaan. Näiden lämmityspolttoaineiden hiilidioksidivero säilyisi alempana kuin fossiilisten polttoaineiden, jolloin korotuksen painotus hiilidioksidiveroon parantaisi bioperäisten lämmityspolttoaineiden kannattavuutta. Kiinteä ja kaasumainen biomassa säilyisi edelleen veronkorotuksen ulkopuolella. Myöskään turpeen matalaan energiaveroon ei ehdoteta muutoksia.

14.33 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Tässä on, kuten kuulimme, kysymys sitten lämmitys-, voimalaitos- ja työkonepolttoaineiden veronkorotuksesta jälleen kerran. Puhemies, haluan tässä puheenvuorossa nyt vakavasti kiinnittää huomiota siihen, että tälläkin esityksellä on vaikutuksensa ihan tavallisten ihmisten asumiskustannuksiin. Lämmityskus-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

tannukset nousevat; kun tähän kaukolämpöön esimerkiksi puututaan, tämä iskee aika ra-justi nimenomaan kaupunkiasukkaiden rahapussiin. Samoin sitten todella moni omakoti- talossa asuva lämmittäjä kokee lämmityskustannusten nousun. Tämä on mielestäni sellai- nen asia, että haluaisin hallituksen kiinnittävän kokonaisvaltaisesti huomiota tähän. Kysyi- sinkin: onko hallituksella jo joitain suunnitelmia, miten se selvittää tämän vaikutuksia asu- miskustannuksiin ja kompensoi tämän menetyksen näille ihmisille, jotka mahdollisesti näiden korotusten seurauksena kärsivät?

Meillähän on tältä päivältä sinänsä hyvä uutinen, ja se hyvä uutinen on se, että opposi- tion vaatimuksesta hallitus on jälleen kerran peruuttanut erään huonon päätöksensä. [Ben Zyskiewicz: No, se ei tapahtunut opposition vaatimuksesta!] Olimme verojaostossa hyvin iloisia siitä, että tänään kuulimme, että hallitus ottaa nyt takapakin tässä kiinteistöveron pakkonostossa. [Eero Heinäluoma: Onko näin?] Tästä me kävimme pitkän lähetekes- kustelun, ja sosiaalidemokraatteina edellytimme muun muassa, että tästä pakkokorotuk- sesta, joka nimenomaan iskee asumiskustannuksiin ja moneen kaupunkiasujaan, luovu- taan, ja nyt siitä on luovuttu. Ensi vuoden osalta tämä alarajan pakkonosto ei toteudu, ja sii- nä suhteessa järki voitti, mainittakoon se tässä yhteydessä. [Eero Heinäluoma: Siniset ovat saaneet aikaan!] Niin no, nyt on sitten tässä suhteessa hyvä kysyä, onko sitten sinistenkin mielestä oikein se, että tässä lämmityskustannuksia nostetaan todella monella kaupunkilai- sella asujalla tai omakotitalossa asuvalla, ja nyt voisi olla paikka tietenkä sitten pohtia myös tätä esitystä. Mutta kuten sanottu, [Puhemies koputtaa] se kiinteistövero — todetta- koon tässä, puhemies, koska se liittyy olennaisesti tähän asumiskustannuskokonaisuuteen — oli tämän päivän tärkeä uutinen.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo, 1 minuutti.

14.35 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Meidän tavoitteemme- han ei silloin, kun päätettiin kiinteistöveron lisäkorotuksesta, ollut kiinteistöveron korotus vaan huolehtia siitä, että tärkeä varhaiskasvatusmaksujen alentaminen, joka tehtiin, pysty- tään kompensoimaan niin, että me pidämme kiinni hallituksen talouspolitiikan perusraa- mista ja turvaamme kuntien taloudellisen tilanteen, kun näitä varhaiskasvatusmaksuja alennetaan. Mutta nyt, kun ne on käyty läpi, on todettu, että verokertymä kiinteistöverosta on noussut niin paljon, että meidän ei tarvinnut tehdä tätä. Siitä täytyy sanoa kiitosta myös- kin valtiovarainvaliokunnan verojaostolle, joka on käynyt tätä asiaa läpi. Me tulimme sa- maan tulokseen hallituksen piirissä, että pystyimme välttämään yhden ikävän veronkoro- tuksen. Mikään ei ole iloisempaa kuin se, että ei tarvitse turhaan veroja nosteskella. Toiset yleensä siitä tykkäävät.

14.36 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Ajattelin puhua tästä energiaverosta, jos se sallitaan, enkä kiinteistöverosta.

Hallitus on tänään tehnyt hyvän päätöksen, kun se on päättänyt varata tulevassa lisäta- lousarviossa 25 miljoonaa euroa syksyn vaikeista korjuuolosuhteista kärsineitten viljeli- jöitten auttamiseksi. Luonteva tapa auttaa on tietysti maatalouden energiatuotteitten val- misteveron palauttaminen, koska märkä syksyhän aiheutti merkittävän energiankulutuk- sen lisäyksen viljankorjuussa ja kuivatuksessa. Tällä hetkellähän maa- ja puutarhatalou- den tuottajille palautetaan tuo kevyen ja raskaan polttoöljyn energiasisältövero kokonai-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

suudessaan, ja se on 17 miljoonaa euroa vuodessa. Lisäksi palautetaan sähkön valmisteve-roa 14 miljoonaa euroa vuodessa.

Mutta vähääkään ei palauteta energiatuotteitten hiilidioksidivero-osuudesta, joka on kaiken kaikkiaan 32 miljoonaa euroa vuodessa. Tämähän poistettiin silloin pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen aikana. Siihen ei ole mitään järkevää syytä. Ilmeisesti se johtui vihreiden vaatimuksesta, mutta tämä vaatimus sikäli oli onttu, jos sellainen oli, että maa-taloudessahan on pakko käyttää traktoreissa ja kuivureissa ja niin edelleen polttoöljyä. Sitä ei voi vähentää sen mukaan, palautetaanko hiilidioksidivero-osuutta vai ei. Tuo määrä to-siaan on 32 miljoonaa vuodessa, joten tässä olisi aivan oivallista tehdä päätös, että siitä edes tuo 25 miljoonaa euroa päätettäisiin ottaa uudelleen palautettavaksi. Siihenhän on EU:n komission suostumuskin olemassa. Ihan omasta tahdostamme päätimme muuttaa käytäntöä.

14.38 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on lähtö-kohtaisesti aivan kannatettava ja hyvä. Käytännössähän tässä painotetaan hiilidioksidive-ron tapaisesti veronkorotusta. Noin kolme neljäsosaa korotuksesta kohdistuu hiilidioksidi-päästöihin ja sitten se yksi neljäsosa energiasisältöveroon, eli ilmasto-ohjaavuus vahvis-tuu, ja esimerkiksi maakaasun kilpailukyky kivihiiileen nähden paranee, mikä on hyvä asia.

Esimerkiksi talojen lämmityksessä ja työkoneissa käytettävän kevyen polttoöljyn hin-nannousu on tosiasia, ja on rehellistä myöntää, että tämä korotus kohdistuu täysimääräise-nä esimerkiksi öljylämmitteisten talojen ja muiden kiinteistöjen lämmityskuluihin, mutta tätä ei pidä kyllä kovin paljon synkistellä. Öljylämmityksestä pyritäänkin eroon, mikä on aivan oikea suunta. Paitsi yksityisiin kiinteistönomistajiin toivottavasti tällä on ennen kaik-kea myös julkisen sektorin, kuntien, kaupungin ja valtion, omistamien rakennusten lämmi-tysmuotojen uudistamiseen vahvasti ohjaava vaikutus.

Turpeen verotukseen hallitus tässä ei puutu eikä esitä muutoksia, joten turpeen kilpailu-kyky verrokipolttoaineisiin nähden kyllä selvästi paranee. Tässä mielessä tätä esitystä ei voi kyllä täysin ilmastoystävällisenä pitää. Jonain päivänä turpeesta on suuren mittakaa-van energiakäytössä kuitenkin luovuttava yhtä lailla ilmaston, suoekosysteemien moni-muotoisuuden kuin vesiensuojelun syistä. Tämä olisi hyvä alkaa myöskin ottaa sinne hal-lituksen verolinjauksiin kohtuullisella aikavälillä mukaan. Kysyisinkin ministeriltä: min-kälaisia keskipitkän ja pitkän aikavälin tavoitteita hallituksella on turpeen käytön ja tur-peen verotuksen suhteen erityisesti ilmasto, vesiensuojelu ja suoluonnon monimuotoisuus huomioiden?

14.40 Simon Elo si: Arvoisa puhemies! Niin kuin tässä on tullut esille, nämä ehdotetut muutokset muuttaisivat polttoaineiden välisiä verotuksellisia suhteita siten, että vähem-män hiilidioksidipäästöjä aiheuttavien polttoaineiden, kuten maakaasun, kilpailukyky suh-teessa kivihiiileen paranisi, ja kiitänkin edustaja Halmeenpäästä siitä, että rehellisesti myön-nätte, että tämä on hyvä asia.

Kun edustaja Viitanen otti esille, että onko mietitty, mikä vaikutus tällä on kuluttajiin, niin täytyy muistaa, että käytettävissä oleviin tuloihin suhteutettuna veronkorotuksen suo-ra vaikutus on varsin vähäinen. Gini-kertoimella mitattuna, jota oppositiokin on täällä monta kertaa käyttänyt, ehdotettujen korotusten vaikutus on lähellä nollaa. Absoluuttisesti mitattuna nämä korotukset koskevat ylimpiä tulokymmenyksiä alimpia voimakkaammin. Eikö tämä ole juuri sitä, mitä vasemmisto-oppositio on yleensä vaatinut näihin uudistuk-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

siin liittyen, että ne vaikuttaisivat suurituloisiin suhteessa enemmän kuin pienituloisiin? Tässä täytyy muistaa juuri se, että ylemmissä tuloluokissa olevat kotitaloudet asuvat huomattavasti suuremmissa asunnoissa sekä useammin omakotitaloissa. Täytyy ihmetellä, että mikä se vasemmisto-opposition linja nyt sitten on, jos tällainen vaikutus, mikä tällä todistetusti tulee olemaan, ei sitten teille kelpaa.

14.41 Emma Kari vihr: Arvoisa puhemies! Ilmaston kannalta on kyllä ehdottomasti positiivista, että tässä korotuksessa painotetaan hiilidioksidipäästöjä, ja siinä mielessä se ohjaa meidän verotusta juuri siihen suuntaan, mihin vihreiden esityksissä on pyrittykin. Eli meidän pitää käyttää polttoaineveroja niin, että me pyrimme kaikessa päästöjen pienentämiseen, ja tässä mielessä tämä esitys onkin ehdottoman kannatettava.

Mutta kun edustaja Halmeenpää tässä ihmetteli, että kun otetaan näitä hyviä askeleita, miksi sitten ei katsota kokonaisuutta, niin näihin ihmetyksiin on kyllä helppo tässä yhtyä, koska tosiaan turpeen verotukseen ei tässä esitetä minkäänlaisia korotuksia. Näin nimenomaan luodaan kannusteita turpeen käytön lisäämiseen, mikä ei sinänsä vastaa kyllä näitten esitysten tavoitteita. Tässä mielessä tätä esitystä ei voi kyllä pitää ilmaston kannalta parhaana mahdollisena, ja toivoisinkin, että turvetta myös tässä yhteydessä tarkasteltaisiin.

14.43 Kalle Jokinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä keskustellaan lämmityspolttoaineiden valmisteveron korotuksesta, ja tähän pohdintaan aina tähän aikaan vuodesta liittyy polttoaineverojen korotukset kokonaisuutena. Tässä yhteydessä, kun lämmityspolttoaineiden veronkorotuksesta puhutaan, siinä on vahva ohjausvaikutus siihen, että pyritään uusiutuvaan energiaan myös lämmityskäytössä, mutta kolikon toiseen puoleen on yleensä aina tähän vuodenaikaan kuulunut se, että korotetaan myös dieselin ja bensiinin valmisteveroja. Tällä kertaa se on selvä arvovalinta työn linjan puolesta: työssäkäynnin kustannuksia tässä maassa, suuressa maassa, jossa ihmiset ovat riippuvaisia henkilöautoista mitä suurimmissa määrin, ei haluta nostaa, eli ei haluta nostaa työssäkäynnin kustannuksia korottamalla dieselin ja bensiinin verotusta, ja siitä kiitos hallitukselle ja valtiovarainministeri Orpolle, joka on tämän asian hyvin oivaltanut.

Sitten täällä edustaja Viitanen nosti ansiokseen kiinteistöveron alarajan jättämisen ennalleen, että sitä korotusta ei nyt tehdä. Täytyy muistuttaa edustaja Viitaselle, että se on hallitus, joka täällä tekee nämä päätökset, eikä oppositio. [Eero Heinäluoma: Eduskunta!] — Hallitus tekee esitykset ja eduskunta sitten päättää budjetit, näin se on. — Tämä korotus on tässä vaiheessa tarpeeton, koska meillä on tietysti tärkeää, että valtion tulokertymä on se, mitä me tarvitsemme yhteisten menojen kattamiseksi, ja jos se tulokertymä kertyy muuten, niin silloin ei tehdä tarpeettomia veronkorotuksia. Tällaisia veronkorotuksia ei ideologisista syistä rakasteta, niin kuin jossain päin muualla tässä salissa. On tärkeää, että verotulokertymä saadaan kasaan ja turhia veronkorotuksia ei tehdä.

14.44 Ville Niinistö vihr: Arvoisa puhemies! Tämä on hyvä lakiesitys. Kun kerrankin näin on, piti tulla tänne saliin saakka oikein sanomaan se ääneen, kun harvemmin näin pääsee tämän hallituksen aikana tekemään. [Ben Zyskowitz: Twitteriin kanssa!] — No, edustaja Zyskowitz voi pitää siitä huolen. Voitte oppia uutta samalla.

Haluaisin vain sanoa sen, että meidän pitää miettiä todellakin kokonaisuutta silloin, kun me mietimme veron keräämistä energiaveroista ja polttoaineveroista, ja pyrkiä varmistamaan, että suomalaisten ihmisten, myös niiden omakotitaloasujien ja kaukolämmityksen

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

piirissä olevien, ja suomalaisen yhteiskunnan taloudellinen hyvinvointi on pitkällä aikavälillä paras mahdollinen. Tässä esimerkki Ruotsista kertoo vain sen, että kun Ruotsi jo 15 vuotta sitten päätti nostaa näitten lämmityspolttoöljyjen verotason noin kolminkertaiseksi meidän silloiseen verrattuna ja antoi samaan aikaan aika isot kannustimet ja tuet siihen, että vaihdetaan pois polttoöljyn käytöstä lämmityksessä, niin Ruotsissa ei ole öljylämmitteisiä omakotitaloja käytännössä enää ollenkaan. Meillä on vielä kymmeniätuhansia jäljellä, ja se on ollut karhunpalvelus näille ihmisille, että poliitikot Suomessa ovat olleet hitaampia tässä muutoksessa. Siksi ehkä peräänkuulutankin nyt hallitukselta sitä, että ei se ole ihmisten vika, että heillä on talossaan joku lämmitysjärjestelmä, joka on vanhentunut, mutta meidän pitäisi auttaa heitä vaihtamaan se ja sen pitäisi olla heille mahdollisimman kannattavaa.

Mutta tämä lakiesitys on erittäin perusteltu, enkä lähde sitä populistisesti, lyhytjänteisesti vastustamaan sen takia, että se voi nostaa jonkun lämmityskustannuksia lyhyellä aikavälillä, mutta pitää miettiä, mikä näiden ihmisten vaihtoehto on. Eli energianeuvontaan pitäisi panostaa, ja onko hallitus laskenut, kuinka kannattavaa on keskimäärin, mikä takaisinmaksuaika on ihmisillä, kun he vaihtavat polttoöljyn sitten kestävämpiin lämmitysjärjestelmiin, niin kuin vaikka maalämpöön ja muihin vaihtoehtoihin? Usein se takaisinmaksuaika on vain viisi vuotta, mutta tässä voisi miettiä myös uusia kannustimia, jos kotitalousvähennys ei siihen riitä. Onko ministerillä tähän vastausta?

14.46 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Tässä on puhuttu tämän lakiesityksen vaikutuksista öljylämmitteisiin talouksiin, ja kyllähän se varmasti on niin, kuten edustaja Niinistö tuossa vähän ikään kuin viittasikin, että niissä asuu iäkkäämpää väkeä, joka ei ole kyennyt muutoksia tekemään.

Edustaja Elo puolusti vahvasti sitä, että tämä on hyvinkin tasa-arvoinen veronkorotus. Totean tässä vain, että se siis suhteellisesti kohtelee eri tuloluokkia samalla tavalla, ei siis suurituloisia erityisen kalseasti.

Mutta nämä luvut ovat vuodelta 2012. Meillä on aika vanha aineisto tässä nyt tämän lakiesityksen taustalla. Me edellytimme viime vuonna tämän vastaavan korotuksen osalta, että sen vaikutuksia tuloeroihin ja sosiaalista hyväksyttävyyttä tutkittaisiin, ja olisi todella tärkeätä, että selvitetäisiin, keitä ovat ne 200 000 ihmistä, jotka vielä asuvat öljylämmitteisissä omakotitaloissa.

Harmillista on se, että käytössä tällä hallituksella on pelkästään keppi eikä porkkana, kuten edellisellä hallituksella, jolla oli vaatimaton 10 miljoonan euron määräraha pientalojen energiaremontteja varten, nimenomaan että päästäisiin öljystä esimerkiksi maalämmitykseen. On täysin erikoista, että tätä kymmentä miljoonaa ei tahdo enää löytyä niille ihmisille, jotka haluaisivat asua ekologisemmin. Näin asumisen kustannukset kasvavat.

Kuten edustaja Jokinen tuossa totesi, tuo kohtuuton pakkokorotus kiinteistöveroihin tuli tänään peruutettua. Siitä kukin ottakoon kunnian. Joka tapauksessa helsinkiläiset, espoolaiset, uusimaalaiset kiittävät sitä, että kasvun esteitä ei lisää rakenneta. Mutta kun hän puhui tarpeettomista veronkorotuksista, joita ei tehdä, niin eikö se [Puhemies koputtaa] kiinteistöveron ylärajan nosto, jota yksikään kunta ei tarvitse, nimenomaan ole tarpeeton?

14.49 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Heti alkuun on kerrottava, että minulla on huonoja uutisia edustaja Viitaselle: tämä kiinteistöveron alarajan korotuksen peruuntuminen ei todellakaan johtunut opposition tai edustaja Viitasen vaatimuksesta, vaan

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

se johtui siitä, kuten ministeri Orpo täällä kertoi, että uudet tuottoarviot kiinteistöverosta kertovat, että tätä korotusta ei tarvita varhaiskasvatusmaksujen alennuksen kompensoimiseksi kunnille. Kun me kokoomuksessa, toisin kuin te siellä sosiaalidemokraateissa, emme rakasta veroja, niin me emme halua tällaisia tarpeettomia veronkorotuksia tietystikään olla puoltamassa. [Timo Harakan välihuuto] — Viime viikolla sanoin täällä moneen kertaan, edustaja Harakka, että kukaan ei ole iloinen siitä, että joudutaan korottamaan kiinteistövero.

Mitä sitten tulee tähän nyt listalla olevaan veronkorotukseen, niin edustaja Viitanen on pahoillaan siitä, että se koskee aivan tavallisia suomalaisia. No, eipä se kiinalaisiakaan voi koskea, mutta tämä on seurausta siitä hallituksen valitsemasta työn linjasta, että me emme halua kiristää, edustaja Viitanen, tavallisten, keskituloisten, ahkerien suomalaisten työtä tekevien ihmisten verotusta, vaan mieluummin suuntaamme näitä veroja haittojen ja kulutuksen verottamiseen.

Kun edustaja Harakka nosti tämän tuloeronäkökulman tässä taas esiin, niin edustaja Harakka, kun me emme halua kiristää työnteon verotusta, vaan mieluumminkin keventää sitä, ja haluamme kiristää haittojen, kuten alkoholin ja tupakan, verotusta, niin sillä on Gini-kertoimeen kielteiset vaikutukset, mutta ette kai tekään ole sitä mieltä, että meidän pitäisi mieluummin kiristää työnteon verotusta ja keventää esimerkiksi tupakoinnin verotusta, jotta vaikutukset Gini-kertoimeen olisivat sellaisia kuin te toivotte?

Puhemies Maria Lohela: Vastauspuheenvuoro edustajille Viitanen ja Harakka. Sitten ministeri Orpon puheenvuoro.

14.51 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valitettavasti edustaja Zyskiewicz ei nyt muistanut, että esimerkiksi lapsiperheiden verotusta hyvin ikävällä tavalla hallitus on kiristämässä, mikä mielestäni ei ole oikein. Eikö se, edustaja Zyskiewicz, ole kuitenkin niin, että se on hyvä, että oppositio esittää omia vaihtoehtojaan, esittää vaatimuksia, esittää perusteluja sille, miksi hölmöt esitykset pitää perua? Ei kai se kiellettyä ole, luulisi siitä teillekin apua kaiken kaikkiaan olevan, ja opposition oikeuksiin varmasti kuuluu painostaminen. Ja siitä olen vilpittömästi iloinen, ja toivottavasti edustaja Zyskiewiczkin on, että hallitus perui tämän päätöksen ja tämä SDP:n vaatimus vaikutti kaiken kaikkiaan. [Ben Zyskiewicz: Ei se vaikuttanut!]

Puhemies! Edustaja Zyskiewicz kun tuossa sanoi, että hän ei rakasta turhia veroja, niin miksi hän sitten rakastaa turhaa säätelyä? Nimittäin nyt kun tämä alarajan pakkonosto perutaan, niin ei ole mitään järkeä jättää sitä ylärajan nostoa sinne, koska sillä ei ole mitään vaikutusta, se ei vaikuta fiskaalisiin tavoitteisiin. Se on vain eräänlainen normi normin vuoksi [Puhemies koputtaa] ja laki lain vuoksi. Ei kai sitä tehtyä työtäkään voi roskikseen ilmeisesti hallituksen mielestä heittää. [Puhemies: Edustaja Viitanen, aika täynnä!] En ymmärrä.

14.52 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskiewiczin kellossa oli aivan toinen ääni viime viikolla. Nyt on sitten aivan toinen mielipide. Mutta jos saan ennustaa, niin edustaja Zyskiewicz äänestää vielä tässä salissa veronkorotusten puolesta tälläkin kaudella, niin että ilmeisesti nämä veronkorotukset ovat kuitenkin hänelle jonkinsorttinen salarakas.

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

Kun puhutaan työn verottamisesta, niin olen aivan varma siitä, että niistä 200 000:sta öljylämmitteisessä talossa asuvasta suomalaisesta valtaosa tai ainakin merkittävä osa on eläkeläisiä. Heitä ei yhtään lohduta se, mitä te täällä paasaatte työn verotuksesta. Heidän verotuksensa kiristyy, onneksi ei nyt sentään niin kuin tuossa oli käymässä, että helsinkiläinen eläkeläispariskunta jossain Tapanilassa olisi joutunut maksamaan 100 euroa lisää pelkästään siitä ilosta, että asuu omakotitalossa. Toivottavasti eivät asu öljylämmitteisessä omakotitalossa.

Ja sekin pitää paikkansa, mitä edustaja Viitanen sanoi: [Puhemies koputtaa] koululaisperheiden verotus kiristyy.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Orpo, 3 minuuttia.

14.53 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Tässä on oikeastaan kyse samaan aikaan kahdestakin asiasta: on kyse ilmastopolitiikasta ja sitten itsessään veropolitiikan peruslinjasta. Veropolitiikan peruslinjassa, juuri niin kuin täällä on todettu muun muassa edustaja Zyskowiezin suulla, me siirrämme painopistettä työn verotuksesta [Eero Heinäluoma: Ja miljoonaperintöjen!] välillisiin veroihin ja ympäristöä saastuttavan toiminnan veroihin. Ja tämä on juuri sellainen.

Kun edustaja Niinistö sanoi, että käy kerrankin kehumassa hallitusta, niin minunkin täytyy puolestani kerrankin kehua edustaja Niinistön erittäin hyvää, tasapainoista ja fiksua puheenvuoroa. Otitte siinä esille muun muassa energianeuvonnan ja kotitalousvähennyksen keinoina saada aikaan energiaremontteja talossa. Minä myöskin uskon näihin keinoihin. Minä uskon siihen, että tällä hetkellä maalämmön, aurinkosähkön, vaihtoehtoisten energiamuotojen ja sähköverkkojen kehittämisen ja niin edelleen myötä pikku hiljaa, yhdessä veronkorotusten kanssa — tässä tapauksessa niiden, jotka suunnataan ympäristöä haittaavaan, saastuttavaan toimintaan — me pääsemme oikeaan suuntaan, oikeaan maaliin. Ja on tärkeää miettiä edelleenkin, miten tätä kehitystä voidaan jatkaa. Kun kerran sanoin, että tässä on kaksi puolta, on siis se veropolitiikka ja sitten on ilmastopolitiikka, niin meidän vain pitää tehdä näitä. Hyväksyttekö te sen, että meillä 200 000 kotitaloutta käyttää öljylämmitystä? Se on meidän ilmastolta silloin pois. Silloin meidän täytyy tehdä näitä ratkaisuja, ja meidän täytyy edistää sitä, että se muutos tapahtuu, ja siksi tämä on täysin looginen suunta. Kotitalousvähennystä on jonkun verran parannettu tämän hallituksen toimesta. Uskon, että se omalta osaltaan varmasti tukee näitten remonttien tekemistä.

Vielä kerran tähän kiinteistöveropäätökseen: Todellakin oli niin, että ne laskelmat näistä tuotoista saatiin ja sen perusteella todettiin, että ensi vuodelta voidaan tämä 50 miljoonan kiinteistöveron kiristys jättää tekemättä, mutta sitten vuodelle 19 niiden laskelmien mukaan tulee löytää 10 miljoonan verokertymä jostakin. Tämä oli erinomaisen iloinen uutinen. Minä uskon, että tässä salissa hyvin harvassa ovat ne, jotka olisivat tykänneet tästä veronkorotuksesta, ja siksi oli hyvä, että me pystyimme tämän ratkaisun tekemään. Mitä siihen ylärajaan tulee, niin jos ei kerran kukaan sitä käytä, niin onko se sitten niin pahakaan siellä olemassa? Minusta se ainakin suojelee siltä, että jos joku päättää sitä käyttää, niin on joku rajakin sillä.

14.56 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Todellakin öljyn käytöstä pitää päästä eroon. Se on ympäristövastuuta, se on vastaus ilmastomuutokseen. 2006 esitin, että Suomi asettaisi yhteisen tavoitteen [Pia Viitanen: Se oli hyvä esitys!] luopua öljystä vuoteen

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

2030 mennessä ja että tehtäisiin pitkäaikainen ohjelma, jolla kotitalouksille ja myös yrityksille jäisi aikaa sopeutua tähän, ja tässä yhdyn edustaja Niinistön toteamukseen, että pitää olla ohjelma, mitä kulloinkin tehdään, ettei käy niin, että kuluttajat ja tavalliset ihmiset, joista täällä on puhuttu, joutuvat tempoilevan politiikan kohteiksi, joita sitten ruoskitaan näillä veronkorotuksilla. Edustaja Zyskowicz sanoi, ettei niitä rakasteta, mutta siitä huolimatta niitä täällä esitetään, niin kuin tässäkin asiassa.

Ikävä kyllä tuota tahtoa ei silloin syntynyt eikä tällöistä pitkän ajan ohjelmaa tehty eikä tehty niitä porkkanoita, jotka olisivat esimerkiksi kotitalouksien osalta rohkaisseet luopumaan öljylämmityksen käytöstä. Nyt tehdään sitten yksi uusi kierros lisää, ja ihan niin kuin edustaja Niinistö sanoi, tähän ei sisälly rohkaisua siihen, että otettaisiin käyttöön vaikkapa maalämpöä tai muita uusiutuvaan energiantuotantoon pohjautuvia ratkaisuja. No, ei olla eri mieltä tavoitteesta, mutta ollaan eri mieltä siitä, millä tiellä mennään.

Mitä sitten tulee kiinteistöverokysymykseen, niin minä ihailen edustaja Zyskowiczia: hän on ehtymätön keksimään hallituksen käänteille aina perustelut. Siis yleensä sanotaan, että peruuttamalla ei pääse eteenpäin, mutta kokoomus on tehnyt tästäkin taiteenlajin, ja tässäkin tuntuu kuin peruuttamalla päästäisiin eteenpäin, [Naurua] koska tänään 10.09 tuli juuri sopivasti oikeita tietoja helpottamaan verojaoston päätöksentekoa. No, ehkä oli sitten niin, että edustaja Viitanen ja edustaja Harakka olivat jo syyskuussa hivenen enemmän katsoneet näitä tietoja, koska nämä veroennakkotiedothan tulivat jo syyskuun puolivälissä kunnille. Me tiedämme sen syyskuun puolivälistä jo, mikä on ollut verokertymäkehitys kautta linjan. [Puhemies koputtaa] Mutta parempi myöhään kuin ei milloinkaan, ja jos joskus tarvitsen asianajajaa oikein vaikeaan tapaukseen, se on edustaja Zyskowicz.

14.58 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan aluksi pitää kiittää edustaja Heinäluomaa suosituksesta.

Mutta mitä tähän kiinteistöveroon tulee, niin ei tässä todellakaan ole mitään mystiikkaa. Koko ratkaisu aikanaan hallituksessa — olikohan se nyt sitten puoliväliriihessä, en ole ihan varma, taisi olla juuri siellä — päätettiin sen vuoksi, että päätettiin alentaa varhaiskasvatustaksuja, ennen kaikkea siis pieni- ja keskituloisten ihmisten varhaiskasvatustaksuja, ja tämä merkitsi kunnille tulonmenetystä, jolloin sitten päädyttiin siihen, että kiinteistöveron alarajaa korottamalla kuntien talous tältä osin turvataan. Nyt kun on saatu arviot siitä, että tätä kiinteistöveron korotusta ei tarvita paikkaamaan tätä kuntien tulovajetta, joka syntyi näistä varhaiskasvatustaksuista, niin on tehty päätös siitä, että tämä korotus peruutetaan.

14.59 Eero Suutari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun itse olen siellä valtiovarainvaliokunnan verojaostossa, niin täytyy sanoa, että ei ole tämän päivän asia siitä hallituksen esityksestä keskustelu ja sen katsominen, että miten se olisi mahdollista muuten kuin korottamalla sitä alarajaa. Itse olen käynyt keskustelua Amerikkaan, kun ministeri siellä oli, jo viime viikolla, että tämä on mahdollista, koska nämä kiinteistöverotuotot ovat nousemassa sillä tavalla, että meillä ei ole tarvetta vuonna 2018 ja sitten 2019. Tosiaan se 10 miljoonan vaje on siellä ollut, ja kaikki, jotka ovat verojaostossa, tietävät totuuden tästä asiasta. Turhaa sanoa, että se olisi tämän päivän asia ja opposition painostuksesta tehty, vaan on haettu itse omaa ratkaisua hallituksen taholta.

Sitten turveasiasta, kun täällä ei kukaan näköjään puolusta turvetta: Kolmannes turpees- ta on Lapissa, kolmannes Kainuussa ja kolmannes sitten muualla Suomessa. Siitä noste-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

taan 0,6 prosenttia, ja siellä on työllisyyttä, ja suomalainen teknologia on siinä johdossa. Se on kehittymässä hyvään suuntaan, mutta sen käyttö vähenee. Meidän on [Puhemies koputtaa] turha täällä lisää painostaa sitä.

Puhemies Maria Lohela: Vielä yksi vastauspuheenvuoro. Edustaja Ala-Nissilä.

15.01 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Tämä keskustelu liittyy todella asumiskustannuksiin. Kun olen myöskin siellä verojaostossa, voin todeta, että tästähän on käyty keskustelua, onko hyvä asia, että valtio asettaa alarajan kiinteistöverolle ja että se pidetään laissa mukana. Se ei ole periaatteessa hyvä asia, ja toisaalta myöskin tämä lisää asumiskustannuksia ja on ehkä myöskin investointien esteenä heikosti kannattavilla aloilla.

Tässä on kysymys, niin kuin edustaja Zyskowicz sanoi, todella varhaiskasvatusmaksun kompensoimisesta, ja nämä verotulokertymät ovat aina arvioita. Nyt kun on talous lähtenyt nousuun, rakentaminen on voimakasta ja rakennuksia valmistuu, sitä kautta kiinteistöveropohja myöskin vahvistuu. Eli hallituksen linjalla kun mennään, voidaan tehdä aina ajassa, niin kuin tänään, hyvää veropolitiikkaa.

Puhemies Maria Lohela: Ja listalle.

15.02 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! En malta olla mainitsematta, että kyllä tämä ajassa tekeminen on sitten hyvin sekuntipeliä. Nimittäin meidän verojaostomme kokous alkoi muistaakseni 10.30 ja 8 minuuttia ennen kokousta vielä emme tienneet, mikä se ajan-kohtainen arvio verotuloarviosta oli, se ei ollut kellään selvillä. Mutta onneksi se maaginen 8—10 minuuttia sitten selvitti tämän, tosin siihen tarvittiin vielä yksi neuvottelutaukokin ennen kuin tämä verotuloarvio sitten selvisi. Että kukin kuulija varmasti, puhemies, nyt itse arvioi, mikä tässä on taustalla: onko siinä sitten verotulojen kertymän kehityksen selvittäminen, vai mahtaako olla enemmänkin sitten keskustan kannatuskehityksestä kysymys, mikä sitten muutti tämän päätöksen, jota edustaja Zyskowiczkin vielä silloin viime viikolla hyvin innokkaasti puolusti. [Eero Heinäluoma: Veikkaan jälkimmäistä!] — Veikkaamme näin. [Jukka Gustafsson: Kumpi se jälkimmäinen oli?] — Kepun kehitys oli jälkimmäinen. — Pääasia kuitenkin meidän kannaltamme on se, että asia, mitä vaadimme, mitä esitimme, etenee. Hyvä, että hallitus perui tämän hölmön esityksensä, joka olisi lisännyt tavallisten suomalaisten kiinteistöveroa ja sitä kautta asumiskustannuksia.

Mutta kuten sanottu, puhemies, tässä nyt on tämä seuraava ongelma juuri sen tavallisen suomalaisen asumiskustannusten osalta, ja se on tietenkin tässä yhteydessä se, että näitä kaukolämpömaksuja nostetaan. Se iskee moneen kaupunkilaisasujaan ja samoin sitten näihin mainittuihin pariinsataantuhanteen omakotiasujaan, jotka asuvat öljylämmitteisissä taloissa. Siksi peräänkuulutan ja kysyn myös aiemmin: aikovatko hallituspuolueet nyt miettiä jonkinlaista kompensatiota tästä näille asujille? Kuten sanottu, jos täällä puhutaan tulonjakovaikutuksista, varmasti on niin, että näissä omakotitaloissa asuu juuri täällä mainittua kohtuullisen pienituloista eläkeläisväestöä, jolla ei ole ollut taloudellisia mahdollisuuksia näitä lämmitysjärjestelmiä muuttaa, ja siksi tarvitsisi saada jonkinlaista korvausta ja kiinnittää [Puhemies koputtaa] huomiota myös tähän porkkanapuoleen.

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

15.04 Eero Lehti kok: Arvoisa rouva puhemies! Täällä edustaja Niinistö vertasi Suomen ja Ruotsin välisiä eroja lämmitysöljyn käytössä. Todella ero on merkittävä: Ruotsissa ei enää ole oikeastaan, kuten hän sanoikin. Mutta Suomessakin olisi aika siirtyä ilmeisesti maalämpöön, nimenomaan kun siihen nyt on saatavissa suhteellisen halpakorkoista lainaa ja maalämmön tuotto takaisinmaksuaikoina, riippuen vähän olosuhteista, on 5—10 vuotta. Nykyisellä korkokannalla voisi sanoa, että se on erittäin hyvä investointi, ja sillä öljylämmittäjä pääsee eroon suhteellisen kovasta öljyn rasituksesta omaan elämiseensä ja lämmitykseen.

Tässä viimeaikainen kehitys on myös johtanut siihen, että aurinkoenergiaa käytetään tämän maalämpöpumpun käyttämiseen, jolloin sitäkään sähköä ei tarvitse ottaa verkosta. Ja viisaimmat ovat käyttäneet kesäaikana syntyneen tilanteen hyväksi pumppaamalla tätä maalämpöä siihen ympäristöön, mistä maalämpö talven aikana, kylmänä vuodenaikana otetaan, jolloin hyötysuhde paranee merkittävästi vielä nykyisestä.

15.05 Timo Kalli kesk: Puhemies! Käsittelyn pohjana olevassa esityksessä on kysymys valtion tuloista ja toisaalta ilmastopolitiikan ohjauksesta, ja minusta tähän kysymykseen pitää paneutua nimenomaan tällä tavalla. Voimakkaasti esille on noussut lämmityspolttoaineen hinnan korotus, joka on 1,88 senttiä litralta ja jonka kustannus omakotitalon asujalle on 20—40 euroa vuodessa. No sekin on korotus, mutta meidän pitää muistaa, että omakotitaloissa siihen lämmitykseen on olemassa vaihtoehtoja. Niin kuin jo mainittiin, on puu, on maalämpö, on aurinkolämpö, ja koko ajan tekniikka tuo uusia mahdollisuuksia. Eli meillä on olemassa tiekartta, jolla omakotitalojen omistajia yritetään ohjata, ja kaikki hyvin tietävät, että jotain on pakko tehdä ilmastopolitiikan kannalta.

Tässä keskustelussa on noussut esille myöskin tänään valtiovarainvaliokunnan päättämä kiinteistöveron alarajojen korotuksen poisto. Itsekin olin mukana verojaostossa, ja näistä aikatauluista muistutan vain, että viime perjantaina verojaosto päätti, että käsittelyn pohjaksi tiistaille laaditaan sellainen mietintöluonnos, jossa näitä alarajoja ei nosteta. [Pia Viitanen: Oli A- ja B-versio!] Kun tässä voimakkaasti on noussut esiin se, että 10 minuuttia tai 15 minuuttia ennen, niin periaatteessa poliittinen päätös hallituspuolueiden valiokuntaryhmien osalta tapahtui perjantaina, ja sen jälkeen on sitten sukkuloitu hallituspuolueiden puheenjohtajien kanssa, ja tänään on syntynyt hyvä ratkaisu, jota tässä on kehuskeltu. Valitettavasti vain tähän liittyy yksi hylkäysehdotus, enkä tiedä, mitä se tarkoittaa.

15.07 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tässä salissa on tänään puhuttu yllättävänkin positiiviseen sävyyn tästä veronkorotuksesta, joka nostaisi edelleen asumisen hintaa, ja ainakaan itse en veronkorotuksia rakasta. Muun muassa kotitalousvähennyksen alan laajentaminen olisi hyvä keino, jos halutaan öljylämmityksestä eroon. Se olisi paljon kannatettavampaa. Asumiskustannusten nousu on ollut jatkuvaa, ja tämän esityksen myötä kaukolämmön hinta nousisi yleisesti prosentin tai pari käytettävästä laistostyypistä riippuen ja öljylämmitteisen omakotitalon lämmityskustannus nousisi noin 43 euroa vuodessa. Onko se paljon vai vähän, sitä voi kukin itse arvioida, mutta ainakaan itse en usko, että asukkaat juuri kiittävät tästä esityksestä hallitusta.

Arvoisa puhemies! Sitä vastoin tänään tehty kiinteistöveroprosenttien alarajojen nostoesityksen peruuttaminen oli kyllä erittäin hyvä päätös. Siitä tulee kiittää hallitusta, että se tuli asiassa järkiinsä. Tästä kiinteistöveroasiastahan käytiin hyvä ja pitkä lähetekeskustelu eduskunnassa viime viikolla, ja kyllä minä katson, että opposition täällä esittämillä näkö-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

kannoilla oli vaikutusta tähän tehtyyn oikeaan päätökseen ja tämän alarajojen korottamisesityksen perumiseen. Edustaja Zyskowicz kyllä väheksyi opposition merkitystä, mutta kyllähän me viime perjantaina jo saimme kokea, kuinka oppositiokin voi vaikuttaa täällä esittäessään veteraanien tukemista, ja hallituksen ankarasta vastarinnasta huolimatta oppositio voitti tuon äänestyksen.

Arvoisa puhemies! Ministeri Orpo totesi äsken, että kiinteistöveron lakisääteisten alarajojen nosto olisi ollut osa kompensatiota, jolla kunnille olisi korvattu varhaiskasvatuskasvatusmaksujen alentamisesta johtuvia tulonmenetyksiä, mutta itse en kyllä katso, että alarajojen nosto olisi siihen vaikuttanut. Nythän kunnilla on laajempi liikkumavara [Puhemies koputtaa] ja ne voivat kompensoida nämä menetykset muutoinkin.

15.09 Eero Suutari kok: Arvoisa puhemies! Olisin halunnut tästä turpeen käytöstä, kun täällä niin haluttiin duubioda sen käyttöä, sen verran sanoa, että tosiaan meillä on Suomessa noin kolmannes maa-alasta turpeessa ja turvemassa kasvaa vuosittain ja sitoo tietysti hiilidioksidia siihen itseensä. Vaikka me otamme sieltä sen 0,6 prosenttia turpeesta käyttöön, joka tällä hetkellä on, niin siitä huolimatta kasvaa tämä hiilidioksidin sitoutuminen siihen. Meillä tietysti on ohjelmana se, että mahdollisimman vähän turvetta sitten jatkossa otetaan.

Mutta täytyy ottaa huomioon myös se, että viime kaudella tehtiin määrittelyt näistä turvemaista, missä tätä turpeenottoa voidaan suorittaa. Kaikki nämä, jotka saavat luvan turpeen nostoon, ovat tällä hetkellä niitä maita, jotka ovat luontoarvonsa jo menettäneitä, eliikä niiden on pitänyt olla sellaisia, ettei niitä voi enää puolustaa. Sitten kun saadaan tämä turvemassa nostettua sieltä ylös, sen jälkeen sinne voidaan istuttaa metsää, joka sitten myös on hiilinielu entistä enemmän verrattuna siihen, mitä on tämä huono kitumaa, mikä siellä tällä hetkellä on.

15.11 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä polttoaineverotuksen lievässä korotuksessa lämmityspolttoöljyn kautta — tai siis samaa polttoöljyähän käytetään myös traktoreissa polttoaineena — nyt ei varmaan maailma kaadu. Aivan kuten on monessa puheenvuorossa todettu, tämä ilmastopolitiikan hoito vaatii, että yritetään päästä siitä irti pikkuhiljaa, niin kuin Ruotsi on sen tehnyt jo, ja ruvetaan käyttämään kotimaisia raaka-aineita, kuten tässä on tullut. Pelletti on hyvä vaihtoehto, maalämpö on hyvä vaihtoehto, ilmalämpöpumppu on hyvä vaihtoehto. Yksi tai oikeastaan kaksi vaihtoehtoa on tässä unohdettu: Toinen on nämä kotimaiset erinomaiset lämmitystakat ja -uunit, joissa niissäkin tämä hiukkaspäästöpuoli on saatu haltuun. Kotimaisella jo pelkällä roskapuulla pystyy moni talon lämmityksen hoitamaan niin edullisesti, että se on todella halpaa, ja öljyn käyttö on loppunut. Sen parempaa ilmastotekoa en voi kuvitella.

Turvehan, mistä edustaja Suutari erinomaisesti puhui, on loistava mahdollisuus Suomelle aina. Se on kotimainen polttoaine. Olen vähän ihmeissäni siitä, että tässä talossa ei huoltovarmuudesta kukaan tunnu olevan huolissaan enää ollenkaan. Toinen juttu: Kuten tiedetään, olette lehtiä lukeneet ja tiedotusvälineitä seuranneet, me saamme turpeelle uusiokäyttöä. On kehitetty uusia tuotteita, jotka ovat aivan maailman mittaluokassa mullistavia, ja nekin vähentävät fossiilisten aineiden käyttöä, kivihiilen ja raakaöljyn käyttöä. Sillä alalla on vasta tekniikan kehitys menossa, ja tänäkin päivänä se jatkuu, ja ensimmäisiä tehtaita ruvetaan pystyttämään Suomeen. Se on niitä innovaatioita, joilla Suomi nousee tästä lamasta, kun nousee.

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

Kun sitten veroja lähdetään alentamaan, niin tässä oppositio on ankarasti hyökännyt ja epäillyt, että kaikki on heidän ansiotaan. Kas kun ette viime kaudella niitä keinoja käyttäneet. Tehän viime kaudella kokeilitte verojen korotusta. Mitä tapahtui: 100 000 työtöntä lisää hurjaa vauhtia, valtion velka nousi eksponentiaalisesti ylöspäin. Eivätkö nämä keinot ole jo kokeiltu, arvoisat opposition edustajat? Te olette sen jo kokeilleet. [Pia Viitanen: Tehän tässä nyt veroja olette korottamassa!] Kyllä meidän pitää pitää huoli siitä, että talouselämä pyörii ja uusia töitä syntyy ja fossiilisista polttoaineista päästään eroon. Se ei ole naurun asia. Se on vakavaa politiikkaa. [Välihuutoja]

15.13 Simon Elo si: Arvoisa puhemies! Täytyy hieman kommentoida veteraanikysymystä siinä suhteessa, että on minusta erikoista nostaa jotenkin hallituksen syyksi tämä äänestystulos ja tähän liittyvä ponsi, joka esitti käytännössä sitä, mitä hallitus tulee joka tapauksessa tekemään eli kunnioittamaan sitoumuksia sotien veteraaneja kohtaan. [Markku Rossi: Ja on jo tehnyt niin!] Jos heihin liittyvä rahoitusbudjetti loppuu vuoden aikana, niin sitä nostetaan sitten tarvittaessa. Tämä on varmasti yhteistyössä sovittu aikaisemminkin hyvin parlamentaarisesti hallituksen ja opposition välillä, ja nyt se lähdettiin politisoimaan. Tätä Sotaveteraaniliittokin piti julkisuudessa paheksuttavana ja ihmetteli sitä, että tämä aihe politisoidaan. Mutta se siitä.

Jos puhutaan tästä itse asiasta, niin ihmettelen sitä, että edustaja Viitanen ei tavallisten suomalaisten lisäksi viittaa epätavallisiin suomalaisiin eli siihen, että nämä korotukset absoluuttisesti koskevat ylimpiä tulokymmenyksiä voimakkaammin. Teille tämä vaikutus on aikaisemmin ollut tärkeä kysymys. Tässä tämä vaikutus on selvä, mutta teille siinä ei sitten enää ole mitään ihmeellistä, kun hallitusta pitäisi kehua kerrankin.

Täällä on nostettu esiin kotitalousvähennyksen korottaminen, minkä hallitus on toteuttanut. Se on erittäin järkevää. Itsekin kuulun niihin 200 000 kotitalouteen, joiden asunnossa, omakotitalossa, on öljylämmitys. En ole vanha, en ole eläkeläinen, mutta silti näin on, kun vanhan talon olen aikanani ostanut. Valtiovarainministeri sanoi aivan oikein, että tämä tilanne tässä muuttuu vähitellen. Tämän ratkaisun myötä öljyn hinta väistämättä tässä nousee kotitalouksille, ja muiden ratkaisujen myötä sitten muut vaihtoehdot tulevat kannattavimmiksi. Uskon, että tämä prosessi tapahtuu vähittäin, mitä varmasti hallitus ja oppositio kummatkin kannattavat.

Mitä tulee edustaja Viitanen esittämiin korvauksiin näille kotitalouksille, niin sen verran on oma lehmä ojassa, että en uskalla siihen lähteä ottamaan kantaa.

15.15 Ville Niinistö vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Lehti toi hyvin esille sen, mitä vaihtoehtoja öljylämmityksen korvaamiseen on. Mielestäni tässä olisi nyt erittäin olennaista, että ministeri Tiilikaisen tontilla, kun nämä kuuluvat sinne ympäristö- ja energiaministerin vastuualueeseen, tätä energianeuvontaa nyt painotettaisiin, että autettaisiin myös niitä henkilöitä, usein iäkkäitä pariskuntia, jotka eivät itse saa sitä tietoa tai voi näitä toimia tehdä, että hekin pääsisivät vaihtamaan öljylämmityksen puhtaampiin vaihtoehtoihin, mikä luo sitten talouteen toimeliaisuutta, vähentää öljyriippuvuutta ja parantaa heidän perheensä taloutta. Tämä olisi kaikkien etu, että tässä edetään. Toivon, että hallitus tätä tekee ja keskustalaisetkin muistavat omalle ministerille, ministeri Tiilikaiselle, puhua tästä, että myös ne iäkkäät pariskunnat siellä maaseudulla saavat vaihdettua lämmitysjärjestelmänsä, eikä vain voivotella eduskunnassa.

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

Sitten edustaja Suutari toi esille vähän toisenlaisen näkökannan turvetuotannon ongelmiin. Siinä olen ollut huolissani siitä, että viime hallituskauden lopulla ympäristöministeri Grahn-Laasosen jäljiltä valtakunnallinen soidensuojeluohjelma keskeytettiin vuosikausien asiantuntijavalmistelun jälkeen ja on käynyt niin, että niistä arvosoiista, jotka piti suojella alkuperäisen suunnitelman mukaan, on suojeltu vasta noin kolmannes. Rahat on leikattu sen jälkeen pois lähes täysin myös vapaaehtoiselta suojelulta, joten maanomistaja, joka haluaisi suojella suonsa, ei saa niitä suojeluun. Tämä tilanne on luonut asetelman, jossa turvetuotannossa kohdistuu paine yhä enemmän arvosoiille edelleenkin, ja sen takia soiden suojelussa pitäisi edetä, jotta ne arvosuot saadaan suojeltua. Onneksi silloin edellisen kauden alkupuolella, kun ympäristöministerinä itse toimin, saatiin ympäristönsuojelulaikiin sellainen pykälä, joka estää turvetuotannon luonnoltaan arvokkailla soilla, mutta se koskee vain uusia hakemuksia eikä niitä, jotka olivat jo silloin käsittelyssä, joten se asia on vähän keskeneräinen.

Lopuksi sanoisin energiaveron palautuksesta, joka nyt tuli — hallitus sitä lisää — että fiksumpaa olisi tukea minun mielestäni maataloutta jollain muulla tavalla, jossa otetaan kotimaisia polttoaineita käyttöön, kotimaisia vaihtoehtoja, kuin tukea öljyn käyttöä maatalouskoneissa. Sekään ei ole kauaskantoista, vaan tätä rahaa voisi ohjata jotenkin paremmin [Puhemies koputtaa] kotimaiseen kehitykseen.

15.17 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Onhan se nyt kerta kaikkiaan uljasta, että me hyvätuloiset ihmiset täällä neuvomme öljylämmitteisissä taloissa asuville, että miksi heidän pitäisi vaihtaa ja miten heidän pitäisi vaihtaa ja kehotamme, painostamme ja pakotamme heitä ympäristöystävällisempiin lämmitysmuotoihin. Luuletko te todella, että kysymys on siitä, että ihmiset eivät tiedä, että öljylämmitys on ympäristölle epäedullisempi vaihtoehto? Kyse on siitä, että tämä siirtyminen öljylämmityksestä on, jos nyt sentään edustaja Elolle niin varmaan monille muillekin ihmisille, vaivalloista ja kallista. Siksi edellinen hallitus oli juuri tätä varten räätälöinyt pikkuriikkisen määrärahan pientalojen energiaremonteille, jotta autettaisiin ihmisiä öljylämmitteisistä taloista ympäristöystävällisempiin lämmitysjärjestelmiin. Nyt ihmettelen, miksi tällä hallituksella ei ole ollut missään vaiheessa halua tätä pientä porkkanaa palauttaa keinovalikoimaan: ainoastaan keppeä tässä heilutellaan ja vielä sormea heilutellaan päälle, mikä on aivan turhaa.

Edustaja Zyskowicz totesi, että tällä kiinteistöveron korotuksella oli tarkoitus korvata varhaiskasvatusmaksujen alennukset. Tämä ajatus oli kyllä aivan erikoinen himmeli, koska 170 kuntaa olisi joutunut pakosti nostamaan kiinteistöveroja. Näitä ovat Helsinki ja Espoo, joilla ei todellakaan ollut mitään tarvetta paikata näitä varhaiskasvatusmaksuja, ja ne olisivat saaneet rahaa kassaan monin verroin sen, minkä olisivat menettäneet. Ja sitten kaikille muille se olisi joka tapauksessa jäänyt vapaaehtoiseksi.

On kyllä tosiasia, että jos olemme voineet vaikuttaa siihen, että tämä Helsingin ja Uudenmaan kannalta haitallinen veronkorotus on nyt jätetty tällä kertaa väliin, niin olen siitä iloinen. Ihmettelen vain, että sen kerran, kun me vastustamme veronkorotusta, niin senkin me jotenkin teemme väärin. Vastustamme väärin veronkorotuksia! [Puhemies koputtaa] Ilmeisesti me emme voi tälle asialle yhtään mitään.

15.20 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Kyllähän tämän vähän hupaisaksi tekee myöskin se tosiasia, että täällä edustaja Hoskonen moitiskelee oppositiota veronkorotuksesta, esityksestä, jossa edustaja Hoskonen itse, ja keskusta, on nostamassa veroja, nostamassa

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

lämmityspolttoaineiden veroja ja muita polttoaineiden veroja. Tässä esityksessä te moittitte meitä: te olette, edustaja Hoskonen, nyt vastuussa ihan itse näistä korotuksista, ja siksi toivoisin, että kuuntelette juuri muun muassa äskeisen puheenvuoron argumentteja siitä, kuinka vaikeaa voi tosiasiaassa olla monelle pienituloiselle eläkkeensaajalle tämä lämmitysmuodon vaihtaminen ympäristöystävällisempään. Siksi tämä on aito huoli. Kyllä tästä argumentaatiosta käy nyt ilmi, että esimerkiksi edustaja Elo ei tunne sellaisen pienituloisen eläkkeensaajan asemaa, jolle tämä asia on todella hankala ja siihen ei ole varaa, ja, puhemies, kyllä se vain niin on, että varmasti on niin, että se muutaman kympin lämmityskustannusten korotus kyllä pienituloista siellä rahapussissa tosiasiaassa kirpaisee enemmän kuin sitten isotuloisempaa ihmistä. Nämä nyt sanoo ihan maalaisjärkikin, tämänkaltaiset asiat.

Puhemies! Ihan vielä palatakseni aiempaan keskusteluun, niin kyllä opposition silmissä valitettavasti tämä kiinteistöveron peruuttamisen tarina kulkee niin, että kyllä meillä oli viikonlopun ajan auki siellä vielä ihan aidosti hallituspuolueiden toimesta ja pyynnöstä vaihtoehdot A ja B. Se, että ei luovuta pakkonostosta, ja se, että luovutaan pakkonostosta. Se selvisi sitten siinä kokoustauon jälkeen tänään, ja vielä perjantaina käsitin, että valtiovarainministeriäkään ei ollut puhelimella tavoitettu kommentoimaan tätä asiaa — eli lainausmerkeissä verotulokertymää, käytännössä siis poliittista neuvottelukysymystä.

Olen siitä, puhemies, tyytyväinen, että tässä poliittisessa ratkaisussa, jonka hallituspuolueet tekivät, kuunneltiin myös opposition ääntä ja meidän kritiikkiämme asiaan. Minusta se oli viisas ja hyvä ratkaisu tässä suhteessa. Tekisi mieli vielä palata tähän ylärajaan, [Puhemies koputtaa] mutta 2 minuutin määräaika loppuu. Saatan vielä pyytää puheenvuoron.

15.22 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Haluan nyt vain muistuttaa, että meillä eduskunnassa on tietyt pelisäännöt olemassa: Jos hallituksen esityksiä muutetaan, on luonnollista, että hallitukseen myös ollaan yhteydessä, ja koska valtiovarainministeri oli Maailmanpankin kokouksessa ja häneen ei saatu yhteyttä, olisi ollut vastoin pelisääntöjä, jos perjantaina tästä asiasta olisi tehty lopullinen päätös. Elikkä poliittinen päätös syntyi perjantaina, [Pia Viitanen: Se on hyvä, että syntyi!] mutta varmaksi vakuudeksi, kunnioittaen pelisääntöjä, toimittiin näin kuin toimittiin ja tänään sitten yhdessä tehtiin päätös, hallituspuolueiden valiokuntaryhmät ja hallituspuolueiden puheenjohtajat.

15.23 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Suutari täällä aiemmin kyseli, miksi eduskunnassa esitetään vielä sitäkin, että turpeen verotukseen pitäisi tulla josakin vaiheessa sellaisia korotuksia, jotka ohjaisivat nopeutetummin turpeesta luopumista. Kaikki me tiedämme ja myös turvetuottajat tietävät, että turpeen energiakäytöstä tullaan asteittain luopumaan. Se on varmasti kiistaton asia.

Mutta haluan hieman palata niihin lukuihin, mitä edustaja Suutari esitti ikään kuin turvetuotanto olisi jotenkin minimaalinen asia Suomen suoluonnon ja energiankäytön kannalta: On kuitenkin hyvä muistaa ne lähtökohdat, miksi kritiikkiä esitetään. Se ei ole pelkästään suoluontokysymys, se on myös ilmastokysymys, se on myös vesiensuojelukysymys. Ja on hyvä muistaa, että Suomen alkuperäisestä luonnontilaisesta suoalasta yli puolet on ojitettua, ei suinkaan mikään minimaalisen pieni osuus.

On myös hyvä muistaa, että aika hiljattain laaditussa kansallisessa suo- ja turvestrategiassa suoluonnon luonnontilaisuus luokiteltiin viiteen eri luokkaan, 0:sta 5:een. Vain luokka 0 on niitä soita, jotka ovat täysin luonnontilansa menettäneitä. Ja asia ei ole niin

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

kuin edustaja Suutari totesi, että vain nämä luokan 0 suot olisivat turvetuotannon käytössä — käytössä on myös ykkös-, kakkos- ja jopa kolmosluokan suoluontoa. Ja valittaen täytyy todeta, että valtionyhtiö Vapo on juuri se, joka näitä vielä eniten luonnontilaisia piirteitä omaavia soitakin käyttää, toisin kuin vaikkapa Turveruukki, joka käyttää vain nolla-, ykkös- ja kakkosluokkien soita.

Eivät nämä asiat aivan kunnossa ole, ja sen vuoksi turpeen energiakäyttöä täällä kritisoidaan ja esitetään myös kysymyksiä, että eikö olisi aika turpeen verotustakin jossain vaiheessa kiristää.

15.24 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin tämä lämmitysöljyn hinnan korottaminen ja niiden talojen muuttaminen jollekin muulle lämmityspolttoaineelle kuin öljy on tietysti järkevää tehdä aina silloin, kun se järjestelmä on teknisesti loppuun käytetty. Eihän toimivaa järjestelmää kannata pois romuttaa. Aivan yhtä lailla jos teillä on hallussanne erittäin hyväkuntoinen auto ja sitten meinaatte hankkia sähköauton, niin kannattaa se vanha auto ajaa nyt niin loppuun, että vie romuttamolle, ja sitten ostaa se uusi auto. Se on ympäristönkin kannalta ehdottomasti paras ratkaisu.

Sitten mitä tulee tähän metsäkoneiden ja monien työkoneneiden käyttämään samaiseen polttoöljyyn, niin metsäkoneurakoitsijoilla, suurimmalla osalla, on urakkasopimuksissa polttoaineklausuuli, eli jos polttoaineen hinta nousee, urakkataksassa se pikkuisen näkyy. Eli siinä mielessä sitä riskiä — ainakaan metsäkonepuolella, jonka aika hyvin tunnen — siellä ei ole. En tunne tuota kaivinkonepuolta ja muuta koneurakointipuolta, että onko siellä sitten olemassa vastaavat klausuulit sopimuksissa, mutta uskon, että on. Eli siinä ei ole ongelmaa. Mutta ei missään nimessä kannata lähteä mitään muutoksia tekemään hetken mielijohteesta, vaan kyllähän ne vanhat lämmitysjärjestelmät kannattaa käyttää loppuun ja ottaa sitten se uusi käyttöön, kun se on järkevää. Ei talousajattelu ole kiellettyä, vaikka se kuinka demareita viehättäisikin.

Kolmas asia eli se, että tässä saataisiin sitten jotakin hämminkiä aikaan, kun veroja lasketaan: Ben Zyskowicz omassa puheenvuorossa kertoi, miksi tämä päätös aikanaan tehtiin. Nyt sitten verotuottoja on tullut lisää, ja kaikki sen tiedämme tässä talossa, että kun veroja pystymme pikkuhiljaa laskemaan, se korvaa valtiolle syntyneen menetyksen varmasti lisääntyvinä työpaikkoina, ja että se, kun työttömyys laskee, on kaikkein suurin hyöty valtiontaloudelle ja kuntataloudelle ja yleensä koko yhteiskunnalle, mitä olla voi. Inhimillisesti ottaen se on kaikista paras vaihtoehto, aina.

Ja suoluonnosta puhui edustaja Halmeenpää. Vielä totean, että turvesuota Suomessa on tänä vuonna käytössä yli 40 000 hehtaaria. Puhutaan miljoonista hehtaareista suota, joten tuskin sillä [Puhemies koputtaa] 40 000 hehtaarilla maailmaa pilataan.

15.27 Eero Lehti kok: Arvoisa rouva puhemies! Totta lienee, että omakotitalon omistaja, joka ei ole tottunut maalämpöön, pelkää muutoksen vaikutusta taloudellisessa ja ehkä teknisessä mielessä ja epävarmuutta. Mutta kun omakotitalon tai kiinteistön myyntiin liittyy usein energiatodistuksen hankinta, siihen yhteyteen voisi kyllä kehittää laskelman, mekaanisen laskelman, kuinka paljon lämmitystavan muuttaminen maksaisi. Luulen, että vaikka sitä öljykattilaa voisi vielä jonkun vuoden käyttääkin, niin aikaisempi vaihto on sittenkin taloudellisempi, koska vanhat öljylämmitykset ovat hyötysuhteeltaan heikkoja. Se, että annettaisiin sitten vauhditusta valtion varoista tähän muutokseen, lienee tarpeetonta, koska tämä Ruotsissa tapahtunut muutos oikeastaan eteni tällaisen lumipallovyyryyn kaltaise-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

na: naapuri vaihtoi, ja sen jälkeen vähitellen koko katu oli vaihtanut lämmitysjärjestelmän. Siitä ajasta vielä nämä tehot maalämmössä ja talteenotossa ovat olennaisesti parantuneet. Valtion ehkä kannattaisi miljoona käyttää tästä 10 miljoonasta viestintään, jossa osoitettaisiin, että monen kannattaisi ottaa laina ja vaihtaa lämmitysjärjestelmä maaperäisen lämmön talteenottoon ja koko systeemi uudistaa sen mukaiseksi nykyaikaiseksi ratkaisuksi.

15.28 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Oletan niin, että valiokunta tekisi kyllä palveluksen ympäristölle ja tavallisille suomalaisille, jos se omaan mietintöönsä lisäisi kannanoton, jossa todettaisiin, että valiokunta rohkaisee hallitusta antamaan kansalaisille käyttöön lämmitysenergiamuodon vaihdosta tukevia avustuksia tavalla tai toisella, joko kotitalousvähennyksen käytön kautta tai sitten erillisavustusten käytön kautta. Se olisi positiivinen signaali.

Ymmärrän edustaja Lehden logiikan tässä sinällensä lainanoton kautta mutta tunnen myös ihmisten tilanteita, että moni pienituloinen eläkkeellä oleva kammoaa uuden lainan ottamista. Kun puhutaan kuitenkin ei 1 000:sta ja 2 000:sta vaan tuhansista ja yli 10 000 euron menevistä summista, niin lainanotto ei ole se, jota ensimmäisenä halutaan tehdä. Samaan aikaan meillä tänään iltapäivällä varoiteltiin tästä liiasta lainanotosta, että kotitaloudet ovat velkaantuneet voimakkaasti.

On ollut mielenkiintoinen tämä kiinteistöverokeskustelu. Olen tässä vähän äimän käkenä ollut, kun minä olen juuri ajatellut, että tämä olisi se asia, jossa voisi antaa keskustalle tunnustusta, koska se, mitä kuulin tapahtumien kulusta, viittasi siihen, että keskustassa oli käynnistynyt pieni korjausliike ja on huomattu, että kannattaa myös kaupunkilaistenkin elämästä olla kiinnostunut, ja kun tämä olisi kohdistunut pääkaupunkiseutuun, niin jotenkin näytti, että keskusta on nyt herännyt siihen, että tämän veron korotus ei nyt ehkä ole parhaimmillaan, mutta täällä on hyvin väkevästi pyritty osoittamaan, että juuri perjantaina tupsahti uusia tietoja kiinteistöveron tuotoista. Ihmettelen sitä kuitenkin sen takia, että ainakin minulle kiinteistöverolappu tuli jo viime keväänä, niin että on vähän vaikea nähdä, miten se tieto kiinteistöverotuksesta on puoli vuotta kestänyt tulla. Olen luullut, että kiinteistöjä ei synny vuoden mittaan kovin paljon, että tämä ei ole semmoinen lapsentekoasia, joka voi yllättää plus- tai miinusmerkeissä, vaan ne kiinteistöt ovat siellä valmiina olemassa. Mutta saattaa olla, [Puhemies koputtaa] että kun jään kuuntelemaan, niin edustaja Zyskowicz kertoo, miten kiinteistöjä oikeastaan syntyykin vuoden mittaan tuommoisena ihan yllätysjuttuna ja sitten [Puhemies: 2 minuuttia on reilusti ylittynyt!] niitä lokakuussa arvuutellaan.

Puhemies Maria Lohela: Hyvät edustajat, huomautan nyt tässä kohtaa, että päiväjärjestyksessä tämä kiinteistöverolakiasia on täällä pöydälle pantavana mietintönä. Se tarkoittaa sitä, että se tulee tänne lähetekeskusteluun ihan lähiaikoina. Eli nyt olisi syytä pysyä tässä valmisteveroasiassa.

15.31 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! En valitettavasti pysty vastaamaan edustaja Heinäluoman odotuksiin mutta vastaan mielelläni edustaja Harakalle. Hän nimittäin sanoi, että tähän olisi vallon ihmeellinen himmeli, jos olisi päätetty, että se vastaanotto, joka tehtiin lapsiperheiden hyväksi alentamalla varhaiskasvatusmaksuja, kompensoitaisiin kunnille kiristämällä kiinteistövero. Edustaja Harakka, tämä voi olla ihmeellinen himmeli, mutta näin tosiasiaa kuitenkin tapahtui. Olin itse paikalla siellä kehysriihessä

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

— jos se nyt oli kehysriihi, en ole ihan varma, missä riihessä oltiin [Naurua sosiaalidemokraattien ryhmässä] — jossa todellakin pääministerin virka-asunnolla päädyttiin varhaiskasvatusmaksujen alentamiseen ja sitten pohdittiin, itse asiassa eri työryhmässä pohdittiin, milläs tämä kunnille kompensoitaisiin, ja siellä päädyttiin siihen, että osin pyritään kompensoimaan kiinteistöveron alarajaa nostamalla.

Mitä, arvoisa puhemies, vielä tulee tähän veropolitiikan suureen linjaan, niin hallituksen linja ja kokoomuksen linja on ollut siis tämä työlinja eli pyritään keventämään työnteon verotusta. [Eero Heinäluoma: Suurten perintöjen verotusta!] Sehän on perusteltua, koska se vaikuttaa positiivisesti työnteon kannustimiin, sitä kautta talouskasvuun, vaikuttaa verotuottoihin ja niin edelleen. No nyt vähän ihmettelen, koska tämä ajatus, että ei niin paljon veroteta työtä vaan siirretään painopistettä kulutuksen ja ennen kaikkea ympäristöhaittojen verottamiseen, on ollut erittäin vahvasti ei pelkästään vihreiden papereissa vaan ainakin aikaisemmin myös sosiaalidemokraattien papereissa. Muistan demareiden eri yhteyksissä korostaneen tätä veromuutosta, eli ei niin paljon verotettaisi työnteokoa vaan mieluummin kulutusta ja haittoja. Nyt en tiedä — edustaja Harakalla onkin seuraava puheenvuoro — onko uusien kasvojen ilmestyminen demareitten veroasiantuntijoiksi muuttanut tätä linjaa.

15.33 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies, joudun ikävä kyllä tuottamaan teille pettymyksen, kun tämä keskustelu on kuitenkin kulkenut tähän kiinteistöveroasiaan, josta on nyt monenlaista totuutta ilmassa.

Toki tässä on otettava se varaus, että edustaja Zyskowicz on epävarma siitä, missä riihessä, ladossa tai liiterissä hän on nyt kulloinkin ollut asioita ties kenen kanssa sopimassa, ja on voinut olla niin hämärää ja pimeää, että on ollut epäselvää, kenen kanssa on oltu. Mutta todellakin näin on, että se kohtaanto, jota tässä oli ajateltu kompensoitavaksi, ei mennyt alkuunkaan oikein edes siinä alkuperäisessä esityksessä, ja se oli yksi niistä monista syistä, miksi tätä kiinteistöveron pakkokorotusta täällä vastustimme.

Tietenkin tärkein syy — tai kahdesta tärkeästä syystä ensimmäinen — oli se, että pääkaupunkiseudun jo ennestään mahdottomiksi ryöstäytyvät asumiskustannukset olisivat entisestään käyneet mahdottomammiksi. Työllisyys ja kasvu olisivat täällä Suomen kasvualueella käyneet erittäin vaikeaksi, ja vuokrat olisivat nousseet. Mutta myöskin, kuten esimerkiksi edustaja Hoskonen väkevästi todisti, haja-asutusalueilla arvoaan menettävien asuntojen kohtelu olisi ollut kohtuutonta.

Haluaisin muistuttaa siitä, että silloin tässä kiinteistöveroasiassa oli kuitenkin vielä jokin järki, kun sillä pyrittiin saamaan jotain tuottoa, mutta nyt meillä on edessämme tällainen laki, joka varmuuden vuoksi nostaa näitä ylärajoja tavalla, jota yksikään kunta ei tule käyttämään eikä tarvitse. Se on tarpeetonta lainsäädäntöä, joka pitäisi yksinomaan norminpurun takia jättää säätämättä. Sillä ei tehdä yhtään mitään. Sillä ei saada yhtään euroa. Sillä aiheutetaan vain ihan turhaa vaivaa ja menoa täällä salissa ihmisille, joilla olisi kaikin tavoin parempaakin tekemistä.

15.35 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Tähän alkuun vain totean, että kyllä tuo edustaja Zyskowicz kuvatessaan hallituksen linjaa niin, että painopistettä siirretään työn verottamisesta muihin veroihin, jättää kummasti nyt mainitsematta, että samaan aikaanhan hallituksella on varaa keventää miljoonaperintöjen verotusta, kaikkein hyväosaisimpien apteekkarien verotusta, isojen metsäomistusten haltijoiden verotusta. Sitä on rahaa keventää,

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

ja sitten kun tulee ihan pieni ihminen, pienituloisempi ihminen, silloin kyllä sitten veroja kiristetään, niin kuin muun muassa tämän esityksen myötä, ja siten olisi juurikin käynyt esimerkiksi kiinteistöveron esitetyssä korotuksessa, joka onneksi nyt peruttiin.

Puhemies! Sen verran vielä ennen kuin kohta tulen tähän lakiin haluan sanoa tämän kiinteistöveron ylärajan osalta, kun edustaja Zyskowicz myös sitä aiemmin ihmetteli: Edustaja Harakka tuossa edellä kuvasi aika hyvin tämän ongelmatiikan, että jos ja kun hallitus ihan oikein luopui tästä alarajan nostosta eli pakkokorotuksesta, niin tämän tilanteen tekee hie-man hämmäntäväksi se, että en ymmärrä enää, miksi sitten on pakko tätä lakia edes säätää ja muuttaa, koska ei tämä ylärajan tällainen ikään kuin korotus oikeastaan johda mihinkään, ei hyödytä mitään eikä yhtäkään kuntaa varmasti tosiasiasa sinänsä auta, koska nyt jo tällä hetkellä ollaan kovin kaukana niistä ylärajoista. Siksi puhuisin minäkin tämän normipurun nimissä, että olisi ollut järkevää hylätä koko laki.

Mutta, puhemies, tähän haluan osaltani alleviivata nyt sitä, mistä mielestäni on löytynyt aika hyvä yksimielisyys tässä salissa ainakin keskusteluissa: Olisi hyvin viisasta nyt tämän lain yhteydessä, että valiokunta käsitellessään tätä lisäisi jonkun lausuman tai jonkun muun kehotuksen, että hallituksen tulisi etsiä jotain keinoja, joilla pystyttäisiin kannustamaan ihmisiä ympäristöystävällisempien lämmitysmuotojen valintaan, ja kehittää jotain porkkanaa myös tähän.

15.37 Simon Elo si: Arvoisa puhemies! Pakko sanoa tähän alkuun, että tuntemani sosiaalidemokraatit eivät ole aikaisemmin pitäneet perusteltuna käsitettä pakkoruotsi, mutta varmaan tästä päivästä lähtien sekin pakko-sana teille kelpaa.

Tässä edustaja Viitanen otti esille pienen ihmisen aseman, ja ihmettelen sitä siinä suhteessa, että nimenomaan tässä esityksessä toteutuu se, mitä sosiaalidemokraatit usein ovat vaatineet, eli se, että ylempiin tulokymmenyksiin tämä kohdistuu voimakkaammin. Eivät he taida olla kuitenkaan niitä pieniä ihmisiä, mistä nyt Viitanen puhuu, koska nimenomaan nämä ylemmissä tuloluokissa olevat kotitaloudet asuvat huomattavasti alempia tuloluokkia, niitä pieniä ihmisiä, suuremmissa asunnoissa ja useammin omakotitaloissa.

Mitä tulee sitten lausuntoon siitä, tunnenko pieneläkeläisten asemaa, niin kun oma äitini on 72-vuotias suurperheen pieneläkeläinen, yli 30 vuotta kotiäitinä, niin ei siinä suurella eläkkeellä juhlita. Eli vastaukseni on, että kyllä tunnen omakohtaisesti. Ja hänellä on vielä vanha omakotitalo, jossa näitä samoja ongelmia on kuin pienillä ihmisillä tässä suhteessa on. Ja vielä, edustaja Viitanen, kun kaiken sen päälle yksi hänen pojistaan, seitsemästä lapsesta, on lähtenyt politiikkaan, niin kyllä siinä on yhdelle ihmiselle, pienelle ihmiselle, paljon kestämistä.

15.38 Outi Mäkelä kok: Arvoisa puhemies! Hallituksen linjahan on ollut verotuksessa kokonaisveroasteen lasku ja työn verotuksen keventäminen. Nyt kun tästä kiinteistöverotuksesta on täällä paljon keskusteltu, niin kyllähän tämän kiinteistöveron korotuksen tavoite oli, niin kuin täällä on hyvin todettukin, tukea kansantaloutta ja kuntataloutta ja vahvistaa tulopohjaa, ja muun muassa OECD on tästä todennut ja jopa kehottanut Suomea korottamaan kiinteistöveroja ja vastaavasti laskemaan työn verotusta. Mutta nyt siis todellakin kävi ilmi, että tuotot ovat yllättäneet positiivisesti ja näitä veroja ei ole tarpeen korottaa, ja eihän kukaan nyt halua veronkorotuksia, jos ei se ole välttämätöntä.

Kun täällä pohdittiin, että mistä se yllätystuotto nyt sitten on tullut, niin toivon itse, että se osittain olisi tullut siitä, että meillä on kiinteistökantaa paljon, joka ei ole missään re-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

kisterissä. Se on ollut Kuntaliiton ja monien huoli, että meillä on kunnilla useita satoja tuhansia, jopa miljoonia, saamatta rahaa näistä kiinteistöistä, jotka puuttuvat rekistereistä, ja näiden kiinteistökantojen inventointi on sellainen harjoitus, jota toivon kunnissa enemmän tehtävän. Myöskin kiinteistöjen verotusarvojen tarkistaminen, joka nyt on osittain menossa, on tärkeä työ, ja mielestäni siihen pitää nyt todella panostaa, että maapohjat ja rakennusten arvot ovat oikein.

15.40 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu on mennyt varsinkin edustaja Zyskowieczin ansiokkaista puheenvuoroista tähän koko veropolitiikan linjaan, ja on selvää, että järkevä veropolitiikkahan on semmoista, joka palkitsee kasvua ja työllisyyttä, ja tässä mielessä työntekoa pitäisi verottaa niin vähän kuin ikinä mahdollista. Se on keskeinen johtajatus.

No, sitten tullaan tietenkin väistämättä tämän hallituksen veropolitiikan osalta siihen kysymykseen, että mites ihmeessä nyt työntekoa edustaa tämä suurten miljoonaperintöjen perintöveron alentaminen. Mitä työtä siitä syntyy, että suurten perintöjen verotusta laskeetaan? Minä en kyllä keksi millään tavalla, miten sillä olisi työllisyysvaikutus mihinkään suuntaan, edes juristien suuntaan. Sehän on vain tulonsiirtoa niille, joilla menee erittäin hyvin, ja näin voi sanoa, että se oikeastaan ylläpitää korkeata verotusta työnteon osalta. Sama koskee tätä suurten — huom. suurten — metsätilojen ylimääräistä verotuksen alennusta, jonka myös tämä hallitus järjesti. Ja tietenkin semmoiselle, joka on politiikkaa seurannut pidempään, tulee mieleen, että ehkä hallituspuolueet ovat keskenänsä sopineet joitakin etuja itseään lähellä oleville tahoille, [Antti Rinne: Apteekkarivähennys!] ja sitten ovat nämä ylevät puheet täällä, joita käytetään erikseen. — Tai tämä apteekkarivähennys, joka tarkoitti käsittämätöntä yksittäiselle apteekkarille tulevaa 15 000 euron vuosittaista veronalennusta. [Pia Viitanen: Ei voi olla totta!] — 15 000 euroa, ja sitten sanotaan, että koetakaan, pienituloiset, siellä omakotitaloissanne kestää, kun ei tämä loppujen lopuksi ole kuin vain kympejä, mitä teiltä viedään. Tämähän ei ole oikein, eikä tämä ole sen linjan mukaisista, josta te täällä puhutte.

Edustaja Hoskoselle sanon, että hänen puheensa taloudesta oli erittäin järkevä, että odotetaan kuolelusaikoja ja sitten tehdään muutoksia. Mutta se ei kyllä vastaa sitä, mitä keskustasta on edellyttänyt Helsingin tekevä energiapolitiikka. Keskustahan on vaatinut, että näistä uusistakin voimaloista luovutaan nopeasti ja siirrytään uusiutuviin [Puhemies koputtaa] voimaloihin siitä huolimatta, että se aiheuttaa erittäin suuria taloustappioita helsinkiläisille veronmaksajille.

15.42 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tosiaan vielä palaan nyt tähän yleiseen verolinjaan. Tämä hallitus on jo vaalikauden alun aikana keventänyt tuloverotusta merkittävästi. Se on hyvä asia. Sillä on työllisyyttä saatu tähän maahan jonkin verran lisää, se on ainakin osaltaan siihen vaikuttanut. Haittaveroja on korotettu, kuten tupakkaveroa. Se on oikea suunta sinänsä, mutta tätä lämmityspolttoaineiden veronkorotusta en kyllä laske samaan kastiin haittaverotuksen kanssa. Kyllä asuminen on välttämätöntä, varsinkin täällä kylmässä Suomessa.

Mutta palaisin vielä nopeasti, lyhyesti, kiinteistöverotuksen alarajan nostoaikeseen, josta täällä on paljon puhuttu, että se olisi tuonut kunnille lisää rahaa 25 miljoonaa euroa, jolla olisi sitten kompensoitu varhaiskasvatusmaksujen alentamisia omalta osaltaan. No, minä en vielä kukaan ole ymmärtänyt logiikkaa, joka tämän esityksen takana nyt on. Jos ala-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

rajoja olisi nostettu, se olisi kieltämättä pakottanut kunnat nostamaan kiinteistöveroja. Yli puolet Suomen kunnista olisi ollut siihen pakotettuja. Mutta mistä se ylimääräinen raha olisi tullut?

Kokoomuskin on talousliberaali puolue, ja edustaja Outi Mäkelä nyt toi äsken puheensa esille, että veronkorotukset eivät ole hyvä asia, niihin ei tulisi yleensä ottaen pyrkiä. Mutta kyllähän kunnillakin edelleen on, ja tulee olemaan tämän korjatun esityksen myötä, vähintään se sama liikkumavara käytössä, ja on suurempikin. Ne voivat nostaa sitä kiinteistöveroja halutessaan, jos ne tarvitsevat ehdottomasti lisää rahaa, mutta nyt niiden ei ole pakko, kun tämä esitys korjattiin. Sitä vastoin, jos alaraja olisi nostettu, niin yli puolet kunnista olisi tosiaan ollut pakotettuja veronkorotuksiin, ja se ei olisi missään tapauksessa ollut hyvä asia eikä oikein.

15.44 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Tänään valtiovarainvaliokunnan verojaosto ja myös valtiovarainvaliokunta ovat osoittaneet kykyä tehdä myös hallituksen esityksestä poikkeavia päätöksiä, ja se on mielestäni sinällään terve asia, että silloin tällöin tulee tilanteita, joissa on parempi, että eduskunnassa korjataan hallituksen esityksiä, kun huomataan, että syystä tai toisesta ne eivät ole parhaita mahdollisia.

No, nyt palaan sitten tähän esitykseen, jota nyt käsittelemme. Ajattelen kyllä niin, että olisi aika toivottavaa, että kun tämä menee nyt valtiovarainvaliokuntaan, ja eikös tämä mene juuri sinne kuuluisaan verojaostoon, niin olisi aika kohtuullista, että tähän voitaisiin liittää semmoinen lausuma, jossa koko eduskunta osoittaisi, että se aidosti ymmärtää näiden pienituloisten — myös omakotitaloissa mutta ei vain omakotitaloissa vaan monien kerrostalossakin asuvien — murheita ja että eduskunta edellyttää hallitukselta esityksiä, joilla voidaan tukea uusiutuviin energioihin siirtymistä lämmitysmuodoissa. Tämä olisi ehkä semmoinen esimerkki, jota hyvin laveasti Suomen kansa kiittäisi, ja niille, jotka joutuvat nyt kärsimään näistä veronkorotuksista, joita täällä tietävästi kukaan ei rakasta, vaikka niitä kannattaakin, osoitettaisiin, että heidän elämänolosuhteitaan ymmärretään, ja tulisi tämmöinen porkkanaraha, jota aikaisemmin on jo käytetty joko kotitalousvähennyksen kautta tai sitten erityisen avustuksen kautta.

Jään katsomaan suuresti arvostamaani valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajaan, edustaja Kalliin, että ottaisiko hän tässä semmoisen kopin, että valiokunnalla olisi vähän liikumatilaa, kun mietintöä tehdään.

15.46 Lea Mäkipää si: Arvoisa puhemies! Laitan vielä pienen lusikan soppaan. — Jos puhutaan kiinteistöverosta, vaikka tämä ei ole oikeastaan se asiakaan, mitä pitäisi puhua, niin kyllähän kiinteistövero koskettaa kaikista eniten epäoikeudenmukaisesti maaseudun harvaan asuttujen alueiden ihmisiä. Sehän oli ennen katumaksulaki, ja nyt me maksamme kiinteistöveroja, mutta ei meillä ole katuvaloja, ei pidetä teistä huolta. Yöllä paistaa kuu ja päivällä aurinko, muuta vastiketta me emme saa.

Ja sitten, kun on puhuttu yleensä energiapolitiikasta, niin alkää nyt hyvät ihmiset ihan laittako tätä turvetta pannaan. Saattaa olla vielä vuosikymmenien varrella, että Suomi tarvitsee huoltovarmuutta, josta täällä joku puhui. Pidetään huolta, että turve on aina siellä takataskussa mukana. Tiedetään myös, että uusien tutkimusten mukaan turpeella on erittäin hyvä homeensietokyky, että voidaan sillä paikkailla rakennuksia, tehdä rakennuslevyjä ja paketteja ja kaikkea tämmöistä. Tämä on ihan uusi ulottuvuus turpeen käytössä. Toivottavasti sitä nyt ei sitten laiteta pannaan, niin kuin täällä on monesta suusta sanottu, että tur-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

vetta ei saisi käyttää missään tapauksessa. Saattaa koittaa se aika, että me vielä sitä tarvitsemme.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opintotukilain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 139/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskustelu

15.47 Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi opintotukilain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi ehdotetaan muutettavaksi opintotukilakia, varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annettua lakia, sotilasavustuslakia sekä yleisestä asumistuesta annettua lakia. Lait on tarkoitettu tulemaan pääosin voimaan 1. päivänä tammi-kuuta 2018.

Hallituksen esitys toteuttaa osaltaan hallitusohjelman puolivälitarkistuksen mukaista välittämisen teemaa. Lasta huoltavien opiskelijoiden toimeentulon parantamiseksi ehdotetaan opintorahaan 75 euron huoltajakorotusta opintorahaa saavalle alaikäisen lapsen huoltajalle. Korotus olisi huoltajakohtainen, jolloin sen voisivat saada molemmat opintorahaa saavat lasta huoltavat vanhemmat tai muut huoltajat. Lapsen huoltajalla tarkoitettaisiin lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain mukaisia huoltajia.

Koska huoltajakorotuksen tarkoituksena olisi lasta huoltavien toimeentulon parantaminen, sitä ei otettaisi tulona huomioon asumistuessa, sotilasavustuksessa eikä määrättäessä varhaiskasvatuksen maksuja tai kotihoidon tai yksityisen hoidon tuen hoitolisää. Lasta huoltavan opiskelijan opintoraha nousisi huoltajakorotuksen myötä 30 prosenttia ja olisi 325 euroa 28 senttiä kuukaudessa. Korotuksella kompensoitaisiin elokuun alussa voimaan tullutta korkea-asteen opintorahan leikkausta sekä perheellisten opiskelijoiden asumistuen tarveharkinnan kiristymistä.

Huoltajakorotuksen saisi arviolta 19 000 opintorahan saajaa, ja se lisäisi opintotukimenoja vuositason arviolta 10 miljoonaa euroa.

Esityksessä ehdotetaan myös ajankohtaisten koulutustarpeiden muutosten sekä oppilaitoskohtaisten erityispiirteiden huomioon ottamista päätoimisen opiskelun opintotukiajan pidennyksen ja lukuvuoden tukikuukausien ehdoissa. Lisäksi korkeakoulututkintoa varten myönnettävän opintotuen enimmäisajan pidentämisen ehtoja ehdotetaan yksinkertaistettaviksi. Tukiajan pidentämisen edellytyksenä olisi, että opiskelija osoittaa opintojensa viivästymisen aiheutuneen opintojen edistymiseen merkittävästi vaikuttaneesta sairaudesta tai muusta erityisen painavasta syystä. Tukiajan pidennyksen saisi enintään 9 kuukaudelle,

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

mutta vaadittavien opintojen kestoa ei rajoitettaisi yhteen lukuvuoteen. Ehdotettu muutos edistäisi täten opintojen loppuun saattamista opintotuella niiden pitkittymisestä huolimatta. — Kiitos.

15.50 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Huoltajakorotuksen saaminen opintotukeen on ollut niin suomalaisen opiskelijaliikkeen kuin vasemmistoliiton tavoitteena pitkään. Suomi on tähän asti ollut ainoa Pohjoismaa, missä huoltajan asemassa olevia opiskelijoita ei ole huomioitu opintotukijärjestelmässä mitenkään. Suomessa on, kuten ministeri totesi, 19 000 opiskelijaa, joilla on lapsia, ja tähän asti he ovat käytännössä joutuneet tulemaan toimeen opintotuella, asumistuella ja lapsilisillä. Huoltajakorotus on siksi ehdottoman tervetullut rakenteellinen muutos opintotukijärjestelmään.

Surullista sen sijaan on, että opintotuen huoltajakorotuksesta huolimatta opiskelevien lapsiperheiden toimeentulo ei välttämättä tule olemaan parempi kuin se oli tämän hallituksen aloittaessa työtään 2015. Perheellisiin opiskelijoihin kohdistuu ensinnäkin muiden opiskelijoiden tavoin hallituksen tekemä jättimäinen leikkaus opintorahaan. Opintojen alkamisajankohdasta riippuen tämä leikkaa siis myös perheellisten opiskelijoiden opintorahaa noin 53—86 euroa kuukaudessa. Lapsiperheiden asema heikkeni myös siinä yhteydessä kun muut opiskelijat siirrettiin yleisen asumistuen piiriin. Tämä johtuu siitä, että asumistuen laskentakaavaa perheellisten opiskelijoiden osalta muutettiin. Opiskelijaperheet, joissa on lapsia, olivat nimittäin yleisen asumistuen piirissä jo aikaisemmin. Perheellisten opiskelijoiden kohdalla tämä tarkoitti sitä, että asumistuen määrä laski keskimäärin 27 euroa kuussa.

Hallituksen nyt esittämä 75 euron huoltajakorotus ei siis ainakaan keskimäärin ole riittävä paikkaamaan tehtyjä leikkauksia perheellisten opiskelijoiden toimeentuloon. Huoltajakorotuksesta huolimatta hallituksen leikkausten seurauksena huoltajan asemassa olevien opiskelijoiden toimeentulo on siis heikentynyt 8—38 euroa kuukaudessa, mikä on paljon rahaa pienituloiselle opiskelijalle. Joten hallitus ei saa sulkaa hattuunsa tästä huoltajakorotuksesta, vaikka se tervetullut rakenteellinen muutos onkin. Edelleen on mahdotonta käsittää, miten hallituspuolueiden edustajat voivat seistä tällaisen talouspolitiikan takana. Miksi hallituspuolueiden edustajilla ei ollut selkärankaa ilmoittaa jo ennen eduskuntavaaleja, että tullette kohdistamaan leikkaukset kaikista pienituloisimpien suomalaisten toimeentuloon? Opintotuesta leikattiin yhteensä 112 miljoonaa, ja tämä lisärahoitus, mikä nyt osoitetaan huoltajakorotuksen kautta, on 10 miljoonaa.

Lapsiperheköyhyys on vakava ongelma Suomessa, ja opiskelijaperheissä talousahdinko tulee siis tästä huolimatta jatkumaan. Hallituksen päätökset ovat myös johtaneet siihen, että nuoret velkaantuvat ennätystahtia. Äskettäin julkaistujen tietojen mukaan opiskelijoilla on nyt enemmän opintolainaa kuin yhdelläkään aiemmalla opiskelijapolvella. Tämän lisäksi opiskelijoiden velkaantumistahti on tällä hetkellä ennätyksellisen kovaa. Hallitus on perustellut opiskelijoiden toimeentuloon tehtäviä leikkauksia sillä, että tuleville sukupolville ei saa jättää velkaa. Samalla hallitus kuitenkin omilla toimillaan aiheuttaa sen, että nuoret ovat ennätyksellisen velkaantuneita jo ennen kuin aloittavat työuransa.

Opintotuen lainapainotteisuuden kasvattaminen uhkaa koulutuksellista tasa-arvoa. Jos korkeakoulututkimuksen hankkiminen edellyttää kymmenientuhansien eurojen lainan ottamista, kynnys hakeutua opiskelemaan kasvaa, ja tämä kynnys uhkaa kasvaa erityisesti pienituloisista perheistä tulevien nuorten kohdalla. Olemme jo tällä hetkellä Suomessa tilanteessa, jossa korkeakoulutus periytyy. Tähän kehitykseen olisi puututtava ja parannettava

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

koulutuksellista tasa-arvoa, mutta tämän hallituksen politiikka on valitettavasti koko ajan vienyt väärään suuntaan.

15.55 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Andersson opiskelijoista puhuessaan käytti ilmaisua, että he ovat kaikkein pienituloisimpia Suomessa. Sananmukaisesti tämä voi pitää paikkansa, mutta on kuitenkin muistettava, että kun opiskelijat opiskelevat, he panostavat ennen kaikkea itseensä, vaikka toki yhteiskuntakin siitä hyötyy. Kun opiskelijat opiskelevat, heidän työllistymisennusteensa paranee huomattavasti, niin kuin tiedetään, kun katsotaan eri opintotason omaavien ihmisten työttömyystilannetta. Samoin kun opiskelijat opiskelevat, heidän tulonsaamismahdollisuutensa paranevat huomattavasti, he päätyvät paremmin palkattuihin töihin. Näin ollen on minun mielestäni vähän kornia rinnastaa opiskelijoita tämän maan kaikista pienituloisimpiin, jotka aidosti ovat suurissa ongelmissa.

15.56 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuoret aikuiset kuuluvat Suomen pienituloisimpiin väestöryhmiin, ja on arvioitu, että tämä johtuu nimenomaan siitä, että opintotuki on tasoltaan ollut niin heikko, niin kuin se edelleen on näiden opiskelevien nuorten kohdalla, [Ben Zyskowicz: Lähes maailman paras!] joten kyllä tällä hallituksen talouspolitiikalla on ollut nimenomaan juuri se vaikutus, mistä minä omassa puheenvuorossani puhuin, eli nämä leikkaukset, mitkä nyt on kohdistettu ennen kaikkea opintorahaan, ovat välillisesti kohdentuneet juuri siihen ikäluokkaan, joka jo tällä hetkellä kuuluu Suomen pienituloisimpiin väestöryhmiin.

Tämä on siis suoraa seurausta hallituksen eriarvoistavasta politiikasta, minkä lisäksi tässä on kaksi periaatteellisesti tärkeää kysymystä. Ensimmäinen on se, onko opiskelijoillakin oikeus valtion takaamaan toimeentuloon vai joutuvatko he ainoana väestöryhmänä ottamaan sen velkana. [Ben Zyskowicz: Sekin on valtion takaama!] Toiseksi on tämä koulutuksellinen tasa-arvo, johon edustaja Zyskowicz ei omassa puheenvuorossaan viittanut lainkaan. Totta kai opintolainapainotteisuuden kasvattamisella on [Puhemies koputtaa] vaikutusta myöskin koulutukselliseen tasa-arvoon Suomessa.

15.57 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowiczin puheenvuoro paljasti hallituksen arvomaailman sen leikkauksissa, jotka kohdistuvat opiskelijan toimeentuloon. Hallitus pakottaa opiskelijoita elämään käytännössä lainarahalla ja perustelee sitä sillä, että koulutus olisi investointi tulevaisuuteen, niin kuin edustaja Zyskowicz tässä äskeni sanoi. Valitettavasti tämä johtaa yhä pahempaan luokkayhteiskuntakehitykseen ja koulutuksen periytyvyyteen. Se on sellainen yhteiskunta, jota me vihreät ja moni muukaan edustaja täällä salissa emme kannata, koska jos me mietimme esimerkiksi korkeakoulutettuja ammatteja Suomessa, niin siellä on tärkeitä kansakunnan tulevaisuutta aivan keskeisesti rakentavia ammatteja, niin kuin vaikka lastentarhanopettaja, kirjastonhoitaja, monia muita keskeisiä julkisen sektorin pienipalkkaisia ja usein naisvaltaisia aloja, joilla nämä korkeakoulutuksen saaneet henkilöt työskentelevät koko työuransa noin 2 500 euron kuukausipalkalla. [Li Andersson: Näin on!] Siinä ei, edustaja Zyskowicz, hurskastelu auta. Jos nämä ihmiset pakotetaan opintolainalla elämään, yhä harvempi hakeutuu lastentarhanopettajaksi — ja kasvatustyö on arvokkainta, mitä tässä maassa pitäisi tehdä, ja siihen pitäisi kannustaa.

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

15.58 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Puheenvuoroni kertoi lähinnä omasta arvomaailmastani. Uskon, että hallituksen piirissä monet ovat eri mieltä. Mitä sitten tulee näihin vastaväitteisiin, niillä varmasti saatte opiskelijoilta kannatusta ja hurraa-huutoja ja poliittisia irtopisteitä, mutta tosiasia on kuitenkin se, että kun ihmiset opiskelevat, he panostavat itseensä ja tulevaisuuteensa eikä ole lainkaan kohtuutonta, että he rahoittavat osan opinnoistaan tai opintoaikaisesta toimeentulostaan lainalla, jonka valtio takaa, edustaja Andersson. Meillä on Suomessa suunnilleen maailman antoisin opintotukijärjestelmä, Tanska taitaa olla parempi. Meillä on täysin ilmainen opiskelu. Tohtoriksi saakka pääsee, jos vain jaksaa ja on siihen edellytyksiä, ja kaiken tämän jälkeen, kun meillä on tällainen hyvä systeemi, täällä kyllä jaksetaan valittaa ja marmattaa siitä, että opiskelijat ovat köyhiä. Eivät he ole niitä aitoja köyhiä. Niitä ovat pitkäaikaissairaat, [Puhemies koputtaa] pitkäaikaistyöttömät ja vastaavat.

16.00 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä nuoretkin suomalaiset voivat olla köyhiä, vai mihinköhän edustaja Zyskowicz tässä viittaa. Sen lisäksi tämä hallitus on leikannut myöskin niiden pitkäaikaistyöttömien ja sairaiden suomalaisten toimeentulosta, [Ben Zyskowicz: Puhukaa siitä enemmän!] joten teidän leikkauspolitiikkaanne ei kyllä kohdistu ainoastaan tähän pienituloiseen ryhmään, vaan niihin kaikkiin muihinkin.

Mutta kyllä se kertoo aika paljon niin edustaja Zyskowiczin kuin hallituksen arvomaailmasta, että selvästikään ette näe minkäänlaista ongelmaa siinä, että te olette tehneet arvovalinnan, jonka seurauksena kohdistatte kaikista suurimman yksittäisen etuuteen kohdistuvan leikkauksen nimenomaan opintorahaan [Ben Zyskowiczin välihuuto] siitä huolimatta, että nuoret aikuiset jo ovat pienituloisia tällä hetkellä, ja siitä huolimatta, että se heikentää koulutuksellista tasa-arvoa Suomen kaltaisessa pienessä maassa, jossa myöskin meidän taloudellisen menestyksemme kannalta on aivan oleellista, että jokaisella suomalaisella, perhetaustasta ja tulotasosta riippumatta, on mahdollisuus kouluttautua mahdollisimman pitkälle.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ilmeisesti täällä on hieman debatin tarvetta vielä.

16.01 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Zyskowiczin kommentit opiskelijaköyhyydestä tuntuivat hämmäntäviltä. Minä suosittelisin, että te perehtyisitte asiaan ja vaikkapa tapaisitte opiskelijoita, jotka elävät köyhyydessä. Heitä kyllä Suomessa riittää varsin paljon.

Lisäksi puhuisin edelleen siitä arvopolitiikasta, joka näyttäytyy ulospäin tällä hetkellä sellaisena, että suomalaista koulutustasoa halutaan kokonaisuutena madaltaa, suomalaisten kouluttautumista halutaan heikentää. Tältä hallituksen politiikka näyttää yleisön silmiin.

Haluan myös muistuttaa teidän oman puolueenne, kokoomuksen, kannanotoista ennen viime eduskuntavaaleja. Teillä oli muutama sana, joita te toistitte toistamasta päästyänne: kokoomus, ei, leikkaa, koulutuksesta. Miten kävi?

16.02 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei kai täällä salissa varmaan kukaan ole siitä eri mieltä, että opiskelu on nimenomaan investointi itseen. [Simon Elo: Hyvin sanottu!] Mutta tässä näyttää olevan nyt vähän erimielisyyttä siitä, että se

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

ei varmaan paljon lämmitä siinä vaiheessa, kun vuokra pitää maksaa, ruokalasku pitää kuittata ja pitää tulla myös toimeen opiskeluiden aikana. [Ben Zyskowitz: Siihen on opintolaina!] On aivan selvää, että sen takia meillä on järjestelmä, jossa on esimerkiksi tämä lainaelementti: opiskelija pystyy myös sillä täydentämään omaa toimeentuloaan. Mutta ei kai se voi olla meidän tarkoituksemme, että haluamme entisestään heikentää opiskelijoiden tilannetta?

Nyt kun mietitään, että minkälaisia puheenvuoroja käytettiin ennen vaaleja, niin juuri näin oli, että ennen vaaleja kokoomuskin lupasi, että ei leikata koulutuksesta ollenkaan. No, sitten vaalien jälkeen onkin osoittautunut, että suurimman leikkauksen kohdistitte juuri opintotukeen, eli näille opiskelijoille.

16.03 Simon Elo si (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos mietitään esimerkiksi korkeakoulutukseen liittyviä leikkauksia, niin leikkaus on 3 prosenttia. Ei siihen meidän sivistyksemme kaadu, ja rahoitustaso on senkin jälkeen korkeampi kuin 2010. Täällä on kysytty, mikä on se arvomaailma — no, arvomaailma on se, että nyt nostetaan huoltajakorotusta. Vasemmistoliitto sanoo kannattavansa sitä, ja sanoitte, että opiskelijaliike kannattaa. Eikö siihen pitäisi olla silloin tyytyväinen? Ja ajatellaan, että tämä koskee 19 000:ta suomalaista, joista yksinhuoltajia on noin 3 000. Siihen kun pistää vielä päälle tämän lapsilisän yksinhuoltajakorotuksen nostamisen, 5 euroa kuukaudessa, niin tämä on sitä arvomaailmaa, mitä hallitus edustaa.

Jos ajatellaan yleisesti opiskelijoiden asemaa, niin varmasti itsekkin olin opiskelijana, päätoiminen kun olin, varmaan pienituloinen, ehkä jonkun mielestä köyhäkin, mutta tietyllä tavalla täytyy sanoa, että siihen elämänvaiheeseen kuuluu myös se, että ei tietenkään tulotaso voi olla sellainen kuin varsinaisessa ansiotyössä käyvällä: se on välivaihe, jossa toivo herää siitä, että voi sen opiskelun kautta päästä parempaan. [Puhemies koputtaa] Ja me olemme monet päässeet.

16.04 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa ehkä hämärtyy se asia, että erittäin suuria rakenteellisia uudistuksia on myös saatu tehtyä, joita opiskelijaliike on ajanut vuosikausia, jopa vuosikymmeniä. Edelliset hallitukset eivät ole niitä tehneet, vaikka tilaisuuksia olisi monia ollut. Eikä tämä tarkoita sitä, ettemmekö olisi tehneet hallituksessa erittäin ikäviä ja valitettavia säästöpäätöksiä. Kyllä, niitä on tehty. Mutta minkä takia? Täällä joka ikinen ihminen tietää, kuinka tärkeää on se, että julkinen talous pysyy kunnossa, ja myös se, että tulevien opiskelijoiden ja seuraavien päättäjien on helpompi astua tähänkin saliin asioista aikanaan päättämään.

Esimerkiksi se, että saatiin opiskelijat yleisen asumistuen piiriin, mikä tulee nostamaan ennen kaikkea yksin elävien opiskelijoiden tulotasoa ja on asia, jota opiskelijaliike on ajanut, ja se, että nyt saatiin vihdoin yli 20 vuoden jälkeen huoltajakorotus, ovat rakenteellisia uudistuksia. Ne ovat rakenteellisia uudistuksia, joita ei voi säästämällä viedä pois, vaikka oppositio kuinka [Puhemies koputtaa] sillä täällä pelottelisi.

16.05 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On kyllä hurskastele hallituspuolueilta nyt kehua rakenteellisia uudistuksia, kun vaikutus on se, että keskimäärin kaikki eri opiskelijaryhmät häviävät merkittävästi kuukausiansioissaan, [Katri Kulmunin välihuuto] jopa myös perheelliset opiskelijat, keskimäärin lähes 30 euron kuukausitappio myös heille, huoltajakorotuksen jälkeenkin. Moni menettää jopa kokonaan asu-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

mistuen, ja sitten on yli 86 euron kuukausittainen leikkaus opintorahaan. Eli yksilötasolla nämä kohtalot voivat olla vielä paljon rankempia.

Siis olennaista on, kun me mietimme suomalaisen koulutuksen, tasa-arvon ja hyvinvointivaltion tulevaisuutta, että jokaisen nuoren opinpolku ja osaamispotentiaali on hänen lahjakkuutensa ja intonsa pohjalta mahdollista toteuttaa. Aito mahdollisuuksien tasa-arvo. Ja jos opintorahalla ei pysty elämään korkeakouluopintojen aikana ilman pakkoa ottaa lainaa, se ajaa monia opiskelijoita ongelmiin — myös mielenterveysongelmat ovat opiskelijoilla lisääntyneet — ja se voi johtaa siihen, että heikommista perhetaustoista [Puhemies koputtaa] tulevat nuoret eivät edes hakeudu korkeakoulutukseen, ja sitä me emme halua.

16.06 Ben Zyskiewicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hurskastelua kerätä täällä poliittisia irtopisteitä opiskelijoilta, kun samaan aikaan tiedätte, että meillä on suunnilleen maailman anteliain opintotukijärjestelmä ja meillä jokainen voi opiskella vaikka tohtoriksi saakka veronmaksajien kustantaessa itse opiskelut.

Sehän on fakta, että tämä opintorahan leikkaus on suurempi kuin mitä muilta ryhmiltä on leikattu. Ja on oikein, että on leikattu mieluummin opiskelijoilta kuin niiltä aidosti pienituloisilta, köyhiltä, yhteiskunnan vähäosaisimmilta, joita ovat esimerkiksi pitkäaikaistyöttömät, kroonisesti sairaat, lapsuudestaan saakka vammautuneet ja niin edelleen.

Mitä tulee mahdollisuuksien tasa-arvoon, niin se on todella tärkeä asia. Ja se toteutui jo silloin aikanaan, kun luotiin opintotukijärjestelmä. Sen ovat monet tutkimukset osoittaneet, että suurissa ikäluokissa sieltä pienimmästä torpan töllistä tultiin opiskelemaan ja luettiin vaikka tohtoriksi saakka eikä sille ollut estettä.

16.07 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskiewicz, kyllä te olette leikanneet tämän yhteiskunnan kaikkein vähäosaisimmilta. Ja kun te sanotte, että on täällä hurskastelua ja kerätään irtopisteitä, niin tutustukaa tilastoihin: kuusi kymmenestä opiskelijasta sanoo, että heillä on todella vaikeuksia kattaa ihan arjen perusmenoja, siis arjen perusmenoja, jotka ovat siis reilusti alle 1 000 euroa kuukaudessa. [Ben Zyskiewicz: Ai opintolainalla?] Kuusi kymmenestä opiskelijasta sanoo näin. Ja kun te sanotte, että ketkä ovat oikeita köyhiä ja ketkä eivät, niin se on totta, että te olette todella kovalla kädellä leikanneet työttömiltä. [Ben Zyskiewicz: Vähemmän kuin opiskelijoilta!] Heidän pienituloisuusasteensa on Suomessa kaikkein korkein. Ja opiskelijat ovat heti perässä. Opiskelijat ovat se ryhmä, jossa työttömien jälkeen on eniten pienituloisia Suomessa, [Ben Zyskiewicz: Totta kai!] ja heihin te olette kohdistaneet kaikkein suurimman leikkauksen, työttömiin ja opiskelijoihin. Joten, edustaja Zyskiewicz, kantakaa vastuu, [Puhemies koputtaa] älkää ainoastaan hurskastelko. [Ben Zyskiewicz pyytää vastauspuheenvuoroa]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt en myönnä.

16.09 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Se on totta, että kun yhteiskunta on velkaantumassa ja on talousvaikeuksia, niin silloin yleensä tehdään leikkauksia julkisiin menoihin, se nyt on selvä asia. Mutta kuitenkin, kun katsoo yleisesti kokonaisuutta opiskelijoiden tilanteesta Suomessa, niin kyllähän tilanne on edelleen hyvä. Niin kuin monessa puheenvuorossa olemme kuulleet, jokaisella suomalaisella nuorella on mahdollisuus halutessaan opiskella vaikka kuinka pitkälle.

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

Sitten nämä pienet leikkaukset, mitkä on tehty, ovat totta kai kipeitä, mutta se on tämän ajan henki ollut, kun Suomi velkaantuu edelleen tällä hetkellä. Tällä hetkellä Suomi velkaantuu edelleen, 3 miljardia on ensi vuodenkin budjetissa velanotto, elikkä sekin on meidän otettava huomioon. Loputtomiin emme voi ottaa velkaa, koska sehän on lainaa meidän lapsiltamme, näiltä nuorilta, jotka parhaillaan opiskelevat.

Älkää kuvitelko, että meillä olisi semmoinen ystävä tuolla jossakin ylimmässä pankkiholvissa, joka jakaisi meille rajattomasti rahaa. Kun jonain päivänä korko lähtee nousemaan, niin me olemme sen jälkeen semmoisessa liemessä, jota ei ole ennen nähty. Tämä on realiteetti, tämäkin pitää huomioida. Tärkeää on, että opiskelijat opiskelevat ja saavat myös kesätöitä, [Puhemies koputtaa] ja siihen on tänä vuonna ja ensikin vuonna parempi mahdollisuus, kun töitä on oikeasti.

16.10 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä se on kummallista, miten täältä sanotut, kerrotut rakenteelliset uudistukset, joita on todella pitkään odotettu, kuulostavat sieltä puolelta hurskastelulta. Edustaja Kulmuni käytti hyvän puheenvuoron ja toi esiin näitä asioita, muun muassa asumistuki uudistuksen, joka on erittäin tärkeä. Toisaalta sitten tämä huoltajakorotus, mistä puhutaan, on todella iso asia, ja sillä tuetaan juuri niitä lapsiperheitä, jotka ovat tämän tyyppisen tuen tarpeessa ja ansainneet sen. Huoltajakorotuksenhan saisi noin 20 000 lasta huoltavaa, opintotukea saavaa opiskelijaa, ja uudistuksen myötä näillä perheellisillä opiskelijoilla on aito mahdollisuus keskittyä juuri siihen opiskeluun ja vähentää tulonhankkimispaineita ja työnteosta johtuvaa opintojen keskeyttämistä. Se on juuri sitä tukea, joka osuu siihen oikeaan kohteeseen.

16.11 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toistan vielä kerran, mikä on se keskeisin ongelma tämän hallituksen politiikassa erityisesti pienituloisten opiskelijoiden, perheellisten opiskelijoiden näkökulmasta. Heidän taloudellinen asemansa on heikompi kuin mitä se oli silloin, kun tämä hallitus aloitti työnsä, johtuen siitä, että 75 euron huoltajakorotus ei kompensoi niitä leikkauksia, mitä te olette tehneet näiden samaisten perheellisten opiskelijoiden toimeentuloon, joilta lähti ensin 86 euroa kuussa opintorahaleikkauksessa ja joiden kohdalla keskimäärin asumistuki heikkeni 27 euroa kuukaudessa, kun asumistuen piiriin siirrettiin kaikki muutkin opiskelijat. Tämä on se ongelma, ja kuulostaa mielestäni siltä, että hallituspuolueiden edustajat eivät oikein tiedä, mikä kokonaistilanne on näiden perheellisten opiskelijoiden kohdalla.

Toistan vielä senkin, että jopa ei-perheellisten opiskelijoiden kohdalla keskimäärin nämä muutokset tarkoittavat sitä, että heidän taloudellinen asemansa on heikompi kuin ennen kuin tämä hallitus aloitti. [Puhemies koputtaa] Tämä hyöty, minkä sai yleisen asumistuen piiriin siirrosta, ei kompensoinut opintorahaleikkausta.

16.12 Simon Elo si (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En jaksa puhua tässä salissa hurskastelusta. Jos siitä puhuisin, niin olisin lähtenyt pappisuralle, niin kuin isäni toivoi, mutta olen tässä salissa, en hengellisessä tilaisuudessa.

Se, mikä on tärkeä huomata, on sinänsä se, mitä edustaja Lindtman ihan oikein sanoi. En kiistä sitä, etteikö kuusi kymmenestä opiskelijasta kokisi vaikeuksia elintasonsa suhteen ja selviytyä päivittäisistä menoista. En epäile lainkaan. Mutta toisaalta fakta on ollut jo edellisen hallituksen aikana ja varmasti jo sitä edellisenkin aikana, että eihän esimerkiksi pääkaupunkiseudun suurimmissa kaupungeissa, joissa asumiskustannukset ovat varsin kovat,

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

ole käytännössä opintotuella pärjännyt. Ei silloin, ei nyt, ja se on fakta. Tähän täytyy meidän tietysti ratkaisuja yhdessä miettiä, mikä on se oikea tapa, mutta sillä opintotuella ei tähänkään mennessä ole täysin pystynyt moni pärjäämään. Siksi on joutunut ottamaan opintolainaa, josta täytyy kuitenkin huomioda, että siinä on se valtiontakaus, siinä on edulliset ehdot, se on sinänsä kannattavaa lainaa ottaa. Siinä mielessä ihmettelen, että niin vähän sitä Suomessa loppujen lopuksi on käytetty, ja moni tutkijakin on ihmetellyt, kun tiedetään, että ne ehdot kuitenkin ovat varsin edullisia.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa myönnän vielä seuraavat vastauspuheenvuorot edustajille Niinistö, Lindtman ja Zyskowicz, ja sen jälkeen puhujalistaan.

16.13 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowiczia voi arvostaa siitä, että hän toi ennen vaaleja esille sen, että hänen mielestään opintotuesta voisi leikata, mutta hänen puolueensa, silloinen puheenjohtaja sekä nykyinen puheenjohtaja ministeri Orpo olivat kylttien kanssa lupaamassa, että opiskelijoilta ei leikata ja koulutuksesta ei leikata. Te annoitte lupauksen, jonka te olette sen jälkeen rikkoneet yhdessä muiden hallituskumppaneidenne kanssa.

Se suuri muutos tällä hallituskaudella on ollut se, että pienituloisilta ja perusturvasta on ylipäättään leikattu reippaasti, on lisätty köyhyyttä hallituksen omilla poliittisilla päätöksillä, kasvatettu tuloeroja, mutta on leikattu myös tulevaisuudesta erityisen paljon.

Nuorten ikäluokkien asema eri vertailuissa, niin työmarkkinoilla kuin toimeentulossa, on heikentynyt johdonmukaisesti viime vuosina, ja tämä on vakava kehitys, joka eriarvoistaa Suomea ja heikentää meidän tulevaisuusnäkömiämme, jos ne nuoret, jo sieltä varhaiskasvatuksesta alkaen, jotka eniten tukea tarvitsevat, eivät sitä opetukseen saa, kun ryhmäkokoja on kasvatettu ja oikeutta varhaiskasvatukseen on leikattu, ja myös opintotukea nyt leikataan niin, [Puhemies koputtaa] että heikommista perhetaustoista tulevat nuoret eivät välttämättä edes [Puhemies koputtaa] hakeudu osaamispohjan perusteella koulutukseen.

16.14 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kollega Elo on oikeassa: jo ennestään opintotuella oli vaikea tulla toimeen, erityisesti kalliin asumisen paikkakunnalla. Mutta mitä te teette? Leikkaatte opiskelijoilta lisää: neljännes pois, 86 euroa pois per opiskelija, ja lisäksi muut leikkaukset. Nyt on vielä entistä vaikeampi tulla toimeen. Olen valmis keskustelemaan siitä, miten voidaan näitä helpottaa, mutta arvoisat hallituspuolueiden edustajat, siihen tarvitaan muutakin kuin kauniita sanoja. Edustaja Hoskonenhan nimitti tätä leikkausta pieneksi leikkaukseksi. Siis neljäsosa opintotuesta pois, ja Hoskonen sanoi, että "nämä pienet leikkaukset". Minusta neljäsosa opiskelijoilta pois ei ole pieni leikkaus. Se on iso leikkaus.

Ja edustaja Zyskowicz, koulutustaso Suomessa: Me olemme jäämässä meidän kilpailijamaista. Koulutustaso pitäisi saada uudelleen nousuun. Kysyn teiltä: Väitättäkö, että nyt nähdyillä opintotuen leikkauksilla ei ole mitään vaikutusta mahdollisuuksien tasa-arvoon? Kyllä vai ei? [Puhemies koputtaa] Näettekö, että niillä ei olisi mitään vaikutusta?

16.16 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun tässä keskustelussa lähdetään siitä, että opiskelijat ovat tämän maan pienituloisimpia, niin minäköhänlainen opintorahajärjestelmä tässä maassa pitäisi olla, että opiskelijat eivät olisi

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

maan pienituloisimpia? Sehän on aivan järjetöntä. Totta kai he ovat maan pienituloisimpia, jos sananmukaisesti tätä arvioidaan.

Sitten tästä, että pitää opintolainaa ottaa. Mitä pahaa siinä on? Todistelin täällä, että kun opiskelija opiskelee, hän panostaa itseensä: hänen työllistymisennusteensa paranee, hänen ansiotasoenusteensa paranee. Hänen asemansa on väliaikainen. Onko se niin väärin, että otetaan valtion tukemaa opintolainaa, jonka takaisinmaksuakin valtio vielä helpottaa?

Mitä tulee mahdollisuuksien tasa-arvoon: Se on äärimmäisen tärkeä asia, ja sen takia Suomessa on ilmainen koulutus, sen takia Suomessa on suunnilleen maailman anteliaain opintotukijärjestelmä. Professori Uusitalon työryhmä osoitti, että nämä painopistemuutokset, [Puhemies koputtaa] joita on tehty, eivät heikennä koulutuksellista tasa-arvoa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Seuraavaksi ministeri Terho, 2 minuuttia, ja sen jälkeen puhujalistaan.

16.17 Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totean tässä kohtaa, kun minun täytyy poistua, että kiitokset tästä erittäin stimuloivasta keskustelusta ja panin merkille, että itse käsittelyssä oleva esitys ei herättänyt minkäänlaista kritiikkiä, vaan kaikki ovat siihen tyytyväisiä. — Kiitos. [Naurua]

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt mennään puhujalistaan.

16.17 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa herra puhemies! Opintorahan huoltajakorotus on tosiaan pitkään odotettu ja kaivattu uudistus. Se koskee Suomessa noin 19 000:ta opiskelijaa ja tietenkin heidän lapsiaan. Näiltä osin hallitusta voi kiittää.

Samalla on kuitenkin, kuten keskustelusta äsken kävi ilmi, syytä muistuttaa siitä kaikesta muusta asiaan liittyvästä, jota hallitus on ennen vaaleja antamansa koulutuslupauksen jälkeen suomalaiselle koulutuspolitiikalle tehnyt: korkeakouluopiskelijoiden opintorahaa on leikattu 87 euroa kuukaudessa — siis enemmän, mitä nyt kompensoidaan — tukikauksia on vähennetty ja opiskelusta on tehty lainapainotteisempaa, puhumattakaan historiallisen suurista koulutusleikkauksista yleisesti, jotka osuvat esimerkiksi toiselle asteelle ja uhkaavat aidosti halvaannuttaa toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformin. Olen erittäin huolissani siitä, miten suomalainen ammatillinen koulutus näiden kaikkien leikkausten keskellä tulee pärjäämään. Koulutuksen tasa-arvo ja yhdenvertaiset mahdollisuudet koulutukseen ihmisillä ovat niin ikään vaarantuneet. Opintotuen tulisi mahdollistaa täysipäiväinen opiskelu ja riittää elämiseen edes jollain tasolla. Ketään ei pitäisi pakottaa elämään lainalla. Huoltajakorotuksen sinänsä hyvä osaratkaisu ei siis pelasta tätä kokonaisuutta, ja opiskelijoiden nettotulot ovat vähentyneet ja vähentyvät.

Omassa vaihtoehtobudjetissamme me vihreät esitämme opintotukeen korjauksia, jotka paikkaisivat näitä hallituksen tekemiä muutoksia. Toteutustapa voidaan valita niin, että joko kompensoimme korkeakouluopiskelijoille tehdyt leikkaukset sellaisinaan tai teemme opintotuesta tasaisemman niin, että myös toisen asteen opiskelijat hyötyvät nykyistä paremmin.

Tämä opintorahan huoltajakorotus on harvoja valopilkkuja muuten varsin lohduttomassa suomalaisessa koulutuspolitiikassa. Toivon, että hallitus vielä muistaisi sen, että Suomen kasvulle ja tulevaisuuden mahdollisuuksille on ainoastaan yksi järkevä polku ja se on koulutukseen satsaaminen.

16.19 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tätä hallituksen esitystä opintotuen huoltajakorotukseksi voi kyllä hyvin kiitellä. Niin kuin edellä olevissa puheenvuoroissa on hyvin tuotu esille, niin tämä on kyllä niitä harvoja valopilkkuja, joita täällä opiskelijoiden sosiaaliturvan osalta on nyt ollut näkyvissä. Mutta se ei poista sitä tosiasiaa, että kun tämä sitten sidotaan tähän laajempaan kokonaisuuteen, niin tämän hallituksen aikana kaikista eniten näistä säästöpäätöksistä tulevat juuri opiskelijat kärsimään. Kun me katsomme esimerkiksi niitä tutkimuksia, joita on tehty nyt tulonjakovaikutuksista esimerkiksi tämän syksyn osalta, niin aika yllättävästi sieltä on noussut esille, että nimenomaisesti opiskelijat kärsivät kaikkein eniten. Kun aikaisempaa keskustelua tässä salissa on kuunnellut, niin ei tämä vissiin kenenkään tavoite ollut, mutta nyt jostain kumman syystä näin on päässyt käymään, ja tässä hallituksella olisi kyllä paikka terästäytyä.

Tähänhän liittyy se tosiasia, että tämän opintorahan leikkauksen, 86 euroa, ja sitten näiden asumistuen muutosten, jotka joillain opiskelijoilla parantavat tilannetta, joillakin heikentävät tilannetta entisestään, kokonaisvaikutus on se, että todella opiskelijoiden käytettävissä olevat tulot laskevat. Tämähän ei poista sitä, että edelleen opiskelijoilla on mahdollisuus turvautua opintolainaan, ja hyvä niin. Olen aina kannustanut jokaista opiskelijaa käyttämään opintolainaa, sen ehdot ovat täysin fiksut. Mutta on turhaa täällä puhua siitä, että opiskelijoille ei oltaisi tehty mitään leikkauksia [Ben Zyskiewicz: Kuka niin on väittänyt? — Hannu Hoskonen: Kuka niin on väittänyt? Ei kukaan!] tai heidän toimeentuloansa ei olisi heikennetty, kun kaikki käytettävissä olevat tiedot kertovat toista.

Sitten toiseen asiaan. Ministeri tässä jo ehti lähteä, mutta olisin kysynyt ja toivoisin, että valiokunta vielä pohtisi tämän asian osalta sitä, että monessa lausunnossa tuli ilmi, että jos tämä huoltajakorotus sidottaisiinkin huoltajuuden sijasta lapsen elatusvelvollisuuteen tai vanhemmuuteen, [Puhemies koputtaa] se olisi järkevää. Valiokunta voisi vielä tätä pohtia, olisiko tämä järkevämpi linja.

16.22 Ville Niinistö vihr: Arvoisa puhemies! Ei ole pariin vuoteen päässyt tänne eteen, niin piti tulla katselemaan, miltä tämä sali näyttää remontin jälkeen täältäkin päin.

Minä näkisin, että tässä on kysymys aika pitkäjänteisestä kysymyksestä, kun mietitään hallituksen suhtautumista opiskelijoiden asemaan ja koulutukseen laajemmin. Jos tosiaan arvioidaan hallituksen talouspolitiikkaa, niin kyllähän siinä on mennyt lyhytjänteinen talouskuri, budjetista leikkaaminen lyhyellä aikavälillä, sisältöjen ja tulevaisuuspanosten edelle, eli on tehty tyhmiäkin leikkauksia vain sen takia, että on haluttu numerot tietyn näköisiksi. Koulutuksesta ja varhaiskasvatuksesta leikkaaminen sekä opiskelijoiden aseman heikentäminen on ollut näistä virheistä Suomen tulevaisuuden kannalta varmasti pahimmasta päästä, koska mittaluokka on vain niin järkyttävän suuri. Sen rinnalla tietysti se, että on myös kajottu ihmisten perusturvaan ja lisätty kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten köyhyyttä ja heikennetty sairaiden asemaa korvauksia heikentämällä, ja kaikki tämäkin on ollut väärin. Kokonaissäästö näistä rahamääristä on ollut niin pieni, että nämä olisi voinut jättää tekemättä leikkaamalla sen sijaan esimerkiksi ympäristöhaitallisia tukia ja vähän maltillisemmalla talouspolitiikalla. Tämä on se iso kuva taustalla.

Jos nyt arvioidaan tätä tämänpäiväistä lakiesitystä, niin on hyvä, että huoltajakorotus tulee, mutta niin kuin keskustelussa on tullut esille, niin keskimäärin perheellisilläkin opiskelijoilla taloudellinen tilanne hallituksen päätösten seurauksena on näinä parina vuotena heikentynyt. Monilla puhutaan jopa yli 100 euron kuukausittaisista tappioista siitä johtuen, että ensiksi 86 euroa kuukaudessa on leikattu opintorahaa korkeakouluopiskelijoilta ja

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

moni häviää asumistukimuutoksessa keskimäärin joitain kymmeniä euroja. [Ben Zyskowicz: Useampi voittaa!] Sen päälle tulee sitten tämä huoltajakorotus, joka vähentää tappioita, mutta kokonaisvaikutus on merkittävästi negatiivinen keskimäärin myös perheellisille opiskelijoille muista opiskelijoista puhumattakaan. Nyt puhutaan vain perheellisistä opiskelijoista, joiden asemaa tässä vähän korjataan.

Mutta kokonaisvaikutus, jos arvioidaan sitä, miten voidaan varmistaa, että opintojen läpäisy olisi mahdollisimman hyvää ja että eri taustoista tulevat nuoret hakeutuvat opiskelemaan ja että kannustetaan perheitä ja opiskelijoita myös perheen laajentamiseen ja lasten hankintaan, jos he muutoin niin haluavat jo opiskeluaikana — tämän kokonaisuuden näkökulmasta ne päätökset ovat erityisen haitallisia. Jos ajatellaan sitä, keiltä on heikennetty varhaiskasvatusoikeutta, niin niiltä perheiltä ja niiden perheiden lapsilta, jotka eniten tarvitsevat tukea. Paljon maahanmuuttajataustaisia lapsia ja työttömien perheiden lapsia on siinä porukassa, joilla on osa-aikainen päivähoito-oikeus nyt, ja se heikentää heidän peruskouluvalmiuksiaan. Peruskoulussa on leikattu tasa-arvorahoista, heikennetään niitten lasten mahdollisuuksia opiskella, jotka eniten tukea tarvitsevat. Toisella asteella leikataan ammatillisesta koulutuksesta, on vähennetty koulutuspaikkoja. Sanotaan näin, että reformissakin riski on se, että ne nuoret, jotka eniten tarvitsevat tukea, voivat tippua pois koulutuksesta, eli läpäisy heikkenee. Jos koko ajan jokaisella koulutusasteella tehty muutokset heikentävät läpäisyä ja sen päälle kokonaisvaikutus opintorahaan on negatiivinen, niin tässä nyt koko ajan systemaattisesti murennetaan koulutuksen tasa-arvoa ja lisätään koulutuksen periytyvyyttä. Katsokaa itseänne peiliin!

On hyvä, että tässä on tehty pieni korjausliike. Sitähän huoltajakorotus on. Hallitus on tosiasiasa todennut, että ollaan mokattu aika pahasti, mutta kun sitä ei kehdata myöntää eikä perua opintorahaan tehtyjä leikkauksia, niin sitten tehtiin edes tämä huoltajakorotus. Se on hyvä asia ja mielestäni se on hallitukselta vähän hiljaa ja salaa sen myöntämistä, että me olemme mokanneet ja pahasti, [Ben Zyskowicz: Ja höpö höpö!] mutta paljon avoimempaa olisi se, että korjaisi ne aiemmin tehty virheet tämän päälle. Opintorahalla pitäisi opiskelijan pystyä tulemaan taloudellisesti toimeen ja keskittyä päätoimisesti opiskeluihin, erityisesti täydentämällä sitä kesätyön kautta tulevilla ansioilla. Tämän pitäisi olla Suomessa politiikan tavoite, että opiskelijoitakaan ei pakoteta elämään lainarahalla. Varsinkin kun sen rinnalla samaan aikaan on kiristetty opintotuen saamisen velvoitteita, niin tässä on se riski, että monilla valmistuminen vaikeutuu, jos joutuu sitten lisäämään työntekoa tämän opintorahaosuuden pienenemisen takia.

Toivon, että hallitus nyt tarkkaan harkitsisi sitä, että koulutukseen panostamisen ja nyt tämän eriarvoistumiskehityksen torjumisen pitäisi olla meidän politiikkamme päätavoite. Nyt puhutaan sadoista miljoonista euroista, joita pitäisi laittaa koulutusjärjestelmään kokonaisuudessaan lisää rahaa, jos me haluamme kilpailukykyä tälle maalle, jos me haluamme torjua, että lähes 100 000:n koulutuksesta ja työstä syrjään jääneen nuoren miehen porukka ei kasva — alle 25-vuotiaita nuoria miehiä ja vähän vanhempiakin, joita on jäänyt koulutuksesta ja työstä syrjään — ja pystyä vähentämään näiden syrjään jääneiden henkilöiden määrää. Tämä kaikki olisi myös järkevää talous- ja työllisyyspolitiikkaa. Mutta hallitus koko ajan pahentaa tilannetta koulutusleikkauksilla. Minä en ymmärrä, eikö se mene missään vaiheessa kaaliin, että tämä on ollut vakava virhe, Suomen tulevaisuudelta ryöstämistä suoraan sanottuna, se, että on lyhytjänteisesti leikattu asioista, jotka luovat tämän maan hyvinvointia ja luovat ihmisille osallisuutta ja toivoa. Nyt voidaan palauttaa sitä toivoa. Huoltajakorotuksen käyttöön ottaminen oli ehkä ensiaskel, mutta sitten sen jälkeen

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

opintorahan tasoa pitää lähteä nostamaan ja koulutukseen pitää palauttaa ne rahat, jotka on sieltä leikattu.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, näyttää olevan jälleen pientä debatin tarvetta. Otamme tähän lyhyen debatin.

16.27 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on aika paljon käyty keskustelua siitä, ketkä ovat häviäjiä ja voittajia näissä opintotukimuutoksissa ja myös tähän yleiseen asumistukeen siirryttäessä. On hyvä muistuttaa siitä, että opiskelijajärjestöt tukivat vahvasti yleiseen asumistukeen siirtymistä, koska se on oikeudenmukaisempi järjestelmä kuin tämä aikaisempi opintotuen asumislisä. Se on oikeudenmukaisempi siltä osalta, että nyt sitten asumistuessa pystyy esimerkiksi työskentelemään enemmän. Kesäisin ei tarvitse sitä opintotuen asumislisääkään nostaa. Eli tämä uusi järjestelmä tulee joustavammaksi. Tämä on erittäin hyvä.

Mutta on myös sitten hyvä muistuttaa, kun jatkuvasti puhutaan, että opintorahaa on leikattu: Kyllä, mutta nimenomaan pienituloisilla opiskelijoilla ja korkeaa vuokraa maksavilla opiskelijoilla tukimäärä nousee. Eli tässähän on tilastoitu opiskelijat myös tulotasojen mukaan, [Puhemies koputtaa] ja voidaan katsoa, että pienituloiset opiskelijat ovat nimenomaan voittaneet. On oikein, että tuki jaetaan oikeudenmukaisemmin, heille, jotka sitä enemmän tarvitsevat.

16.29 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla ei ole ollut mahdollisuutta seurata koko ajan keskustelua, mutta sillä ajalla, kun on ollut mahdollista, minusta liian vähälle on jäänyt se, että kun opiskelijoilta toimeentuloa heikennetään kiistattomasti kymmenillä, jopa sadalla eurolla, se johtaa siihen, että yhä useampi tekee sitten ansiotyötä sen opiskelun rinnalla. Ja kun meillä jo nyt valmistumisajat ovat pitkät, niin se vain sitä pitää entisellä tasolla, kun pitäisi sitä opintoaikaa lyhentää. Ja tämänkin hintalappu on jonkunmoinen yhteiskunnan ja työllistymisen kannalta. Siksikin pidän tätä hallituksen riistopolitiikkaa suhteessa opiskelijoihin vääränä, koska se ei ole yhteiskunnan kokonaisedun mukaista.

16.30 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Siltä osin kuin edustaja Niinistö arvosteli koulutukseen tehtyjä leikkauksia hän on mielestäni oikeilla jäljillä, ja hallitus on onneksi pystynyt tässä suhteessa muuttamaan politiikan suuntaa, [Jukka Gustafsson: Laastaria, laastaria!] ja tällä hetkellä voidaan jo koulutukseen panostaa.

Sen sijaan — enkä nyt saivartele — opintotuki on ennen kaikkea opintososiaalinen etuus. Se on eräänlainen sosiaalinen tulonsiirto, erotukseksi koulutukseen tehtävistä ratkaisuista. Opiskelijat ovat opintotuen piirissä väliaikaisesti ja he opiskellessaan panostavat ennen kaikkea itseensä — heidän tulevaisuuden työllistymismahdollisuutensa parantuvat, heidän tulevaisuuden ansiomahdollisuutensa parantuvat — niin onko tällöin kohtuutonta lähteä siitä, että osan opiskelijan aikaisesta toimeentulostaan opiskelijat rahoittavat tarvittaessa lainalla, jonka maksuakin valtio monin tavoin tukee? [Jukka Gustafsson: Kaikki eivät halua ottaa lainaa, kun ei ole työllistymismahdollisuuksista tietoa!]

16.31 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toistan vielä kerran, miksi tämä muutos on ongelmallinen nimenomaan perheellisten opiskelijoiden näkökul-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

masta, kun tässä toistuvasti nyt viitataan tähän yleisen asumistuen piiriin siirtoon: Perheeliset opiskelijat olivat jo valmiiksi yleisen asumistuen piirissä. Muiden opiskelijoiden siirtäminen yleisen asumistuen piiriin heikensi perheellisten opiskelijoiden taloudellista asemaa, johtuen siitä että heidän kohdallaan tuen myöntämisen ehdot muutettiin. Sen lisäksi myöskin perheellisiin opiskelijoihin kohdistettiin tämä opintorahaleikkaus. Tämän kaiken seurauksena myös huoltajakorotuksen jälkeen perheellisten opiskelijoiden toimeentulo on noin 40 euroa kuussa heikompi kuin se oli tämän hallituksen aloittaessa toimintaansa. Se jos jokin kuvastaa tämän hallituksen arvovalintoja.

16.32 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Niinistö ei muistanut tuossa omassa leikkauslistassaan tuoda esille esimerkiksi niitä valtionosuusleikkauksia, joihin hän oman puolueensa kautta edellisessä hallituksessa osallistui. Nuo miljardiluokan valtionosuusleikkauksethan olivat suoria leikkauksia kuntien peruspalveluihin, peruskoulutukseen, lukiokoulutukseen — kaikkeen siihen perustyöhön, jolla me koetamme saada lapsiamme opinnon polulle.

Tästä keskustelusta eivät myöskään tulleet esille ne monet isot reformit ja uudistukset, joita on yritetty tehdä. Kyllähän niitä ovat myös aikaisemmat hallituksetkin yrittäneet tehdä, mutta valitettavasti, jos miettii, silloin ne keskittyivät vaikkapa siihen, että pieniä lukioita koetettiin saada isompiin yksiköihin, ja rakennepakettien koko oli silloin itse asiassa suurempi kuin tämä hallitus on esittänyt. Mutta tällä hallituksella on ennen kaikkea ollut myös reformeista ja uudistuksista kyse: niin on huoltajuuskorotuksen suhteen, niin on yleisen asumistuen suhteen ja niin on ammatillisen koulutuksen suhteen, enkä silti kiistä sitä, etteikö myös tasapainottamistoimia olisi talouden osalta tehty.

16.33 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edelleen täytyy todeta, että kyllähän tämä huoltajakorotus on oikeansuuntainen ratkaisu, ja se jonkun verran paikkaa nyt näitä hallituksen aikaisempia toimenpiteitä.

Mutta edelleen nyt puuttuisin siihen, kun täällä monesti hallituspuolueet antavat sellaisen kuvan, että näiden opintososiaalisten etuuksien muutoksien jälkeen pienituloisimmat opiskelijat olisivat tästä nyt eniten hyötynneet. Kun katsotaan näitä eri selvityksiä, joita on tehty esimerkiksi näiden tulonjakolaskelmien perusteella, niin siellä yksiselitteisesti todetaan, että pienituloisimmissa kymmenyksissä juuri suurimpia kärsijöitä ovat olleet pienituloiset opiskelijat. Kun on kuunnellut niitä puheenvuoroja aikaisemmin, kun oltiin väistötiloissa, niin aina hallituspuolueista tahdottiin sanoa, että juuri sen takia nyt teemme sitten huoltajakorotuksen tai muutamme tätä asumistukijärjestelmää, jotta pienituloisimmat hyötyvät. Sitten kun katsotaan tuloksia, niin me näemme, että juuri pienituloisimmat opiskelijat ovat tästä kärsineet.

Mitä tulee vielä tähän laajempaan kokonaisuuteen, niin siihen varmaan ehditään sitten [Puhemies koputtaa] seuraavissa puheenvuoroissa vielä palata.

16.34 Marisanna Jarva kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on nyt aika monta eri kohderyhmää jo nostettu ja se, kuka kärsii ja kuka ei, mutta esimerkiksi perheellisten opiskelijoitten osalta on hyvä muistuttaa siitä, että heille on todellakin nyt vihdoinkin palautettu tämä huoltajakorotus, joka nimenomaan on paljon parempi malli esimerkiksi verrattuna siihen, kun meillä oli aikaisemmin tämä lapsivähennys. Nyt on haukuttu sitä, että se on poistettu — no, se ei auttanut pienituloisia. Niitä, joilla ei ollut vero-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

tuloja juurikaan, se ei auttanut pätjän vertaa. Tämä huoltajakorotus on nyt täysin kohdennettu nimenomaan opiskelijaperheille ja myös erityisesti niille pienituloisimmille. Todella tärkeä korotus.

Sitten myöskin on muistettava lapsiperheiden osalta varhaiskasvatusmaksujen alennus, ja kaikista köyhimmiltä poistetaan nämä maksut: noin 7 000 perhettä vielä lisää tulee uusimpien hallituksen linjausten myötä nyt maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin. Nämä on kohdistettu juuri näille pienituloisimmille lapsiperheille. Nämä on hyvä muistaa tässä kokonaisuudessa. Mutta kaikissa näissä muutoksissa, mitä on tehty tähän opintotukeen ja yleisen asumistuen myötä, on myös faktaa se, että pienituloiset ovat voittaneet, [Puhemies koputtaa] ja tulemme tästä esittämään myös tarkemmat laskelmat.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt palaamme puhujalistaan.

16.36 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Toistan vielä kerran, koska olen huomannut, että sille on tarvetta tässä keskustelussa: perheellisten opiskelijoiden kohdalla, kuten tässä on todettu, edelleen hallituksen tekemien päätösten jälkeen heidän toimeentulonsa on noin 40 euroa heikompi per kuukausi kuin mitä se oli tämän hallituksen aloittaessa toimintansa. Vaikka itse kannatan esimerkiksi varhaiskasvatusmaksujen alentamista, on myöskin syytä huomioida, että kaikista pienituloisimmat perheet hyvin todennäköisesti olivat jo valmiiksi nollamaksuluokassa, eli he eivät välttämättä hyödy niistä muutoksista, mitä nyt tehdään varhaiskasvatusmaksujen osalta.

Sitten yleisemmällä tasolla, kuten myöskin olemme todenneet moneen otteeseen näissä keskusteluissa: On kyllä totta, että on opiskelijoita, jotka ovat hyöttyneet taloudellisesti siirrosta yleisen asumistuen piiriin. Mutta kun katsotaan keskimääräisiä lukuja, niin keskimääräinen hyöty siirrosta yleisen asumistuen piiriin on ollut 59 euroa kuukaudessa, ja sekin on vähemmän kuin tämä opintorahan leikkaus. Eli kyllä ovat enemmänkin poikkeus kuin sääntö nämä opiskelijat, jotka olisivat hyöttyneet esimerkiksi useita satoja euroja kuussa.

Sitten, mitä tulee koulutukselliseen tasa-arvoon: Koen, että edustaja Zyskowiec ei edelleenkaan kunnolla vastannut kysymyksiin siitä, arvioiko hän, että opintolainapainotteisuuden lisääminen vaikuttaa koulutukselliseen tasa-arvoon. Esimerkiksi tässä Roope Uusitalon opintotukiraportissa hän toteaa ainoastaan, että kun tarkastellaan jo korkeakoulutuksen piirissä olevia opiskelijoita, ei ole nähtävissä mitään tieteellistä evidenssiä siitä, että pienituloisesta taustasta tulevat opiskelijat välttäisivät opintolainan ottamista useammin kuin hyvätuloisesta taustasta tulevat. Mielestäni tämä on täysin loogista siinä kohtaa, kun opiskelijat jo ovat opiskelemassa. Mutta se, mihin hän sen sijaan ei ota kantaa siinä raportissa, on nimenomaan tämä kynnys hakeutua korkeakoulutuksen piiriin. Miten tämä koulutuksen maksullistaminen [Puhemies koputtaa] opintolainapainotteisuuden kasvattamisella siihen vaikuttaa ja sitä kautta vaikuttaa koulutukselliseen tasa-arvoon? [Ben Zyskowiec: Onko teillä siitä tutkimus?]

16.38 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa puhemies! Kelan mukaan kuitenkin 110 000 opiskelijaa saa nyt enemmän asumistukea kuin aikaisemmin, 110 000 opiskelijaa, eliikkä enemmistö näistä opiskelijoista saa enemmän asumistukea kuin aikaisemmin. Ja kyllä, meille kaikista tärkeintä on kaikista köyhimmät opiskelijat. Me emme puhu nyt keskiarvosta vaan puhumme siitä, mihin ne vähät resurssit voidaan kohdentaa, ja hallitus teki siinä kyllä ar-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

vovalinnan, että ne rahat täytyy kohdistaa kaikista heikoimmassa asemassa oleville opiskelijoille, kaikista köyhimmille opiskelijoille, mutta ilmeisesti oppositio ei tässä asiassa ole köyhän asialla ainakaan. [Jukka Gustafsson: Aina ollaan oltu!]

Se, mitä haluaisin sanoa vielä, liittyy huoltajakorotukseen. 90-luvun alusta asti on siitä taisteltu, vihdoinkin se tulee, ja toivottavasti se tulee siellä myös säilymään. Kuten tässä on useasti todettu, se on rakenteellinen uudistus, kuten on myös tämä opiskelijoiden siirtyminen yleiseen asumistukeen, jota erittäin laajasti koko opiskelijakunta on ollut ajamassa.

Lisäksi, totta kai, on harmillista, että opiskelijat ovat pienituloisia, ei siitä pääse yli eikä ympäri. On myös pelottavaa ja vaikeaa varmasti ottaa opintolainaa, mutta sinä hetkenä, kun rahaa on hyvin vähän, niin sekin raha, jota silloin saa — ja sitä saa nyt enemmän — on varmasti tarpeen, kun sitä rahaa ei juuri ole. Sikäli opiskelijoiden käytettävissä olevien tulojen määrä on kyllä lisääntynyt, mutta emme kiistä, etteikö siinä olisi enemmän myös lainaa matkassa. Mutta kun resursseja on vähän, niin silloin täytyy miettiä, miten pystytään parhaiten kohdentamaan ne pienet resurssit, ja se päätös, että 110 000 opiskelijaa saa enemmän asumistukea kuin aikaisemmin, ei mielestäni ole huono päätös. Se rakenteellinen uudistus huoltajakorotuksessa ei ole tainnut herättää yhtä ainutta kritiikin sanaa tässä keskustelussa, joten olen siitä erittäin iloinen.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tässä vaiheessa keskustelua varaamme puheenvuoroja P-painiketta käyttäen.

16.40 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä huoltajakorotuksesta käytävä keskustelu osoittaa karuimmillaan sen, miten puhumme toisistamme ohi. Kylmä tosiasiasta on se, että todellakin tässä asumistukiasiassakin, mistä edustaja Kulmuni äsken hyvin kertoi, on autettu niitä opiskelijoita, jotka ovat taloudellisesti vaikeimmassa asemassa. Kun jotakin tässä yhteiskunnassa autetaan, niin aina pitää aloittaa sieltä heikoimmassa asemassa olevasta, se on selvä asia. Huoltajakorotus kuuluu siihen samaan ketjuun.

Ville Niinistö puhui tässä melkein niin, että varmaan ihmiset kyyneliä silmistä pyyhkivät, miten hyvin hän on toiminut — 1,4 miljardia leikkauksia silloin, kun hän oli ministerinä. Onko silloin tehty oikeita asioita? 1 400 miljoonaa. Kannattaa muistaa se, että kun lähtee kaverilta tikkua silmästä kaivamaan, niin kannattaa se malka omasta silmästä huomata.

Toinen asia lisäksi vielä: Nyt kun kansantalous on lähtenyt kehittymään positiiviseen suuntaan, sehän luo nuorille sen aidon mahdollisuuden saada kesätyöpaikkoja paljon enemmän kuin jyrkimmän laman aikana. Se tilanne on muuttunut aivan päinvastoin, jopa niin, että kun kävimme Torniossa talousvaliokunnan kesäkokousmatkalla, niin siellä todettiin Tornion terästehtaalla, että he olivat ottaneet 400, oliko peräti 700 nuorta töihin sinne tehtaalle. 700 muistamani mukaan se luku oli, valtavan iso määrä ihmisiä kesätöihin, ja sehän osoittaa sitä, että näille nuorille tämä talouden vahvistaminen on tuhat kertaa tärkeämpi asia kuin muutaman euron nousu johonkin tukeen. Se työpaikka, minkä he ovat sieltä saaneet, on valtavan arvokas.

Samoin kuntatalouden paraneminen: Viime vuonna kuntatalous tuotti 400 miljoonaa euroa ylijäämää, kun viime vaalikauden jälkeen suurin piirtein Suomen kunnat olivat ravoilla ja moni kunta oli menossa konkurssiin, tai ei kunta voi mennä konkurssiin, mutta talousvaikeuksissa. Tämä osoittaa, että sillä on merkitystä, että taloutta kunnostetaan. Sillä, jos huudamme yksityiskohdista ja arvostelemme kaveria näkemättä sitä kokonaisuutta, petäm-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

me äänestäjiämme, ja siihen ei kannata lähteä. [Li Andersson: Paitsi että nyt puhumme opiskelijoista, joiden pitäisi opiskella!]

16.42 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Siksi teemme nyt näitä muutoksia ja reformeja niin koulutuksessa kuin yhteiskunnassa muutoinkin, että on tärkeää se, että Suomi pääsee takaisin jaloilleen. Ja nimenomaan uusien työpaikkojen luomisen kautta opiskelijat saavat sen toivonnäkymän siitä, että kannattaa opiskella. Suomessa on työpaikkoja, joihin työllistyä, niitä on syntymässä koko maahan. Vielä kun saamme ratkaisua tähän luotua, että miten työvoima myös liikkuu. Meillä on esimerkiksi pohjoisessa Suomessa erittäin paljon työpaikkoja auki, ja toivomme, että opiskelijat ja vastavalmistuneet myös löytävät nyt sitten ne ja myös liikkuvat Suomessa aidosti työpaikkojen perässä.

Mutta sitten itse tähän opiskelijoitten toimeentuloon liittyen, [Jukka Gustafsson: No niin, hyvä!] tähän itse esitykseen liittyen: Erittäin tärkeää on se, että nyt kannustamme perheellistymiseen myös jo opiskeluaikana. Tutkimukset osoittavat, että suomalaiset nuoret haluaisivat monesti aikaisemmin lapsia ja erityisesti isomman lapsiluvun perheisiinsä kuin mitä he tällä hetkellä saavat, ja tähän on tärkeä kannustaa. Minä tiedän, että tämä on aito huoli, kaikki puolueet tuntuvat tämän saman huolen jakavan, ja on erityisen tärkeää, että myös opintotuessa tämä asia nyt huomioidaan, viimeisenä Pohjoismaana. On tärkeää, että tämä huoltajakorotus nyt otetaan mukaan. Ja nimenomaan keskusta edellytti, että näissä opintotukimuutoksissa ja yleiseen asumistukeen siirtymisen yhteydessä — jotta perheelliset opiskelijat eivät häviä tässä muutoksessa, koska he olivat jo yleisen asumistuen piirissä — huoltajakorotus on nyt viimeistään otettava käyttöön. On todella tärkeää, että häviäjiä ei tule siihen porukkaan.

Ja on myös huomioitava nimenomaan esimerkiksi tämä kokonaisuus näitten kaikkien kustannusten ja menojen osalta, mitä opiskelijaperheellä on, esimerkiksi juuri varhaiskasvatusmaksut. Osa on ollut kyllä ilmaisten varhaiskasvatusmaksujen piirissä myöskin aikaisemmin, mutta on huomioitava, että jo toisen kerran varhaiskasvatusmaksuja alennettiin, ja ensin tietty ryhmä tuli tähän maksuttoman varhaiskasvatusmaksun piiriin, ja nyt noin 6 700 perhettä tämän toisen päätöksen myötä tulee myös maksuttoman varhaiskasvatusmaksun piiriin ja monilla ne myös alenevat.

Nyt sitten vielä tästä huoltajakorotuksesta: On hyvä huomioida tämä 75 euroa lisää kuukaudessa, suora lisäys opintotukeen. Tämä on tärkeä, koska molemmat lasten opiskelevat vanhemmat saavat tämän, kun vain hakevat sitä, kun he ovat alaikäisten lasten huoltajia. On erittäin hyvä, että tämä tulee molemmille. Yleisesti on tärkeää, että tämä 75 euron korotus tulee myös toimeentuloon suoraan avuksi. Lakiin ollaan nyt säätämässä, että se ei vähennä esimerkiksi asumistuen määrää tai vaikuta päivähoitomaksuihin tai toimeentulotukeen. Tämä oli erityisen tärkeä yksityiskohta, mistä haluttiin huolehtia.

No, sitten myöskin tästä lapsivähennyksestä on aikaisemmin keskusteltu, että miksi tämä oikeus nyt sitten päättyy. Tämähän ei ole auttanut nimenomaan pienituloisia perheitä, juuri monia opiskelijaperheitä, koska se lapsivähennyshän tehdään tuloista. Jos niitä ei paljon ole, ei silloin mitään vähennyksiäkään tehdä. Nimenomaan tällainen täsmätuki on paljon konkreettisempi apu, ja on hyvä, että tämä tulee siihen tilalle. Myöskin sitten muut muutokset, mitä sitten perheille ja pienituloisille esimerkiksi tässä nyt budjettikäsittelyn yhteydessä ensi vuoden budjettiin tulee, ovat myös niitä konkreettisia tukia pienituloisille, joilla on paljon suurempi vaikutus.

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

No, sitten ylipäättänsä opintotukimuutoksista, yleiseen asumistukeen siirtymisestä: Nämä tukijärjestelmään tehdyt muutokset — tänä vuonna tulleet muutokset ja tämä ensi vuonna, vuoden alusta voimaan astuva huoltajakorotus — ovat oikeudenmukaisempi malli kuin aikaisempi opintotukimalli. Nämä auttavat erityisesti niitä pienituloisia opiskelijoita, joilla on suuret asumismenot. Opintorahaahan aikaisemmin toki saatiin isompi määrä mutta sillä opintorahalla jouduttiin rahoittamaan yhä enemmän ja kasvavia asumiskustannuksia. Oli nimenomaan aika muuttaa ja korjata asumistukijärjestelmää opiskelijoiden osalta niin, että he siirtyvät tähän yleiseen asumistukeen. Ja on tarpeellista, että koko meidän väestö siirtyy tähän. Tämä järjestelmä yksinkertaistuu, ja nämä samat ehdot ja kriteerit koskevat kaikkia. Tämä oli myös opiskelijajärjestöjen toive. Tämä on myös joustavampi sillä tavalla, että kun opiskelijan tulot muuttuvat, muuttuu myös saatavan tuen määrä. Esimerkiksi kesällä opintotukea ei saa mutta palkkatulot mahdollisesti lisääntyvät. Uusi tukijärjestelmä joustaa tällöin tarpeeseen sopivaksi, ja opiskelijan talouden vakaus vahvistuu. Tämä yhtenäistää myös tukijärjestelmää, kun yksi tukimuoto jää pois. Siirtymävaiheen jälkeen uusi järjestelmä on helpompi myös opiskelijalle. Sipilän hallitus on alkanut valmistella sosiaaliturvajärjestelmän uudistusta, jonka tavoitteena on yhtenäistää järjestelmää. Tämä on erityisen tärkeä pitkän linjan tavoite, ja nämä opintotukimuutokset ovat osa tätä tärkeää jatkumoa.

16.48 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! On hienoa, että hallitus on luja uskossaan, että näillä erilaisilla muutoksilla on nimenomaisesti helpotettu kaikista pienituloisimpien opiskelijoiden arkea. Sitten kun katsoo näitä selvityksiä, mitä tästä asiasta on tehty, niin viimeksi esimerkiksi Nordean ekonomisti Kärkkäinen hyvin laajasti kävi näitä tulonjakovaikutuksia läpi ja hänhän päätyi yksiselitteisesti siihen, että nimenomaisesti kaikista pienituloisimmat opiskelijat tässä ovat nyt menettäneet. Nyt toivoisi, että kun sieltä hallituksesta sitten sanotaan, että ei tietenkään näin ole käynyt, niin esittää sitten ne faktat ja käydään sitten niistä keskustelu. Heti kun vain saatte tehtyä sellaisen selvityksen, mikä todella osoittaa, että nämä teidän puheenne pitävät paikkansa, voimme palata tähän keskusteluun. Niin kauan kuin tässä keskustelussa eivät ole tosiasiat kunnossa tämä on vähän tällaista, ja sen takia kannattaisi katsoa kyllä näitä selvityksiä, joita hyvin laajasti on tehty.

Ylipäättänsä tässä opintososiaalisten etujen kokonaisuudessa on hyvä todella muistaa se, että kaikkien näiden muutoksienkin jälkeen, jos muistan oikein, perheellisen opiskelijan tulotaso keskimääräisesti vähenee 40 eurolla kuukaudessa, ja taitaa olla, että opiskelijaliike on tämän tiedon vahvistanut. Joten siinäkin suhteessa on hyvä pysyä nyt siinä totuudessa, jota täällä aina monesti toivotaan.

Tähän loppuun vielä totean sen, minkä tuossa aikaisemmin sanoin, että toivoisi, että valiokunta tätä asiaa käsitellessään pohtisi myös sitä kysymystä, mikä nousi näissä lausuntojen antajien huomioissa esille, että nyt kun tämä huoltajakorotus on sidottu huoltajuuteen, niin olisiko se pitänyt sittenkin sitoa siihen elatusvelvollisuuteen. Jokainen ymmärtää, että tässä on hieman erilaisuutta, ja tätä varsinkin sosiaali- ja terveysministeriö ja Kansaneläkelaitos esittivät. Olisi hyvä, että valiokunta tämän asian kävisi läpi.

16.50 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Täytyy myöntää, että en ole uskoa korviani, kun kuuntelen näitä hallituspuolueiden edustajien puheenvuoroja tässä. Eli väitetään, että hallitus kannustaa opiskelijoita perheellistymään jo opiskelujen aikana tekemällä muutoksia, jotka siis heikentävät perheellisten opiskelijoiden toimeentuloa kokonaisuudessaan tä-

män hallituskauden aikana tehtyjen leikkausten seurauksena. Sitten hallituspuolueiden edustajat vielä väittävät olevansa köyhien suomalaisten asialla, kun en henkilökohtaisesti keksi yhtäkään köyhää tai pienituloista väestöryhmää tässä maassa, joilta tämä hallitus ei olisi leikannut tämän hallituskauden aikana — en yhtäkään. Jopa opiskelijoiden siirtäminen yleisen asumistuen piiriin rahoitettiin leikkaamalla kaikilta muilta asumistuen saajilta eli niiltä muilta pienituloisilta. Se on tämän hallituksen politiikan kokonaiskuva. Ja sitten kun tässä vielä perustellaan tätä muutosta sillä, että nyt siirrettiin painopistettä Suomen pienituloisimpiin väestöryhmiin kuuluvien opiskelijoiden kohdalla, niin painopistettä siirretään tämän kymmenyksen sisällä siihen kaikista pienituloisimpaan kymmenykseen. Sekö on teidän mielestänne sosiaalisesti oikeudenmukaista politiikkaa, että leikataan kokonaisuudessaan kaikista pienituloisimmilta suomalaisilta ja sitten tehdään yksi pieni väistöliike, jonka kohdalla te sanotte, että nyt siirrettiin painopistettä kaikkein pienituloisimpien opiskelijoiden kohdalla niihin kaikista köyhimpiin? Sekö on teille riittävä arvosana tämän hallituskauden jälkeen?

16.52 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajat! En puhu pitkään mutta kuitenkin varmuuden vuoksi täältä pöntöstä. — Mielestäni opposition koko vaalikauden kestänyt kritiikki koulutussäästöjä kohtaan on ymmärrettävää ja perusteltuakin. Eli kun olemme tehneet merkittäviä säästöjä valtion menoihin, olemme joutuneet kohdentamaan koulutukseen liiankin suuria leikkauksia. Tämä leikkausten tie on jo aiemmin kuljettu loppuun ja nyt on pystytty suuntaa kääntämään, ja jonkun verran koulutukseen lisätään rahaa, kuten tänään annetusta kolmannelta lisäbudjetista ilmenee. [Jukka Gustafsson: Laastaria, laastaria!]

Mitä sitten tulee näihin opintososiaalisiin etuuksiin, jotka eivät siis ole tarkasti ottaen koulutusta vaan sosiaalisia tulonsiirtoja:

Tämä nyt puheena oleva huoltajakorotus parantaa opiskelijoiden tilannetta, mutta en minä ainakaan ole kiistämässä sitä, että kun on tehty sosiaalisiin tulonsiirtoihin hyvin laajasti ottaen erilaisia säästötoimenpiteitä, niin opintorahaan on kohdistettu suurempi säästö kuin mihinkään muuhun sosiaaliseen tulonsiirtoon. Minun mielestäni tämä on totta. [Li Andersson: Näin on!]

Onko tämä sitten väärin? Ovatko opiskelijat niitä tämän maan kaikkein huono-osaisimpia tai, niin kuin edustaja Andersson toistuvasti sanoo, kaikkein pienituloisimpia? Kuten sanoin jo aikaisemmin, totta kai sananmukaisesti tulkittuna opiskelijat ovat kaikkein pienituloisimpia tässä maassa. Mutta kysyn uudelleen: minkäköhänlainen opintorahajärjestelmä tässä maassa pitäisi olla, jotta jo määritelmän mukaan opiskelijat eivät kuuluisi tämän maan pienituloisimpiin ihmisiin? Jos meidän mediaanipalkka on jotain kolme tonnia kuussa, niin onko esimerkiksi edustaja Andersson sitä mieltä, että kyllä opiskelijoille sen verran pitää opintorahaa kuukausittain antaa kuin on esimerkiksi keskipalkka tai mediaanipalkka? En itse ainakaan ole tätä mieltä. Olen jo aikaisemmin tässä keskustelussa sanonut, että Suomessa on noin maailman anteliain opintotukijärjestelmä. Tanskassa taitaa olla vähän parempi. Sen lisäksi Suomessa voi ilmaiseksi opiskella niin pitkälle kuin lahjakkuutta ja sitkeyttä vain riittää, ilman että talous on siinä esteenä.

Näin ollen itse lähdän siitä — ja tämä on minun arvomaailmani, ja uskon, että hallituspuolueissakin on erilaisia ajatuksia — että on täysin perusteltua, että opiskelijat rahoittavat osan opiskelun aikaisesta toimeentulostaan lainanotolla. Miksi? No siksi, että tämä opiskelu on ennen kaikkea panostus heihin itseensä. Totta kai yhteiskuntakin hyötyy, mutta en-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

nen kaikkea se on panostus heihin itseensä. Siksi, että opiskeluaika on väliaika. Siksi, että opiskelu parantaa tulevaisuuden työllistymismahdollisuuksia. Ja siksi, että opiskelu parantaa tulevaisuuden ansiomahdollisuuksia. Kun näin on ja kun valtio sekä takauksen että verotuksen muodossa tukee opintolainan ottamista ja takaisin maksamista, niin onko se todella niin väärin, siis niin väärin, että opiskelijat joutuvat osan opiskelujen aikaisesta toimeentulostaan rahoittamaan opintolainalla? Totta kai, kun täällä huudatte, että se on väärin ja lisää rahaa opiskelijoille, te saatte aplodeja tuolta kampuksilta. Mutta kun katsomme koko valtiontalouden tilaa, niitä ikäviä säästöjä, jotka on tehty aidosti pienituloisiin, köyhiin, vähäosaisiin ihmisiin, niin ei ole väärin, että ne säästöt, jotka ovat kohdistuneet opintorahaan, ovat tuntuvampia kuin ne säästöt, jotka ovat kohdistuneet esimerkiksi pitkäaikaistyöttömiin, pitkäaikaissairaisiin, syrjäytyneisiin — ihmisiin, jotka aidosti ovat tämän maan vähäosaisimpia. [Li Andersson: Joilta te olette myös leikanneet!] Sitä opiskelijat eivät ole. — Siis myönnän, edustaja Andersson, että heiltäkin on säästetty. Mutta aivan kuten kerroitte, opiskelijoilta opintorahan leikkauksen muodossa on säästetty enemmän kuin edellä mainituilta ryhmiltä. Olisitteko te tehnyt toisinpäin, jos olisi pitänyt valita?

Puhemies! Lopuksi, mitä sitten tulee tähän mahdollisuuksien tasa-arvoon, koulutukselliseen tasa-arvoon: Se on äärimmäisen tärkeä asia. Itse olen hyvin köyhästä perheestä ja opiskellut juristiksi ja niin edelleen, ja kuten muutkin minun ikäluokastani nimenomaan opintolainalla. Kun suuret ikäluokat tulivat yliopistoihin hyvinkin köyhistä oloista, todettiin, että meillä on luotu opintolainajärjestelmä, joka mahdollistaa koulutuksellisen tasa-arvon. Ja meillä on tänä päivänäkin sellainen järjestelmä. Kun te sanotte, että opintorahan leikkaaminen ja lainapainotteisuuden lisääminen vähentää pienituloisista, köyhistä perheistä tulevien ihmisten hakeutumista korkeampiin opintoihin, niin en ainakaan minä tiedä, että tästä olisi mitään todisteita tutkimuksellisesti. Mutta voi olla, ja jos näin on, niin se on ehdottoman epätoivottavaa kehitystä.

Koulutuksen tasa-arvo, mahdollisuuksien tasa-arvo, se, että jokainen voi opiskella niin pitkälle kuin ällä ja sitkeyttä riittää, on äärimmäisen tärkeä asia suomalaisessa yhteiskunnassa, ja meillä on sellainen maksuton koulutus ja meillä on sellainen opintotukijärjestelmä, joka tämän mahdollistaa tänä päivänä myös näitten tällä hallituskaudella tehtyjen ratkaisujen jälkeen.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Edustaja Anderssonin nimi mainittiin sen verran useasti, että lienee kohtuullista, että hän saa vastauspuheenvuoron.

16.58 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan lyhyesti edustaja Zyskoviczin esittämiin kommentteihin ja kysymyksiin:

Minkälainen opintotuen tai opintotukijärjestelmän sitten pitäisi olla? Mielestäni tavoitteena pitää olla sellainen, että sillä tulee toimeen, kun haluaa opiskella päätoimisesti. Suomessa jo pitkään yksi keskeinen syy sille, että opintoajat ovat venyneet, on ollut nimenomaan opiskelijoiden työssäkäynti. Ja töissä käydään sen takia, että opintotuki on ollut riittämättömällä tasolla eli sillä ei ole pystynyt tulemaan toimeen, kun opiskelee päätoimisesti. Pitkän aikavälin tavoitteena kannatan perustulon käyttöönottoa myöskin opiskelijoiden osalta.

Miksi sitten on keskeistä, että yhteiskunta huolehtii tästä? Meidän huolenaiheemme on nimenomaan se, että kynnys hakeutua korkeakoulutukseen kasvaa pienituloisten opiskelijoiden kohdalla, mikäli opintolainaosuutta kasvatetaan, jolloin opiskelu myöskin muuttuu

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

osittain maksulliseksi Suomessa. Sitähän se tarkoittaa myöskin, kun opintolainan osuutta lisätään, eli se kasvattaa kynnystä näiden opiskelijoiden kohdalla, [Puhemies koputtaa] joilla ei ole samanlaista taloudellista risksietokykyä kuin muilla.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Palaamme puhujalistaan.

16.59 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Täältäpä käyn nyt näitä faktoja läpi, ja lisää faktoja on tulossa sitten, kun saamme tarkat laskelmat opiskelijoista eri tuloryhmissä. Silloin voimme jatkaa tätä keskustelua sitten lisää.

Näissä aikaisemmissa selvityksissä ja tutkimuksissahan, joita nyt eri asiantuntijat ovat tuottaneet, ei ole kaikissa huomioitu todellisia vaikutuksia, ei ole otettu kaikkia kriteereitä niihin mukaan. Esimerkiksi näitten opiskelijaperheitten kohdalla kaikkia heihin liittyviä menomuutoksia ja tulomuutoksia ei ole näissä huomioitu, ja tämäkin on hyvä aina muistaa, kun katsotaan näitä kriteereitä niistä laskelmista. Mutta tähän keskusteluun palaamme.

Voittajahan siis tässä opiskelijoitten tukien muutosten yhteisvaikutuksessa tyypillisesti on yksin vuokralla asuva pienituloisen opiskelija. Hänelle asumislisän korvautumisen myötä — kun siis miinus 201 euroa käytännössä hävisi järjestelmän mukana — keskimäärin tulee lisää 310 euroa kuukaudessa. Eli tämä kompensoi suurimmalla osalla opintotukeen tehty leikkaukset. Asumistukea maksetaan koko vuodelta, kun asumislisää sai vain opintotukikuukausilta eli korkeintaan 9 kuukauden ajan vuodessa. Lisäksi opintolainan määrän korotus parantaa toimeentuloa entisestään, jos sitä päättää nostaa. Mutta keskimäärin ja suurimmalla osalla tämä valtiolta tuleva opintojen aikainen konkreettinen rahatuki, mikä tulee tilille, nousee. Ja jos sitä lainaa haluaa vielä nostaa lisää sen päälle, niin tämä on sitten vielä se plussa siihen päälle ja vähentää työssäkäynnin tarvetta. Eli päätoimiseen opiskeluun on paremmat mahdollisuudet jatkossa.

No, miten sitten on erityisesti näiden pienituloisten ja suuria asumiskuluja maksavien opiskelijoiden osalta? Näillä opiskelijoilla yleinen asumistuki on parhaimmillaan huomattavasti suurempi kuin opintotuen asumislisä, ja tämä erotus todella riittää kompensoimaan opintotuen leikkaukset suurimmalla osalla.

Sitten opiskelijalapsiperheistä erityisesti voi mainita, että rahalliset tuet nousevat useimmissa tapauksissa hiukan ja päälle tulee opintolainan maksimikorotus. Opintorahan leikkaus vähentää tuloja 0—85 euroa henkeä kohden. Asumisen tukiin muutos ei olennaisesti vaikuta, koska opiskelijalapsiperheet ovat jo ennestään asumistuen piirissä. Muutoksen yhteydessä opintorahasta tuli asumistukeen vaikuttavaa tuloa, minkä seurauksena asumistuen määrä vähenee 0—100 euroa kuukaudessa, keskimäärin noin 30 euroa kuukaudessa. Huoltajakorotus kompensoi suurimmalla osalla etuuksiin tulleet menetykset. Huoltajakorotus ei vaikuta asumistukeen, sotilasavustukseen, varhaiskasvatusmaksuihin, kotihoidon tukeen eikä yksityisen hoidon tukeen, joten se tulee kokonaisuudessaan huoltajien eduksi. Ja tässä erityisesti on hyvä huomioida varhaiskasvatusmaksujen alennukset ja sitten ilmaisen varhaiskasvatuksen piiriin tulevat uudet perheet.

Ketkä häviävät tässä muutoksessa? Muutosten yhteisvaikutus on usein suorien rahallisten tukien osalta tappiollinen korkeakouluopiskelijoille ja opiskelijoille, joiden puolisoilla on kohtuullisia tuloja, tai jos niitä on omasta takaa. Aikaisemminhan asumislisää opintotuksessa sai automaattisesti. Tämä automaatiohan nyt häviää, ja tästä tulee tuloriippuvaista, mikä on aivan oikeudenmukaista. Opintolainan määrän korotus korvaa rahallisissa tuissa menetetyt tulot lähes kaikilla kokonaan, ja tämä on aina tietenkin vapaaehtoista. Näillä

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

opiskelijoilla opintotukijärjestelmä muuttuu muutosten myötä lainapainotteisemmaksi, eli niillä, joilla on omia tuloja ennestään paljon, se vaikuttaa yleisen asumistuen piirissä tukeen paljon.

Korkeakouluopiskelijoilla muutokset riippuvat paljon asumismuodosta ja -kuluista. Kohtuullisesti palkkatuloja saavat voivat menettää asumisen tukia, ja kun päälle tulee opintorahan leikkaus eli 50—85 euroa miinusta, päädytään rahamuotoisissa tuissa tappiolle. Opintolainan korotus kuitenkin antaa mahdollisuuden paikata menetykset. Monilla korkeakouluopiskelijoilla tukimäärä kuitenkin nousee, erityisesti kun tulot ovat pienet ja asuminen kallista. Tämä kaikki kertoo siitä, että opintotukijärjestelmä nimenomaan muuttuu oikeudenmukaisemmaksi. Jos jollain on omia tuloja tai oman perheen tai ruokakunnan piirissä nimenomaan puolison tulot ovat sen verran isommat, että he pystyvät yhdessä kantamaan enemmän taloudellista vastuuta, niin eikö ole oikein, että me käytettävissä olevaa valtion tukea jaamme niille, joilla tällaista tukea ei omasta perhepiiristä tai omista pienistä palkkatuloista johtuen ole? Minusta tämä on hyvin oikeudenmukainen muutos.

17.04 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tässä opintososiaalisten tukien kokonaisuudessa ja tässäkin asiakohdassa on paljon keskusteltu opintolainasta. Opintolainahan meillä on ollut toimiva osa opintotukijärjestelmää, ja se on vapaaehtoista, ja sitä opiskelijat voivat halutessaan ottaa. Sitten valitettavasti kuitenkin meillä on Suomessa tilanne, että liian harva opiskelija tähän lainamahdollisuuteen tarttuu, kun ottaa huomioon sen — varsinkin näinä aikoina, jolloin korot ovat hyvin matalalla — että meillä on valtion takaama järjestelmä, joten se on kohtuullisen edullista rahaa opiskelijalle.

Ja tähän liittyykin sellainen asia, että jos me haluaisimme opiskelijoiden toimeentuloa lisätä ja kun hallitus on nyt opintorahaa leikannut, mikä pakottaa sitten myös useamman opiskelijan nostamaan lainaa, tulisi pohtia, millä tästä opintolainasta saataisiin vielä houkuttelevampi. Muissa Pohjoismaissahan on käytössä järjestelmä, jossa opintolainaa otetaan suoraan valtion opintolainarahastosta, jolloin ei tulla enää siihen pisteeseen, että tarvitsisi pelätä sitä, jos ei työllistyäkään tai jos ei pysty tulevaisuudessa maksamaan sitä omaa opintolainaa pois, ja jolloin siitä voidaan tehdä sosiaalisesti oikeudenmukaisempi ja sen takaisinmaksu voidaan sitoa esimerkiksi työllistymiseen ja niin edelleen. Ja olisi varmaan syytä — kun Suomessakin nyt näyttää kehitys ajavan yhä enenevässä määrin siihen suuntaan, että opiskelijoita ajetaan ottamaan yhä enenevässä määrin opintolainaa — myös pohtia, millä siitä opintolainasta saataisiin opiskelijoille houkuttelevampi, ja yksi vaihtoehto tässä olisi katsoa, miten muissa Pohjoismaissa on tehty. Niissä on rakennettu opintolainaa valtion opintolainarahaston pohjalta, jolloin se opintolainan nostaminen jokaiselle opiskelijalle olisi täysin turvallista.

17.06 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa puhemies! En ollenkaan kiistä niitä monia vaikeita päätöksiä, joita tämä hallitus on tehnyt leikatessaan, eikä varmaan kukaan kiistä niitäkään valitettavia ja monia päätöksiä, joita edellinen hallitus teki leikatessaan — ylipäänsä kun hoidetaan yhteisiä tehtäviä, joudutaan huolehtimaan siitä, että resurssit riittävät niiden olemassa olevien tarpeiden puitteissa ja niiden reunaehtojen kanssa, joiden kanssa olemme. Mutta kun on tehty säästöjä, niin samalla on koitettu tehdä myös aina jotain syvempää uudistavaa, jonkinlainen rakenteellinen muutos, että siinä vaiheessa kun aika on parempi — ja itse asiassa se aikahan on lähtenyt jo kääntymään, niin että työllisyysaste nousee, niin

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

että työttömyys pienenee — niin tottahan toki se kaikki sataa suuressa laarissa koko kansakunnan laariin ja on myös opiskelijoiden etu.

Mutta haluan vielä kerran todeta tästä yleisestä asumistuesta, että kyllä, se oli linjaus, että se haluttiin kohdistaa heille, jotka kaikista eniten sitä tarvitsevat, ja kyllä, siihen sisältyy se, että silloin joiltakin asumistuen saajilta, opiskelijoilta, se on vähentynyt. Mutta joka tapauksessa yleinen asumistuki suurenee yli 100 000 opiskelijalla, ja nämä ovat sellaisia opiskelijoita, jotka ovat yksin asuvia, pienituloisia ja jotka maksavat korkeita vuokria, eli — nämä opiskelijoita, jotka kaikista eniten niitä tukirahoja ovat tarvinneet.

Ja kyllä minun mielestäni on myös tärkeä se asia, että vaikka opintorahasta on leikattu... Opiskelijat ovat erittäin vaikeassa tilanteessa aina, koska he ovat pienituloisia, ei siitä pääse mihinkään. Ei ole mukava nostaa lainaa, mutta silloin kun sitä rahaa ei yksinkertaisesti ole, lainarahakin on parempi kuin se, että pitäisi olla täysin ilman.

Mutta on hyvä, että meidän järjestelmämme on edelleenkin tukipohjainen: se, että meillä on asumistukea, se, että meillä on opintoraha, ja se, että meille tulee huoltajakorotus, joka on sinne järjestelmään upotettu toivottavasti pysyvästi.

17.08 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Edustaja Kulmuni on aivan oikeassa siinä, että huoltajakorotus on tervetullut ja hyvä rakenteellinen muutos opintotukeen. Siitä olen aivan samaa mieltä, koska tämä tarkoittaa sitä, että seuraavan kerran kun saadaan sosiaalista omaatuntoa omaava hallitus, on mahdollista korottaa esimerkiksi tämän huoltajakorotuksen tasoa niin, että perheellistenkin opiskelijoiden toimeentulo hallituksen tekemien päätösten seurauksena parantuisi, joten tämä otetaan sitten seuraavan hallituksen asialistalle.

Mitä tulee hallituksen talouspolitiikkaan kokonaisuudessaan, niin toistan vielä kerran niitä selvityksiä, mitä on tehty edellisen hallituskauden päätöksistä siitä, miten ne ovat vaikuttaneet eri tuloluokissa olevien suomalaisten toimeentuloon, verrattuna siihen, mitä on tehty tämän hallituskauden aikana: Edellisen hallituksen aikana kaikista pienituloisimpien suomalaisten käytettävissä olevat tulot kasvoivat ja tuloerot kapenivat siitä huolimatta, että hallitus sopeutti enemmän kuin mitä Sipilän hallitus tekee tällä hetkellä. Tämä hallitus sopeuttaa vähemmän mutta tekee sen tavalla, joka kasvattaa tuloeroja ja jonka seurauksena suurin osa menosäästöistä on kohdistettu suoraan kaikista pienituloisimpien suomalaisten toimeentuloon.

Ja kyllä tämä aiheuttaa jonkunlaista aivo-oikosulkua, kun kuuntelee tätä keskustelua tänäänkin täällä salissa: Tämä hallitus yrittää esiintyä köyhien puolustajana sen jälkeen, kun on tehty mittavia leikkauksia kaikkein pienituloisimpien suomalaisten toimeentuloon. En suoraan sanoen keksi yhtäkään pienituloista väestöryhmää, jolta tämä hallitus ei olisi leikkannut. Se pitää paikkansa, kuten edustaja Zyskowiec totesi, että kaikista suurin yksittäiseen etuuteen kohdistuva leikkaus [Puhemies koputtaa] on ollut se, mikä tehtiin opintorahaan.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 140/2017 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskustelu

17.11 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa puhemies! Hallitus esittää vapaasta sivistystyöstä annettua lakia muutettavaksi siten, että vapaan sivistystyön puitteissa tehtävä kotouttava toiminta helpottuu. Lisäksi lakia muutettaisiin vaikeasti vammaisille järjestettävän koulutuksen osalta siten, että sen saama valtionosuus nousisi. Nämä ovat kannatettavia esityksiä. Opiskelijoilta ei perittäisi maksuja niiltä osin, kun koulutus on hyväksytty opiskelijan kotoutumissuunnitelmaan. Ehdotuksilla parannettaisiin kotouttavan koulutuksen kokonaisuutta Suomessa. Tälle on tilaus.

Vapaa sivistystyö on nimensä mukaisesti varsin vapaata, ja esimerkiksi kunta- ja aluekohtaiset vaihtelut vapaan sivistystyön tarjonnassa ovat suuria. Vapaan sivistystyön palvelut tukevat omalta osaltaan alueiden elinvoimaisuutta, ihmisten monipuolista harrastamista, elinikäistä oppimista ja luovuutta — hyvää arkea. Vaikka vapaa sivistystyö ei johda tutkintoon, sillä on keskeinen paikka osana koulutusjärjestelmäämme. Vapaa sivistystyö vahvistaa osaltaan myös ihmisten aktiivisuutta ja osallisuutta.

Kun puhutaan maahanmuuttajien kotouttavasta toiminnasta, olennaista on, että esimerkiksi kielikoulutusta on saatavilla mahdollisimman monen eri polun kautta. Vapaan sivistystyön hyödyntäminen nykyistä laajemmin kotouttamisen työkaluna on perusteltua. Seuraavaksi kannattaa valmistella parhaita käytäntöjä monistettavaksi koko Suomen vapaan sivistystyön kentällä, jotta pystymme toimimaan mahdollisimman vaikuttavasti.

Arvoisa puhemies! Vapaa sivistystyö näyttelee monen ihmisen elämässä hyvin tärkeää roolia. Se inspiroi, se synnyttää toivoa, se tuo uusia ideoita. Kun me puhumme Suomeen tulleista maahanmuuttajista ja kotouttavasta toiminnasta, me tarvitsemme kaiken sen toivon, mitä meillä on tarjota.

17.12 Kari Kulmala si: Arvoisa puhemies! Pidän hyvänä, että maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutusmallissa kansanopiston, opintokeskuksen, kansalaisopiston sekä kesäyliopiston ylläpitäjälle myönnettäisiin 100 prosentin valtionosuus sellaiseen oppilaitoksen ylläpitäjän järjestämään koulutukseen, joka on hyväksytty opiskelijan kotoutussuunnitelmaan. Tällöin ainakin vältetään niiltä puheilta, että kyseessä on vääränlainen koulutus ja tukea myönnetään väärään koulutukseen. Opiskelijoilta ei voitaisi periä opetuksesta maksuja siltä osin kuin koulutus on hyväksytty opiskelijan kotoutumissuunnitelmaan. Esityksen tavoitteena on luoda maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutukseen koulutusmalli, joka hyödyntää vapaan sivistystyön koulutuksen joustavuutta ja monimuotoisuutta ja eri oppilaitosmuotojen ominaispiirteitä.

Uuden koulutusmallin, joka perustuu tämän vapaan sivistystyön maahanmuuttajakoulutusta valmistelevalle työryhmän ehdotuksiin, tarkoituksena on monipuolistaa luku- ja kirjoit-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

tustaidon opiskelumahdollisuuksia ja osaltaan nopeuttaa maahanmuuttajien pääsyä koulutukseen ja työelämään. Juuri tähän meillä pitäisi olla tavoitteena niille maahanmuuttajille, jotka saavat luvan opiskella ja asua Suomessa.

Pidän esitystä hyvänä.

17.14 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat, sanon heti alkuun tärkeimmän asian: tämä hallituksen esitys on hyvä. Siinä ehdotetaan muutettavaksi vapaasta sivistystyöstä annettua lakia. Kansanopiston, opintokeskuksen, kansalaisopiston tai kesäyliopiston ylläpitäjälle myönnettäisiin 100 prosentin valtionosuus sellaiseen oppilaitoksen ylläpitäjän järjestämään koulutukseen, joka on hyväksytty opiskelijan kotouttamissuunnitelmaan. Tilannehan etenee maahanmuuttajan kohdalla siten, että tehdään TE-toimiston kohdalla tämä alkukartoitus työttömälle työnhakijalle, tässä tapauksessa maahanmuuttajalle, ja sitten tehdään tämä kotouttamissuunnitelma.

Kun itse olen, ehkä nyt voin sanoa näin, myöskin vapaan sivistystyön kasvatti, kun olen itse käynyt kansankorkeakoulun, ja tunnen kansanopistokentän uskallan sanoa erittäin hyvin toimittuani myöskin sitten kansanopiston ja Metallin koulutuskeskus Murikan rehtorina kymmenen vuotta, jolloin kiersin paljon kansanopistoja eri yhteyksissä, niin olen erittäin iloinen ja tyytyväinen, sillä nimenomaan kansanopisto, jolla on sisäänrakennettuna tällainen joustavuus ja monimuotoisuus, sopii parhaimmillaan hyvin yksilölliseen ja yhteistoiminnalliseen opiskeluun, ja voisin hyvin ajatella, että se parhaimmillaan sopii mitä parhaiten myöskin maahanmuuttajien koulutus-, opiskelu-, opintoyhteisöksi.

Kun tätä lakia kävin lävitse, niin siinä on myöskin huomioitu sitten tällaiset ikään kuin joustavat opintopolut: osa-aikainen opiskelu ja vastaavan tyyppinen. Lakiesitys tuntee myöskin käsitteen toiminnallinen opiskelu ja lähestyy tätä asiaa tällaisesta, jonka ymmärrän niin, että siinä myöskin toteutuu tietyn tyyppinen työnteon opiskelu ja siinä mukana oleminen, mitä nyt kansanopistoilla on hyvin monimuotoista toimintaa. Tämäkin hyvä puoli.

Arvoisa puhemies! Pääsen sitten itse sivistysvaliokunnassa perehtymään tähän asiaan syvällisemmin, mutta tämä tässä vaiheessa näyttää erittäin hyvältä.

17.17 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on nyt nostettu hyvin esille vapaan sivistystyön merkitys kansamme sivistystason nousussa. Se on ollut erittäin merkittävä ja tulee sitä todennäköisesti olemaan myös jatkossa.

Tämän hallituksen esityksen mukaan pääasiallisena koulutustehtävänä vaikeasti vammaisille järjestettävää koulutusta tarjoavan kansanopiston ylläpitäjälle myönnettäisiin jatkossa valtionosuutta maksimissaan 80 prosenttia nykyisen 50 prosentin sijasta. Tältä osin hallituksen esitys on hyvin perusteltu ja parantaisi toteutuessaan vaikeasti vammaisen henkilön edellytyksiä osallistua kansanopistoissa järjestettävään koulutukseen. Tämä asia on mainittu myös hallituksen esityksen perusteluissa. Tällöin mahdollistettaisiin myös vaikeasti vammaisten opiskelu huomattavasti nykyistä pienemmissä opetusryhmissä ja heille paremmat opetusvälineet tai opetustarvikkeet.

Hieman enemmän pohdintaa herättää sitten esityksen toinen kohta, jonka nojalla maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksyttyyn kansanopiston, opintokeskuksen, kansalaisopiston tai kesäyliopiston järjestämään koulutukseen myönnettäisiin 100 prosentin valtionosuus valtion talousarviossa myönnettyjen määrärahojen rajoissa. Tältä osin oppilaitoksella ei siis olisi mahdollisuutta periä opiskelijamaksuja tai tarvetta kattaa puuttu-

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

vaa osuutta omarahoitusosuudella, kuten esimerkiksi lakiesitykseen edelleen sisältyvän vaikeasti vammaisten koulutuksen osalta tulee olemaan jatkossakin. Yhdenvertaisuuden nimissä voisikin olla perusteltua, että myös kotoutumiskoulutuksen osalta säilytettäisiin ainakin jonkinlainen omavastuuosuus.

17.19 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Kuuntelin huolella edustaja Savion puheenvuoroa. Olen oppinut tuntemaan ja huomaamaan, että hän puhuu täällä asiaa. On mielenkiintoinen kysymys nyt sitten esimerkiksi tämä 100 prosentin valtion tuki ja apu, ja en sitä itse nyt lähde tässä yhteydessä vertaamaan sitten tähän vaikeavammaisten valtiontukeen. Itse näen, että siinä on kuitenkin olennaisesti lähtökohdiltaan erilaisesta opetuksesta ja vastaavasta kysymys. Mutta tämä oli hyvä huomio edustaja Saviolta, ja sen takia tämä lähete- ja evästyskeskustelu täällä nyt käydään, ja ilokseni voin todeta, että edustaja Saviohan on uusi sivistysvaliokunnan jäsen ja että siellä sitten asiantuntijoitten avustuksella käymme tähän problematiikkaan kiinni.

17.21 Olli-Poika Parviainen vihr: Arvoisa herra puhemies! Sen verran vielä jatkan osaltani, että toivoisin, että vaikka tässä puhutaankin nyt maahanmuuttajien kotouttamiseen osoitettavista resursseista, myös perussuomalaiset huomioisivat sen, että kotouttaminenhan on juuri se, mistä myös perussuomalaiset puhuvat, mitä pitäisi Suomessa pyrkiä edistämään. Lähtisin siitä, että jos näitä lukuja tarkistetaan ja valtionosuuksia tarkistetaan ja halutaan saattaa nyt tässä eri osapuolet yhdelle viivalle, silloin oikea ratkaisu tuskin on vähentää sitä maahanmuuttajan osuutta eli toisin sanoen tuoda sinne niitä kustannuksia, jotka sitten todennäköisesti maksettaisiin jostakin kotoutumisrahasta tai mikä se sitten käytännössä olisikaan. Eli haen sitä, että tässä tapauksessa sivistysvaliokunnan pitäisi sitten miettiä, pitäisikö vaikeasti vammaisten ihmisten kurssien valtionosuuksia sitten korottaa, niin että se vastaisi tätä maahanmuuttajakoulutuksen saamaa tukea.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain 36 ja 37 §:n sekä maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 141/2017 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

Keskustelu

17.22 **Lea Mäkipää si:** Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti. Tässä hallitus esittää, että sairausvakuutuslain alaisia vähimmäispäivärahoja, kuten sairaus-, äitiys-, vanhempain- ja isyyspäivärahoja korotetaan 23 eurolla kuukaudessa. Korotus koskisi myös kuntoutusrahaa, ja korotuksen tarkoitus on vähentää viimesijaisen toimeentulotuen tarvetta. Vähimmäismäärä nousisi kuukausitasolla vajaasta 600 eurosta 616 euroon.

Toinen merkittävä ja hyvä asia on, että lapsen kotona tapahtuvassa saattohoitotilanteessa erityishoitorahaa voidaan maksaa kummallekin vanhemmalle. Nyt erityishoitorahaa maksetaan vain yhdelle hoitavalle vanhemmalle. Tällä muutoksella pyritään mahdollistamaan kummankin vanhemman läsnäolo, hoitoon osallistuminen sekä toimeentulo. Kustannusvaikutukset tässä ovat aika pienet. Tämä on oikein lämmin kädenojennus näissä saattohoitotilanteissa oleville. Ja vielä voisi sanoa, että kotona tapahtuvaan saattohoitoon rinnastetaan myös muussa kuin erikoissairaanhoidon sairaalassa, esimerkiksi jossain palvelukeskuksessa, annettu saattohoito.

Vielä kolmantena on mielestäni myönteistä tämä, että yrittäjien sairastumisen omavastuu-aikaa lyhennetään nyt yhteen sairastumispäivään. Tällä hetkellä oli omavastuu-aika yksi sairastumispäivä ja kolme sairastettua arkipäivää. Tämä tuo yrittäjät samalle viivalle palkansaajien kanssa, jotka saavat palkkaa heti ensimmäisestä päivästä, sairastumispäivästä, lähtien. Yrittäjän eläkelain nojalla vakuutetut yrittäjät rahoittaisivat itse nyt ehdotetusta muutoksesta aiheutuvat lisäkustannukset. Alustavan arvion mukaan muutoksesta aiheutuvat lisäkustannukset sairausvakuutusjärjestelmälle olisivat vuodessa noin 7 miljoonaa euroa. Ehdotus aiheuttaa korotustarpeen yrittäjien lisärahoitusosuuteen [Puhemies koputtaa] ja siten lisää yrittäjien välillisiä työvoimakustannuksia.

Tämä lyhyesti.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajoneuvoverolain 57 ja 66 §:n muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 81/2017 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 7/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 7/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

17.25 **Kari Kulmala si:** Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ajoneuvoverolain, polttoainemaksusta annetun lain ja ajoneuvolain rangaistussäännöksiä siten, että rikosoikeudellisista toimenpiteistä luovuttaisiin silloin, kun rangaistavaksi säädetystä

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

teosta voi myös seurata hallinnollisena sanktiona määrättävä ajoneuvoveron lisävero. Lisävero jäisi siten ainoaksi sanktioksi tällaisesta teosta. Ajoneuvoverolakiin lisättäisiin myös säännös, joka mahdollistaisi ajoneuvoveron valvonnan teknisin keinon. Tämä hallituksen esitys on erinomainen ja toivottavasti menee myös maaliin saakka.

Mahdollisuus poistaa ajoneuvo liikennekäytöstä ilman rekisterikilpien palauttamista laajennettiin 15. päivä marraskuuta 2015 koskemaan kaikkia moottorikäyttöisiä ajoneuvoja. Liikennekäytöstä poiston ilmoittamista on helpotettu luomalla sähköisiä palveluja. Tällä hetkellä tietojeni mukaan järjestelmä on ollut liikennevalvonnassa ynnä muualla toimiva. Rekisterikilpien poistaminen ajoneuvosta ei tosin poista sitä mahdollisuutta, etteikö ajoneuvolla voisi edelleen ajaa.

Jotta liikennekäytöstä poistettua ajoneuvoa ei käytettäisi liikenteessä, ajoneuvoverotuksessa otettiin käyttöön lisävero-niminen hallinnollinen seuraamus. Kun liikennevalvonnassa tavataan rekisteröimätön tai liikennekäytöstä poistettu ajoneuvoveron alainen ajoneuvo, Liikenteen turvallisuusvirasto on maksuunpannut ajoneuvoveron lisäveroa verovelvolliselle. Nykyisen lain mukaan henkilö, joka kuljettaa ajoneuvoa, josta on eräntynyt ajoneuvoveroa suorittamatta, on tuomittava ajoneuvoverorikkomuksesta sakkoon. Samoin on tuomittava ajoneuvon omistaja tai haltija, joka on luovuttanut tällaisen ajoneuvon toisen kuljetettavaksi. Mielestäni tämä on ollut toimiva ratkaisu, vaikkakaan ei estä millään tavoin ajoneuvolla ajamista.

Hallituksen esityksen tavoitteena on mahdollistaa muun muassa ajoneuvoveron valvonnan automatisointi. Valvontaa voidaan automatisoida ja tehostaa hyödyntämällä poliisin automaattisen liikennevalvonnan kameroita ja rekisterikilpien lukulaitteita. Tavoitteena tulee olla, että liikkuvaa valvontaa harjoittavan viranomaisen järjestelmä lähettäisi Liikenteen turvallisuusvirastolle tiedon liikenteessä havaitusta liikennekäytöstä poistetusta ajoneuvosta automaattisesti. Tiedän, että tällainen toiminta on jo nyt osittain mahdollista. Tämä vapauttaa valvovien viranomaisten resursseja muihin tehtäviin ja mahdollistaa valvontatietojen käsittelyn nykyistä laajemman automatisoinnin. Uskon, että tämä voi jopa onnistua kokonaisuutena, mikäli oppia käydään hakemassa niistä maista, missä tekniikka on jo pitkällä. Näistä hyvänä esimerkkinä on Norja, jossa ollaan Suomea edellä monessa asiassa nimenomaan automaattisessa liikennevalvonnassa. Meidän ei tarvitse keksiä pyörää enää itse, koska se on jo esimerkiksi Norjassa keksitty.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 81/2017 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Kanadan välillä tehdyn strategisen kumppanuussopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 90/2017 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 9/2017 vp

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 90/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kuntien takauskeskuksesta annetun lain 5 ja 8 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 92/2017 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 16/2017 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 92/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 83/2017 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 17/2017 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 83/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi väylämaksulain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ja rataverolain 5 ja 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 119/2017 vp
Lakialoite LA 22, 28/2015 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 18/2017 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 119/2017 vp sisältyvät 1.—2. lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin LA 22, 28/2015 vp sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ylimääräisen taiteilijaeläkkeen perusteella myönnettävistä perhe-eläkkeistä

Hallituksen esitys HE 58/2017 vp
Valiokunnan mietintö StVM 7/2017 vp

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 58/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle toimeentuloturvan muutoksenhakulautakuntia koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 74/2017 vp

Valiokunnan mietintö StVM 8/2017 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 74/2017 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle poliittisesta vuoropuhelusta ja yhteistyöstä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Kuuban tasavallan välillä tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 75/2017 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 8/2017 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Ensinnäkin päätetään ulkoasiainvaliokunnan mietinnön UaVM 8/2017 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimuksesta ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 75/2017 vp tarkoitetun sopimuksen siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 75/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä tehdyn Euroopan neuvoston puiteyleissopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 87/2017 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 8/2017 vp

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Ensin päätetään sivistysvaliokunnan mietinnön SiVM 8/2017 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä puiteyleissopimuksesta ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 87/2017 vp tarkoitetun puiteyleissopimuksen. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 87/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kiinteistöverolain 14 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 96/2017 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 8/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 18.10.2017 pidettävään täysistuntoon.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ympäristönsuojelulain ja jätelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 84/2017 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 11/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 18.10.2017 pidettävään täysistuntoon.

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain ja rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 86/2017 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 12/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 18.10.2017 pidettävään täysistuntoon.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kiinteistöverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 133/2017 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 9/2017 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 18.10.2017 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 105/2017 vp

21. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 18.10.2017 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.34.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen